

กฎหมายอาญา

ภาคความผิด

Criminal Law : Offense

อาจารย์วิเชษฐ์ สีนประสิทธิ์กุล

อาจารย์ชุตินันท์ อาจารย์ยะศิริกุล

กฎหมายอาญา ภาคความผิด

Criminal Law: Offense

จัดทำโดย อาจารย์วิเชษฐ สิ้นประสิทธิ์กุล

อาจารย์ชูตินันท์ อาจารย์ยะศิริกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่บรรณาธิการ

๑. รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม
๒. รศ.ดร. ธัชชนันท์ อิศรเดช
๓. ผศ.ดร. ธาณี วรภัทร์
๔. ผศ. ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ จำนวน ๓๐๐ เล่ม

ISBN : ๙๙๗๘-๖๑๖-๕๗๗-๕๑๔-๔๗๘

ออกแบบปก

นายวินัย ชีระพิบูลย์วัฒนา

จัดรูปแบบ

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี(ปราบพาล)

พิมพ์ที่

หจก. กรีนโซน อินเตอร์ ๒๐๐๑

๑๕๕/๒ ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โทรศัพท์. ๐๗๕-๔๖๖-๐๓๑, Fax. ๐๗๕-๔๔๖-๖๗๖

ราคา ๒๐๐.-บาท (สองร้อยบาทถ้วน)

สารบัญ

เรื่อง	มาตรา	หน้า
คำนิยม		ก
คำนำ		ข
สารบัญ		ค
สารบัญตาราง		ช
สารบัญภาพ		ซ
บทที่ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง		
แห่งราชอาณาจักร		๑
หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์		
พระราชินี รัชทายาท และ		
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	๑๐๗-๑๑๒	๑
หมวด ๒ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ		
ภายในราชอาณาจักร	๑๑๓-๑๑๘	๕
หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ		
ภายนอกราชอาณาจักร	๑๑๙-๑๒๙	๑๐
หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ	๑๓๐-๑๓๕	๑๔
หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย	๑๓๕/๑-๑๓๕/๔	๑๗
บทที่ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง		๑๙
หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	๑๓๖-๑๔๖	๑๙
หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	๑๔๗-๑๖๖	๒๕
บทที่ ๓ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม		๒๗
หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	๑๖๗-๑๙๙	๓๖
หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	๒๐๐-๒๐๕	๔๙
บทที่ ๔ ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความสงบสุข		
ของประชาชน และการก่อให้เกิดภัยอันตราย		
ต่อประชาชน	๒๐๖-๒๓๙	๕๓
บทที่ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการปลอม การแปลง		
และการค้า		๕๓
หมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา	๒๔๐-๒๔๙	๗๔

สารบัญ (ต่อ)

	มาตรา	หน้า
หมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตัว	๒๕๐-๒๖๓	๗๘
หมวด ๓ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	๒๖๔-๒๖๙	๘๔
หมวด ๔ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์	๒๖๙/๑-๒๖๙/๗	๑๐๒
หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง	๒๖๙/๘-๒๖๙/๑๕	๑๐๗
หมวด ๖ ความผิดเกี่ยวกับการค้า	๒๗๐-๒๗๕	๑๑๐
บทที่ ๖ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และร่างกาย		๑๑๙
หมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๒๗๖-๒๘๗/๒	๑๑๙
หมวด ๒ ความผิดต่อชีวิต	๒๘๘-๒๙๔	๑๒๑
หมวด ๓ ความผิดต่อร่างกาย	๒๙๕-๓๐๐	๑๒๕
หมวด ๔ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก	๓๐๑-๓๐๕	๑๒๖
หมวด ๕ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็กคนป่วยเจ็บ หรือคนชรา	๓๐๖-๓๐๘	๑๒๖
บทที่ ๗ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ชื่อเสียง		๑๒๘
หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ	๓๐๙-๓๒๑/๑	๑๒๘
หมวด ๒ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ	๓๒๒-๓๒๕	๑๒๘
หมวด ๓ ความผิดฐานหมิ่นประมาท	๓๒๖-๓๓๓	๑๓๒
บทที่ ๘ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน		๑๔๐
หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์	๓๓๔-๓๓๖ ทวิ	๑๔๐
หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์สิน ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์	๓๓๗-๓๔๐ ตริ	๑๔๑
หมวด ๓ ความผิดฐานฉ้อโกง	๓๔๑-๓๔๘	๑๔๔
หมวด ๔ ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้	๓๔๙-๓๕๑	๑๔๕
หมวด ๕ ความผิดฐานยักยอก	๓๕๒-๓๕๖	๑๔๕
หมวด ๖ ความผิดฐานรับของโจร	๓๕๗	๑๔๖
หมวด ๗ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน	๓๕๗-๓๖๑	๑๔๖
หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก	๓๖๒-๓๖๖	๑๔๗
บทที่ ๙ ความผิดเกี่ยวกับศพ	๓๖๖/๑-๓๖๖/๔	๑๔๗
บรรณานุกรม		๑๕๐
ประวัติผู้เขียน		๑๕๕

บทที่ ๑

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

หมวด ๑

ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท
และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดปลงพระชนมพระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษ ประหารชีวิต
ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน
ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อปลงพระชนมพระมหากษัตริย์ หรือรู้ว่ามีผู้
จะปลงพระชนมพระมหากษัตริย์ กระทำ การใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุก
ตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ปลงพระชนม์หรือฆ่า
๒. พระมหากษัตริย์
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

หมายถึง การพยายามกระทำความผิดตาม มาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๑ แต่มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้ผู้กระทำต้องรับโทษเท่าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรก คือ เท่ากับกระทำความผิดสำเร็จ

องค์ประกอบความผิดวรรคท้าย

หมายความว่า ผู้ใดได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการเตรียมเพื่อปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ หรือรู้ว่ามีผู้จะปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ จะต้องรับโทษเป็นบทบัญญัติพิเศษแตกต่างจากหลักกฎหมายอาญาทั่วไปที่กระทำการดังกล่าวหาเป็นความผิดไม่

คำว่า กระทำการ ในมาตรานี้ หมายความว่ารวมถึงการงดเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผล ซึ่งผู้นั้นมีหน้าที่ต้องกระทำตามความหมายของมาตรา ๕๙ วรรคท้ายด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๔/๒๔๙๗ มีผู้ลอบปลงพระชนมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดลที่ห้องพระบรรทม ซึ่งขณะนั้นเป็นหน้าที่ของ ป. เฝ้าอยู่หน้าห้องพระบรรทม นั้น ก่อนจะมีการลอบปลงพระชนม ข. มาขอเปลี่ยนเวรเฝ้ากับ ป. ป. ยอมให้ ข. เขาเป็นเวรเฝ้า

แทนตน ต่อมามีผู้ลอบเข้าปลงพระชนม ศาสดิกาวินิจฉัยว่า การกระทำของ ป. ที่ยอมเปลี่ยน
 เวนเฝ้ากับ ข. ทั้ง ๆ ที่เป็นระยะเวลาที่ตนต้องอยู่เวนนั้น แสดงว่า ป. รู้แล้วว่าจะมีผู้ลอบปลง
 พระชนม แต่ละทั้งหาที่ของตนไปเสีย จึงเป็นการกระทำอันเป็นการปกปิดเรื่องที่มีผู้จะปลง
 พระชนมนั้นไว้ ป. ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๑๐๗ วรรคท้าย

ข้อสังเกต!!

ผู้ใดรูวจะมีผู้ปลงพระชนมพระมหากษัตริย์แต่หนึ่งเฉยเสีย จะเป็นเพราะเกรงอันตราย
 จากผู้กระทำความผิด หรือเหตุใดก็ตาม โดยที่ผู้นั้นมิได้กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดการ
 กระทำ ความผิดนั้น ผู้นั้นก็หามีความผิดตามมาตรา ๑๐๗ ไม่

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดกระทำ การประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ
 พระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ถ้าการกระทำนั้นมีลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่พระชนม ผู้กระทำต้องระวางโทษ
 ประหารชีวิต

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อประทุษร้ายต่อ พระองค์ หรือเสรีภาพของ
 พระมหากษัตริย์ หรือรูวามีผู้จะกระทำ การประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ
 พระมหากษัตริย์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ สิบหกปีถึง
 ยี่สิบปี

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำการประทุษร้าย

๒. ต่อพระองค์หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์

๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

หมายถึงการพยายามประทุษร้ายต่อพระองค์หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ ตาม
 มาตรา ๘๐ หรือ ๘๑ แต่มาตรา ๑๐๘ วรรคสองนี้ บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้ผู้กระทำต้องรับโทษ
 เท่ากับความผิดสำเร็จ

องค์ประกอบความผิดวรรคสาม

บัญญัติให้ผู้กระทำผิดตามวรรคแรกและวรรคสอง ซึ่งมีลักษณะน่าจะเป็นอันตรายต่อ
 พระชนมต้องรับโทษหนักขึ้น

องค์ประกอบความผิดวรรคท้าย

บัญญัติไว้ทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๐๗ วรรคท้าย

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดปลงพระชนมพระราชนิหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อปลงพระชนมพระราชนิหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์หรือรู้ว่ามีผู้จะปลงพระชนมพระราชนิหรือรัชทายาท หรือจะฆ่าผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ปลงพระชนม์หรือฆ่า
๒. พระราชนิ รัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสองและวรรคท้าย

หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับ มาตรา ๑๐๗ วรรคสองและวรรคท้าย

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ พระราชนิหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ตั้งแต่สิบหกปีถึงยี่สิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ถ้าการกระทำนั้นมีลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่พระชนมหรือชีวิต ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อประทุษร้ายต่อ พระองค์ หรือเสรีภาพของ พระราชนิหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือรู้ว่ามีผู้จะประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระราชนิหรือรัช ทายาท หรือประทุษร้ายต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ กระทำการใดอันเนการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำการประทุษร้าย
๒. ต่อพระองค์หรือเสรีภาพของพระราชนิหรือรัชทายาทหรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๐ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๔๔/๒๔๙๗ การสนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๑ จะเป็นความผิดหรือไม่ พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๖ แต่อัตราโทษเท่าตัวการ ตามมาตรา ๑๑๑ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐๗ ถึง มาตรา ๑๑๐ แลแต่กรณี

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

องค์ประกอบความผิด

๑. หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย
๒. พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๓. โดยเจตนา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๙๔/๒๕๒๑ จำเลยกล่าวถ้อยคำอันเป็นการหมิ่นประมาท พระมหากษัตริย์ ในที่ประชุมสาธารณะ จะยกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ (๔) มาแก้ตัวให้พ้นผิดไม่ได้ กลุ่มผู้อภิปรายปิดการอภิปรายแล้วเปิดเพลงสรรเสริญ พระบารมี ประชาชนยืนตรง จำเลยกล่าวว่า “เฮย เปิดเพลงอะไรโวย ฟังไม่รู้เรื่อง” และไม่ยืนตรง ถ้อยคำดังกล่าวเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

ข้อสังเกต!!

ความแตกต่างระหว่างความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๑๑๒ กับความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖

๑. ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๑๑๒ ไม่มีขอแก้ตัวให้หลุดพ้นความผิดได้ กล่าวคือ จะยกมาตรา ๓๒๙ มาแก้ตัวให้พ้นผิด ไม่ได้ แต่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๒๖ สามารถยกเหตุ เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริตตาม มาตรา ๓๒๙ (๑) ถึง (๔) มาเป็นขอแก้ตัวให้หลุดพ้นความผิดได้

๒. ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ ไม่จำเป็นต้องมีเหตุจงใจที่จะต้องให้ผู้ถูก หมิ่นประมาทเสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง เช่น ความผิดตามมาตรา ๓๒๖ อีกทั้งยังไม่จำเป็นต้องมีความเสียหาย เกิดขึ้นด้วย

หมวด ๒

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ภายในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(๑) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

(๒) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญหรือให้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ

(๓) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิด

๑. ใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

๒. โดยเจตนา

๓. เพื่อ

(๑) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

(๒) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญหรือให้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ

(๓) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๓-๑๕๕๔/๒๔๙๕ การล้มล้างรัฐบาลเก่าตั้งเป็นรัฐบาลใหม่โดยใช้กำลังนั้น ในตอนต้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้วก็เป็รัฐบาลที่ชอบ ผู้ก่อการกบฏล้มล้าง รัฐบาลดังกล่าวก็ย่อมไม่มีความผิดฐานกบฏ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๕๗/๒๕๓๐ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๖ เป็นความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักร เป็นการกระทำความผิดต่อรัฐโดยตรง รัฐเท่านั้นเป็น ผู้เสียหายที่มีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด แม้นั้นจะเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีใช่เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘

ข้อสังเกต!!

ความผิดฐานเป็นกบฏต้องมีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือ ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อเหตุใดเหตุหนึ่งใน ๓ ประการ ที่ระบุไว้ และเป็นความผิดสำเร็จทันทีโดยไม่ต้อง

กระทำจนสำเร็จ ตามเจตนาพิเศษนั้นได้ความว่าจำเลยนัดกรรมกรสามล่อประมาณ ๑๐๐ คน เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลหลวงประจำจังหวัดลพบุรี ขอให้สั่งตำรวจเพลามือในการจับกุม เช่น เรื่อง ทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ขาหลวงประจำจังหวัดไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ของจำเลย จำเลยจึงยุยงชูเชิญ กรรมกรสามล่อให้หยุดงาน ดังนี้ ศาลฎีกาเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ นั้น คณะรัฐมนตรี เป็นรัฐบาล แต่ตำรวจหาใช้รัฐบาลไม่ แมราชาการ ตำรวจจะเป็นองค์การส่วนหนึ่งของราชการแผ่นดินก็ดี แต่ก็ไม่ได้ทำให้เป็นรัฐบาลขึ้นได้ การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นความผิดฐาน กบฏ ในราชอาณาจักร

ตามหลักกรรมตามกฎหมายจะลงโทษผู้ใดในฐานะส่วนตัวการในการกระทำ ความผิดฐานใด ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด แต่ ในความผิดฐานเป็นกบฏ กฎหมายบัญญัติเอาเป็นความผิดตั้งแต่ สะสมกำลังพลหรืออาวุธหรือเตรียมการ หรือสมคบกันเพื่อเป็น กบฏ หรือยุยงให้ราษฎรเป็นกบฏ หรือเมื่อรู้แล้วว่ามีผู้จะเป็นกบฏ แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดสะสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือ สมคบกันเพื่อเป็นกบฏ หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนของ แผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ หรือรู้ว่ามีผู้จะเป็น กบฏ แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

องค์ประกอบความผิดที่ ๑

๑. สะสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือ สมคบกัน
๒. โดยเจตนาเพื่อเป็นกบฏ

องค์ประกอบความผิดที่ ๒

๑. กระทำความผิดใด ๆ
๒. ความผิดนั้นเป็นส่วนของการเป็นกบฏ
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดที่ ๓

๑. ยุยงราษฎร
๒. ให้เป็นกบฏ
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดที่ ๔

๑. รู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏ
๒. กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดยุยงทหารหรือตำรวจให้หนีราชการ ไล่เลาะเลยไม่ กระทำการตามหน้าที่ หรือใ้กองการกำเริบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำความผิดโดยมุ่งหมายจะบ่อนทำลายและ สมรรถภาพของกรมกองทหารหรือตำรวจเสื่อมทรามลง ผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ยุยงทหารหรือตำรวจ
๒. ให้หนีราชการ ไล่เลาะเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ หรือใ้กองการกำเริบ
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

๑. กระทำความผิดตาม มาตรา ๑๑๕ วรรคแรก
๒. โดยมุ่งหมายจะบ่อนทำลายและสมรรถภาพของกรมกองทหารหรือตำรวจเสื่อมทรามลง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๔/๒๕๐๓ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๐๐ จำเลยยุยงทหารให้กองการกำเริบ โดยมุ่งหมายจะบ่อนทำลายและสมรรถภาพของกรมกองทหารเสื่อมทรามลง อันเป็นความผิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๕ วรรค สอง จำเลยอ้างว่าการกระทำของจำเลยอยู่ในข่ายแห่ง ราชอาณาจักรญัตติ นิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการรับราชการแผ่นดินเมื่อ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ หาได้ไม่ เพราะพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ใช้แก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

มาตรา ๑๑๖ “ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่ เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อ แสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(๑) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย

(๒) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึง ขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(๓) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี”

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด

๒. อันมิใช่ เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อ

(๑) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยไชกำลังขมขึ้นใจหรือไชกำลังประทุษร้าย

(๒) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(๓) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๑-๗๕๒/๒๕๓๘ จำเลยโฆษณาโดยทิ้งใบปลิวซึ่งมีข้อความแนะนำส่งเสริม ลัทธิคอมมิวนิสต์เพื่อให้ประชาชนเห็นดีเห็นชอบ จำเลยมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓๔-๒๐๔๑/๒๕๒๗ ป. และ จ. จำเลยทั้งสองเป็นผู้มีส่วนชักชวนประชาชนมา ชุมนุมกัน กล่าวโจมตีขับไล่ผู้ว่าราชการจังหวัด จัดตั้งหน่วยพนเฟื่องขึ้นจากผู้ชุมนุม จนคนเหล่านั้นรวมตัวกันหลายพันคน ก่อให้เกิดความวุ่นวาย มีการขว้างปาและเผาजनผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนี้ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อ ความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๖ แล้ว นอกจากนั้น การกระทำความผิดฐานมั่วสุมกัน ตั้งแต่สิบคนขึ้นไปก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองตามมาตรา ๒๑๕ อีกด้วย

ข้อสังเกต !! !!

ถ้ามีการกระทำตามที่ขู่เข็ญหรือยุยงแล้วอาจเป็นความผิดตาม มาตรา ๑๑๓ หรือ มาตรา ๑๑๔ แล้วแต่กรณี แต่การที่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๖ หรือไม่จะต้องพิจารณาพิงข้อความที่กล่าวนั้นว่ามี ความผิดหรือไม่ และมีเจตนาอย่างไร โดยจะพิจารณาจากข้อความทั้งหมดประกอบพฤติการณ์อื่น ๆ ด้วยความผิดตามมาตรา ๑๑๖ นี้เพียงที่กระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนโดยมีเจตนาตามองค์ประกอบความผิดข้อ ๔ ก็เป็น ความผิดสำเร็จ ส่วนผลเช่นการที่ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมาย แผ่นดินจะเกิดขึ้นหรือไม่ไม่นับสำคัญ

มาตรา ๑๑๗ ผู้ใดยุยงหรือจัดให้เกิดการรวมกันหยุดงาน การรวมกัน ปดงาน งดจ้าง หรือการรวมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่องานธุรกิจกับบุคคล ใด ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาล หรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าวและเขามีส่วนหรือเข้าช่วยในการ รวมกันหยุดงาน การรวมกันปิดงานด้างหรือการรวมกันไม่ยอม ค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าว และใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือทำให้หวาดกลัวด้วยประการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเขามีส่วนหรือเข้าช่วยในการรวมกันหยุดงาน การ รวมกันปิดงานด้างหรือการรวมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทาง ธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ยุยงหรือจัดให้เกิด
๒. การรวมกันหยุดงาน การรวมกันปิดงานด้าง หรือการรวมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อ
 - (๑) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน
 - (๒) บังคับรัฐบาล
 - (๓) ข่มขู่ประชาชน

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

๑. เข้าไปมีส่วนหรือเข้าช่วยในการการรวมกันหยุดงาน การรวมกันปิดงานด้าง หรือการรวมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ
๒. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคท้าย

๑. ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือทำให้หวาดกลัวด้วยประการใด ๆ
๒. โดยเจตนา
๓. เพื่อให้บุคคลเขามีส่วนหรือเข้าช่วยในการรวมกันหยุดงาน การ รวมกันปิดงานด้างหรือการรวมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทาง ธุรกิจกับบุคคลใด ๆ

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมี ความหมายถึงรัฐ เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ ต้องระวางโทษจำคุกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำการใด ๆ
๒. ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึงรัฐ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ

ตัวอย่าง จำเลยเมาสุรา ไขปนยิงธงชาติไทยเนื่องด้วยฤทธิ์สุรา มิได้มี เจตนาเหยียดหยามประเทศชาติ จำเลยไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๘ แต่มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตาม มาตรา ๓๕๘

ข้อสังเกต

การไขปนยิงธงชาติไทยน่าจะเป็นการกระทำต่อธงชาติไทย อันเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ อันเป็นความผิดตามมาตรา แต่เนื่องจากจำเลยกระทำไปด้วยฤทธิ์สุรา คือ ความมึนเมา จำเลยจึงกระทำโดยขาดเจตนา

หมวด ๓

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ภายนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๙ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำการใด ๆ
๒. โดยเจตนา
๓. เพื่อให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐ ต่างประเทศด้วยความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการรบต่อรัฐ หรือในทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

องค์ประกอบความผิด

๑. คบคิด
๒. กับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐ ต่างประเทศ
๓. โดยเจตนา
๔. ด้วยความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการรบต่อรัฐ หรือในทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ

มาตรา ๑๒๑ คนไทยคนใดกระทำการรบต่อประเทศหรือเขารวมпен ขาศึกของประเทศ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิด

๑. คนไทย
๒. กระทำการรบต่อประเทศหรือเขารวมпен ขาศึกของประเทศ
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๒๒ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือการเตรียมการรบของข้าศึก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าการอุปการะนั้นเป็นการ

(๑) ทำให้ป้อม ค่าย สนามบิน ยานรบ ยานพาหนะ ทางคมนาคม สิ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ยุทธภัณฑ์ เสบียงอาหาร อยู่เรือ อาคาร หรือสิ่งอื่นใดสำหรับใช้เพื่อการสงครามใช้การไม่ได้หรือตกไปอยู่ในเงื้อมมือของข้าศึก

(๒) ยุยงทหารให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ ก่อการกำเริบ หนีราชการหรือละเมิดวินัย

(๓) กระทำจารกรรม นำหรือแนะทางให้ข้าศึก หรือ

(๔) กระทำโดยประการอื่นใดให้ข้าศึกได้เปรียบในการรบ

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำการใด ๆ

๒. เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือเตรียมการรบของข้าศึก

๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

เป็นเหตุฉกรรจ์ต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำการใด ๆ

๒. โดยเจตนา

๓. เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงคราม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำการใด

๒. โดยเจตนา

๓. เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง/วรรคท้าย

เป็นเหตุฉกรรจ์

ข้อสังเกต

ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓ อาจเป็นผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๑๒๔ ด้วยก็ได้ เป็นความผิดต่างกรรมกัน

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดปลอม ทำเทียมขึ้น กักไว้ ซ่อนเร้น ปิดบัง ยักยัก ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือแบบใด ๆ อันเกี่ยวกับส่วนได้เสียของรัฐในการระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

องค์ประกอบความผิด

๑. ปลอม ทำเทียมขึ้น กักไว้ ซ่อนเร้น ปิดบัง ยักยัก ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งเอกสารหรือ แบบใด ๆ อันเกี่ยวกับส่วนได้เสียของรัฐในการ ระหว่างประเทศ
๓. โดยเจตนา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๙๓/๒๕๒๐ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยปลอมหนังสือเดินทางของรัฐบาลโปรตุเกส อัน เป็นเอกสารเกี่ยวกับส่วนได้เสียในการระหว่างประเทศ โจทก์สืบพยานได้ ๒ ปาก ศาลชั้นต้นสั่งงดสืบพยานโจทก์จำเลย แล้ววินิจฉัยว่าจำเลยกระทำต่อ เอกสารของ รัฐบาลโปรตุเกส ไม่ใช่ของรัฐบาลไทย ไม่เกี่ยวกับส่วนได้เสีย ของรัฐบาลไทยโดยตรง พิพากษา ยกฟ้องโจทก์

เอกสารตามฟ้องรัฐบาลไทยจะมีส่วนได้เสียในการระหว่างประเทศ หรือไม่เป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์จะต้องนำสืบ เมื่อโจทก์ยังมิได้นำสืบ ข้อเท็จจริงให้เสร็จสิ้น การที่ศาลชั้นต้นสั่งงดสืบพยานเสียก่อน จึงไม่ชอบ ด้วยกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการกิจการของรัฐกับรัฐบาลต่างประเทศ ถ้าและโดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

องค์ประกอบความผิด

๑. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการกิจการของรัฐ กับรัฐบาลต่างประเทศ
๒. ไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับ มอบหมาย
๓. โดยเจตนาทุจริต

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้น ผู้กระทำความต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำการใด ๆ
๒. โดยเจตนา
๓. เพื่อให้เกิดเหตุร้ายจากภายนอก

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

เป็นเหตุฉกรรจ์

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดใด ๆ ในหมวดนี้ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดใด ๆ ในหมวดนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

หมวด ๔

ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธ์ไมตรี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพ
๒. ราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธ์ไมตรี
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของผู้แทนรัฐต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย ผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบความผิด

๑. หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาต
๒. ผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่ พระราชสำนัก
๓. โดยเจตนา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๙๕/๒๕๐๑ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าฟ้องของโจทกกกล่าวถึงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำ ขอให้จริงและรายละเอียด ฯลฯ อีกทั้งบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวของ ตลอดจนถึงขอเขียนของจำเลย ที่หาว่าดูหมิ่น ป. ผู้แทนรัฐต่างประเทศก็ได้คัดลงมาไว้โดย บริบูรณ์ ซึ่งขอเขียนของจำเลยดังกล่าวนี้เมื่อได้อ่านโดยตลอดแล้ว นั้นคงพอที่จะให้สามัญชนเข้าใจดีว่า เป็นการว่า ป. เป็นกบฏ ซึ่ง โจทกหาว่าเป็นการดูหมิ่นผู้แทนรัฐต่างประเทศ ฉะนั้นต้องถือว่า การที่โจทกบรรยายมานั้นพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๔ ได้ดีแล้ว จึงเป็นฟ้องที่สมบูรณ์

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใด อันมีความหมายถึงรัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี เพื่อเหยียดหยามรัฐนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำการใด ๆ
๒. ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใด อันมีความหมายถึงรัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อเหยียดหยามรัฐนั้น

หมวด ๕

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

มาตรา ๑๓๕/๑ ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้

(๑) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ

(๒) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

(๓) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้ที่กระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง โต้แย้ง หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

ขอสั่งเกิด!!

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง โต้แย้ง หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับ ความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็น การกระทำความผิดฐานก่อการร้าย”

การก่อการร้าย (terrorism) หมายถึง การใช้ความ รุนแรง หรือขู่เข็ญว่าจะใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะในทางการเมือง ผู้ก่อการร้าย (terrorist) หมายถึง ผู้ที่ก่อการร้าย ผู้ที่สนับสนุนการก่อการร้าย หรือผู้ที่มีส่วนรวมในการก่อการร้าย

มาตรา ๑๓๕/๒ ผู้ใด

(๑) ขู่เข็ญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ขู่เข็ญจริง หรือ

(๒) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วน

ของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้ายแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๓๕/๓ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๕/๑ หรือมาตรา ๑๓๕/๒ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๑๓๕/๔ ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความคุ้มครองมติหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

บทที่ ๒

ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

หมวด ๑

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ดูหมิ่น
๒. เจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่
๓. โดยเจตนา

ข้อสังเกต

ดูหมิ่นเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๓๖ ดูหมิ่น คือ การดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย สบประมาทหรือด่าแต่ถ้าเป็นการพูดไม่สุภาพใช้คำหยาบคาย หรือติชม ไม่เป็นดูหมิ่น ดูหมิ่นขณะทำหน้าที่ หรือเพราะกระทำการตามหน้าที่ ไม่ใช่เป็นเรื่องส่วนตัวผู้ที่ดูหมิ่นเจ้าพนักงานต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าผู้ที่ถูกดูหมิ่นเป็นเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ
๒. แก่เจ้าพนักงาน

๓. ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย

๔. โดยเจตนา

ข้อสังเกต

ข้อความที่เป็นเท็จ คือ ข้อเท็จจริงทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ไม่ตรงกับความจริงข้อความเท็จนั้นอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหายต้องรู้ว่าข้อความนั้นเป็นเท็จ และรู้ว่าการแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ผิดสำเร็จเมื่อเจ้าพนักงานทราบข้อความ ไม่จำเป็นต้องเชื่อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๗/๒๕๔๔ จำเลยเคยจดทะเบียนสมรสและหย่าแล้ว เมื่อมาขอจดทะเบียนสมรสใหม่กับ ส. ได้แจ้งว่าไม่เคยจดทะเบียนสมรสมาก่อน แม้เป็นความเท็จ แต่ขณะแจ้งจำเลยไม่มีคู่สมรส สามารถจดทะเบียนสมรสกับ ส. ได้ จึงไม่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ไม่มีความผิดตามมาตรา ๑๓๗

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ต่ต่อสู้ขัดขวาง

๒. เจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่

๓. โดยเจตนา

ข้อสังเกต

ต่อสู้ คือการขัดขืน ขัดขวาง คือการทำให้เกิดอุปสรรคต้องกระทำในเชิงเคลื่อนไหวร่างกาย ไม่ใช่ละเว้น (การนิ่ง) เป็นความผิดสำเร็จเมื่อลงมือต่อสู้ แม้ไม่สำเร็จก็ไม่ใช่ว่าพยายามกระทำกระทำต่อเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงาน หากไม่ได้กระทำตามหน้าที่ หรือทำโดยไม่ชอบ ไม่ผิดมาตรานี้ ผู้กระทำต้องรู้ว่าเป็นเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ .๒๔๐๑/๒๕๔๕ การที่จำเลยขับรถยนต์มาถึงด่านตรวจ เจ้าพนักงานตำรวจให้สัญญาอนุญาตเพื่อขอตรวจค้น จำเลยไม่ยอมหยุดและขับรถยนต์ไปจนต้องมีการไล่ติดตามเพื่อสกัดจับ และจำเลยดื้อรั้นเพื่อให้หลุดพ้นจากการจับกุมนั้น เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการจะหลบหนี เมื่อไม่ได้ความว่าจำเลยได้กระทำอื่นใดนอกจากนี้ การกระทำของจำเลยจึงยังไม่เป็นความผิดฐานต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๓๘

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ข่มขืนใจโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
๒. ต่อเจ้าพนักงาน
๓. ให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่
๔. โดยเจตนา

ข้อสังเกต

ข่มขืนใจ คือ บังคับใจ บังคับให้ทำ เป็นความผิดสำเร็จเมื่อเจ้าพนักงานทำตามที่ถูกบังคับ ถ้าเจ้าพนักงานไม่ทำ เป็นเพียงพยายามกระทำความผิดบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยหน้าที่ หากบังคับให้ทำตามหน้าที่ ไม่ผิดมาตรานี้

มาตรา ๑๔๐ ถ้าความผิดตามมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๓๙ ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอั้งอำนางอั้งยี่หรือช้องโจร ไม่ว่าอั้งยี่หรือช้องโจรนั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าความผิดตามมาตรา ๑๓๙ ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ข้อสังเกต

เป็นเหตุการณ์ซึ่งผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๓๙ ต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดอายัดหรือรักษาสิ่งนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งตราหรือเครื่องหมาย
๓. อันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดอายัด หรือรักษาสิ่งนั้น ๆ
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่น ส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ
๓. อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐานหรือนีเพื่อบังคับการเป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เองหรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นส่งหรือให้รักษาไว้
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดย อิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
๒. สำหรับตนเองหรือผู้อื่น
๓. เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติ บัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล
๔. โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน
๕. ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษ
๖. โดยเจตนา

ข้อสังเกต

คนกลางเรียก รับสินบน มาตรา ๑๔๓ เช่น ให้ปล่อยตัว ขอสองแสนบาทให้ร้อยเวรผิด มาตรา ๑๔๓ ความผิดสำเร็จเมื่อเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน แม้ผู้เรียกไม่มีเจตนาจะเอา ไปให้เจ้าพนักงานเลย ก็เป็นความผิดแล้ว เรียกเอาทรัพย์สินโดยให้เจ้าพนักงานกระทำหรือไม่ กระทำการในหน้าที่

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้า พนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจ ให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้
๒. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

๓. แก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล

๔. โดยเจตนา

๕. เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

ข้อสังเกต

ให้สินบนเจ้าพนักงาน มาตรา ๑๔๔ การให้ทรัพย์สินมีมูลเหตุจงใจในการให้ เพื่อทำหรือไม่ทำในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยหน้าที่ผู้ให้สินบนอาจเป็นเจ้าพนักงานก็ได้ แต่ไม่มีหน้าที่โดยตรงในเรื่องนั้น ๆ เช่น เป็นตำรวจโรงพักเดียวกัน แต่ไม่ได้รับผิดชอบคดี แล้วให้ทรัพย์สินแก่ร้อยเวรเจ้าของคดีเพื่อกระทำไม่ชอบด้วยหน้าที่

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าพนักงาน และกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าพนักงานผู้ใดได้รับคำสั่งมิให้ปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว ยังฝ่าฝืนกระทำการใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคแรกดูกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. แสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน
๒. โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. ได้รับคำสั่งมิให้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว
๓. ยังฝ่าฝืนการทำการใดในตำแหน่งหน้าที่นั้น
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล หรือไม่มีสิทธิใช้ยศ ตำแหน่ง เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิ่งที่มีหมายถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กระทำการ

เช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. สวมเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล
๒. โดยไม่มีสิทธิ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ

หมวด ๒

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เปียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด
๓. เปียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือของผู้อื่น หรือยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย
๔. โดยเจตนาทุจริต

ข้อสังเกต

เจ้าพนักงานยกยกทรัพย์ มาตรา ๑๔๗ มีหน้าที่เฉพาะในการดูแลรักษาทรัพย์ ถ้าไม่มีหน้าที่เฉพาะแล้วเอาทรัพย์สินไป ไม่ผิดมาตรานี้ เปียดบัง คือ เอาทรัพย์สินไปเป็นของตนเองหรือผู้อื่น

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
- ๒.ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ
๓. ข่มขืนใจหรือจู่ใจผู้อื่น
๔. โดยเจตนา
๕. เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ข้อสังเกต

เจ้าพนักงานกรรโชกทรัพย์ มาตรา ๑๔๘ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ เช่น แกล้งจับผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิด แล้วเรียกเอาทรัพย์สินเพื่อให้ปล่อย ถ้าจับตามหน้าที่ แล้วเรียกเอาทรัพย์สิน ผิดมาตรา ๑๔๘ ผิดเมื่อใช้อำนาจมิชอบ แม้ผู้ถูกเรียกจะไม่ยอมให้ ไม่มีให้ หรือยังไม่ได้ให้ ก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เปนเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภา จังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล

๒. เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับ ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะ ชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

ข้อสังเกต

เจ้าพนักงานเรียก รับสินบน มาตรา ๑๔๙ เป็นการเริ่มด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบ แล้วต่อมาทุจริตเรียก รับสินบน แม้กระทำการโดยชอบด้วยหน้าที่ ก็รับทรัพย์สินไม่ได้

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เปนเจ้าพนักงาน

๒. กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดใน ตำแหน่ง

๓. โดยเจตนา

๔. โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตน ได้รับแต่งตั้งเปนเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้ อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เปนเจ้าพนักงาน

๒. มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ

๓. ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล
สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

๔. โดยเจตนาทุจริต

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสีย
เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึง
สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด
๓. เขามี ส่วนได้เสียเนื่องด้วยกิจการนั้น
๔. โดยเจตนา
๕. เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่าย
เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่
สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน
๓. จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ ควรจ่าย
๔. โดยเจตนา
๕. เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือ
ตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บ

ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสีย หรือเสีย่น้อยไปกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่หรือแสดงวาทนมีหน้าที่เรียกเก็บ หรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด
๓. เรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บ ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น
๔. โดยเจตนาทุจริต

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสียหรือเสีย่น้อยไปกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย
๓. กำหนดราคาทรัพย์สิน หรือสินค้านั้น
๔. โดยเจตนาทุจริต
๕. เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสียหรือเสีย่น้อยไป กว่าที่ จะต้องเสีย

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริตแนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้

การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย
๓. แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด
๔. โดยเจตนาทุจริต
๕. เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการใน บัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไข บัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็น ผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดที่หนึ่ง

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิ ชอบ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

องค์ประกอบความผิดที่สอง

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
๓. โดยเจตนาทุจริต

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะ ปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
๓. ทรัพย์สินหรือเอกสารใด อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะ ปกครองหรือรักษาไว้
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยฉ้อโกง ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสິงนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด
๓. กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยฉ้อโกง ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดย ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
๔. ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสິงนั้น
๕. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เปนเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของ ราชการหรือของผู้อื่น
๓. กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
๔. ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย
๕. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสาร หรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เปนเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงใน เอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร
๓. กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน

๒. มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร

๓. กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติตามหน้าที่

(๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่ากา
รอย่างใดได้ กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ ต้องรับจด หรือจด
เปลี่ยนแปลงข้อความ เชนวานั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความ
จริงอันเป็น

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์
กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำ
ให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามิใช่เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่งอื่น
ที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ในการไประณีย์ โทรเลข โทรศัพท์
๓. กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปด หรือยอมให้ผู้อื่นเปด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์ หรือโทรเลข

(๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๓) กัก สงให้ผิดทาง หรือสงให้แก่บุคคลซึ่งรูว่ามีไขเปนผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(๔) เปดเผยขอความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์

๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ
๓. กระทำการด้วยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับ
การให้เป็นไปตามกฎหมาย
๓. ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตาม กฎหมายหรือคำสั่งนั้น
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งาน
หยุดชะงักหรือเสียหาย โดยรวมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับ
รัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสอง
แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ
๓. โดยรวมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
๔. โดยเจตนา
๕. เพื่อให้ งานหยุดชะงักหรือเสียหาย

บทที่ ๓

ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

หมวด ๑

ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้
๒. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
๓. แก่เจ้า พนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน
๔. โดยเจตนา
๕. โดยเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบ ด้วยหน้าที่

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ขัดขืนคำสั่งบังคับตามกฎหมาย
๒. ของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือ พนักงานสอบสวน
๓. ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ

๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดขัดขวางคำบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้ส่งหรือจัดการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ให้สาบาน ให้ปฏิญาณ หรือให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ขัดขวางคำบังคับ
 ๒. ของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือ พนักงานสอบสวน
 ๓. ซึ่งให้ส่งหรือจัดการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ให้สาบาน ให้ปฏิญาณ หรือให้ถ้อยคำ
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดขัดขวางหมายหรือคำสั่งของศาลให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความหรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ขัดขวางหมายหรือคำสั่งของศาล
๒. ให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดขัดขวางคำสั่งของศาลให้สาบาน ปฏิญาณ ให้ถ้อยคำหรือเบิกความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ขัดขึ้นคำสั่งของศาล
๒. ให้อาณัติ ปฏิญาณ ให้อภัยคำหรือเบิก ความ
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๒ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ
๒. เกี่ยวกับความผิดอาญา
๓. พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๔. ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่น หรือประชาชนเสียหาย
๕. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๓ ผู้ใดรู้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แจ้งข้อความแก่พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาว่า ได้มีการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. รูว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น
๒. แจ้งข้อความแก่พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๓. ว่า ได้มีการกระทำความผิด
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๔ ถ้าการแจ้งข้อความตามมาตรา ๑๗๒ หรือมาตรา ๑๗๓ เป็นการเพื่อจะเกลี้ยให้บุคคลใดต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

ถ้าการแจ้งตามความในวรรคแรก เป็นการเพื่อจะเกลี้ยให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. แจ้งขออันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๗๒ หรือมาตรา ๑๗๓
๒. โดยเจตนา
๓. เพื่อ

(๑) เพื่อจะเกลี้ยให้บุคคลใดต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย

(๒) เพื่อจะเกลี้ยให้บุคคลใดต้องรับโทษ หรือรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดเอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญาหรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่น
๒. ต่อศาล
๓. ว่ากระทำความผิดอาญา หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๕ แล้วลุแก่อำนาจต่อศาล และขอถอนฟ้องหรือแก้ฟ้องก่อนมีคำพิพากษา ให้ศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือศาลจะไม่ลงโทษเลยก็ได้

องค์ประกอบความผิด

๑. ลู่แกโทษต่อศาล
๒. ขอลองฟ้องหรือแกฟ้องก่อนมีคำพิพากษา

มาตรา ๑๗๗ ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. เบิกความอันเป็นเท็จ
๒. ในการพิจารณาคดีต่อศาล
๓. ถาความเท็จ นั้นเป็นข้อสำคัญในคดี
๔. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

เป็นเหตุฉกรรจ์

มาตรา ๑๗๘ ผู้ใดซึ่งเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ให้แปลข้อความหรือความหมายใด แปลข้อความหรือความหมายนั้นให้ผิดไปในข้อสำคัญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นบุคคลซึ่งบุคคลในตำแหน่งเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวนให้แปลข้อความหรือความหมายใด
๒. แปลข้อความหรือความหมายนั้นให้ ผิดไปในข้อสำคัญ
- ๓ โดยเจตนา

มาตรา ๑๗๙ ผู้ใดทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่าได้มีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ
 ๒. โดยเจตนา
 ๓. เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่า
- (๑) ได้มีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น
 - (๒) ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง

มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี ถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ
๒. ในการพิจารณาคดี
๓. เป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดี
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๘๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐

(๑) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

(๒) เป็นการกระทำในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๒ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๗๘ แล้วลู่แกโทษ และกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนจบคำเบิกความหรือการแปล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

องค์ประกอบความผิด

๑. ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๗๘
๒. ลู่แกโทษ
๓. กลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนจบคำเบิกความ หรือการแปล

มาตรา ๑๘๓ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐ แล้วลู่แกโทษ และกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษา และก่อนตนถูกฟ้องในความผิดที่ได้กระทำ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐
๒. ลู่แกโทษ
๓. กลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษา และก่อนตนถูก ฟ้อง

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพยานหลักฐานใน

การกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้ เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์

๒. ซึ่งพยานหลักฐานในการ กระทำความผิด

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่น

(๑) มิให้ต้องรับโทษ

(๒) ให้รับโทษน้อยลง

มาตรา ๑๘๕ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดที่ได้ส่งไว้ต่อศาล หรือที่ศาลให้รักษาไว้ในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์

๒. ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด

๓. ที่ได้นำส่งต่อศาล หรือที่ศาลให้รักษาไว้ในการพิจารณา คดี

๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๘๖ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มีคำพิพากษาให้รับ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มีคำพิพากษาให้ริบ
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๘๗ ผู้ใดเพื่อจะมีให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด หรือที่ตนรู้ว่าน่าจะถูกยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรือ อายัด หรือที่ตนรูวนาจะถูกยึดหรืออายัด
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อจะมีให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำให้เสียหาย ทำลาย ซอนเรน เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์
๒. ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น
๓. ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ผู้อื่นหรือประชาชน
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๘๙ ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พยานแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใดเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ช่วยโดยให้พยานแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดย ช่วยผู้นั้นด้วยประการใด
๒. ความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พยานแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดย ช่วยผู้นั้นด้วยประการใด เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา ๑๙๐ ผู้ใดหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรกได้กระทำโดยแหกที่คุมขัง โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนถึงหนึ่ง

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. หลบหนี
๒. ระหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของ พนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสองและวรรคท้าย

เป็นเหตุฉกรรจ์ต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๑๙๑ ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใดให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาจากศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำให้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำให้ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด
๒. ให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๓. หลุด พ้นจากการคุมขังไป
๔. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสองและวรรคท้าย

เป็นเหตุฉกรรจ์ต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๑๙๒ ผู้ใดให้พนัก ซอนเรน หรือช่วยด้วยประการใด ให้ผู้ที่หลบหนีจากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ผู้ใดให้พนัก ซอนเรน หรือช่วยด้วยประการใด

๒. แก่ผู้ที่หลบหนีจาก การคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวน คดีอาญา

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม

มาตรา ๑๙๓ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมาในมาตรา ๑๘๔ มาตรา ๑๘๕ หรือ มาตรา ๑๙๒ เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

องค์ประกอบความผิด

การกำหนดตัวบุคคลที่จะไม่ถูกลงโทษหากมีการกระทำผิด

มาตรา ๑๙๔ ผู้ใดต้องคำพิพากษาห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ เข้าไปในเขตกำหนดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ต้องคำพิพากษาห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕

๒. เข้าไปใน เขตกำหนด

๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๙๕ ผู้ใดหลบหนีจากสถานพยาบาลซึ่งศาลสั่งให้คุมตัวไว้ ตามความในมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. หลบหนีจากสถานพยาบาล

๒. ซึ่งศาลสั่งให้คุมตัวไว้ตามมาตรา ๔๙

๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๙๖ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาลซึ่งได้สั่งไว้ในคำพิพากษา ตามมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาล
๒. ซึ่งได้สั่งไว้ในคำพิพากษาตามมาตรา ๕๐
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๑๙๗ ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ให้ประโยชน์ หรือรับว่าจะให้ประโยชน์ เพื่อกีดกันหรือขัดขวางการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานเนื่องจาก คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ให้ ประโยชน์หรือรับว่าจะให้ประโยชน์
๒. โดยเจตนา
๓. เพื่อกีดกันหรือขัดขวางการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงาน เนื่องจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

มาตรา ๑๙๘ ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี หรือกระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ดูหมิ่น
๒. ศาลหรือผู้พิพากษา

๓. ในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี

๔. โดยเจตนา

มาตรา ๑๙๙ ผู้ใดลอบฝัง ซ่อนเร้น ย้ายหรือทำลายศพหรือส่วนของศพเพื่อปิดบังการเกิด การตายหรือเหตุแห่งการตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ลอบฝัง ซ่อนเร้น ย้ายหรือทำลาย

๒. ศพหรือส่วนของศพ

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อ ปิดบังการเกิด การตายหรือเหตุแห่งการตาย

หมวด ๒

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

มาตรา ๒๐๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก่งแย่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษรับโทษหนักขึ้น หรือต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา

๒. กระทำ การหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อจะชวยบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิ ใหตองโทษ หรือใหรับโทษนอยลง

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

เป็นเหตุฉกรรจ์จะต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๒๐๑ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือ พนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่า คดี หรือ พนักงานสอบสวน

๒. เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

๓. สำหรับตนเอง หรือผู้อื่น

๔. โดยเจตนา

๕. เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือ มิชอบด้วยหน้าที่

มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือ พนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่า คดี หรือ พนักงานสอบสวน
๒. กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง
๓. โดยเจตนา
๔. โดยเห็นแก่ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งใน ตำแหน่งนั้น

มาตรา ๒๐๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาล ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล
๓. ป้องกันหรือขัดขวาง
๔. โดยเจตนา
๕. มิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

มาตรา ๒๐๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องคุมขังตาม อำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา กระทำ ด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคน ขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสน บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องคุมขัง ตามอำนาจของศาล ของ พนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๓. กระทำด้วยประการใด ๆ ใหญ่ที่อยู่ในระหว่างคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไป
๔. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

เป็นเหตุฉกรรจ์ต้องรับโทษหนักขึ้น

มาตรา ๒๐๕ ถ้าการกระทำความผิดกล่าวในมาตรา ๒๐๔ เป็นการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปด้วยการกระทำโดยประมาทนั้น เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิด จัดให้ได้ตัวผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังคืนมาภายในสามเดือน ให้ลดการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. เป็นเจ้าพนักงาน
๒. มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องคุมขัง ตามอำนาจของศาล ของ พนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
๓. กระทำด้วยประการใด ๆ ใหญ่ที่อยู่ในระหว่างคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไป
๔. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

เหตุฉกรรจ์

องค์ประกอบความผิดวรรคสาม

เงื่อนไขงดการลงโทษ

บทที่ ๔

ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความสงบสุขของประชาชน และการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

หมวด ๑

ศาสนา

มาตรา ๒๐๖ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ แก้วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. กระทำความผิดประการใด ๆ
๒. แก้วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพ ในทางศาสนาของหมู่ชนใด
๓. อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๒๐๗ ผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกันนมัสการ หรือกระทำการพิธีกรรมตามศาสนาใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ใดก่อให้เกิดการวุ่นวาย
๒. ในที่ประชุมศาสนิกชน
๓. เวลาประชุมกัน นมัสการ หรือกระทำการพิธีกรรมตามศาสนาใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. แต่งกายหรือใช้เครื่องหมาย
๒. ที่แสดงว่าเป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวชในศาสนาใด
๓. โดยมิชอบ
๔. เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นบุคคลเช่นนั้น

หมวด ๒

ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

มาตรา ๒๐๙ ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

- (๑) เป็นสมาชิก
- (๒) ของคณะบุคคล
- (๓) ซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และ
- (๔) มีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
- (๕) โดยเจตนา

วรรคสอง เป็นเหตุเพิ่มโทษ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น

- หมายเหตุ** ๑) คำว่า “สมาชิก” คือ มีการสมัครและรับสมัครเป็นสมาชิก
 ๒) คำว่า “คณะบุคคล” คือ ต้องก่อตั้งเป็นการถาวร โดยมีการจัดเป็นองค์การ โดยมีข้อด้วยกฎหมาย
 ๓) คำว่า “ปกปิด” คือ เป็นความลับให้รู้เฉพาะในหมู่สมาชิกไม่ให้บุคคลภายนอกทราบ
 ๔) การเอาโทษหนักขึ้นตามวรรคสองเป็นกรณีที่ผู้กระทำให้เป็นหัวหน้า ผู้จัดการ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ เช่น เภรัญญิก หรือเสมือนของอั้งยี่

มาตรา ๒๑๐ ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้ นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิด ที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

- (๑) สมคบกัน เพื่อกระทำความผิด
- (๒) ความผิดนั้นเป็นความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ และกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป
- (๓) ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
- (๔) โดยเจตนา

วรรคสอง เป็นเหตุเพิ่มโทษ

หมายเหตุ (๑) คำว่า “สมคบ” ได้แก่ กรณีที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันที่จะกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๒) การสมคบกันหากเป็นกระทำความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติอื่นที่ไม่เป็นความผิดตามมาตรา

(๓) คำว่า “ห้าคน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุและสติสัมปชัญญะพอที่จะตกลงกระทำความผิดได้ ซึ่งอาจเป็นเด็กก็ได้

(๔) กฎหมายเอาโทษความผิด “ช่องโจร” นี้ เพียงตกลงกันตั้งแต่ ๕ คนที่จะกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ ยังไม่ทันได้กระผิดก็เป็นอันตรายแก่สังคมแล้ว

(๕) ตามวรรคสอง เอาโทษสูงขึ้นนั้น ได้แก่ การตกลงกันที่จะกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป แต่ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรู้กำหนดโทษของความผิด

เช่น ไม่ต้องรู้ว่าความผิดที่ได้ตกลงกันนั้นมีโทษฐานฆ่าคนตายคือประหารชีวิต

มาตรา ๒๑๑ ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอั้งยี่หรือช่องโจร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจร เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่า ได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอั้งยี่หรือช่องโจร

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ประชุมในที่ประชุมอั้งยี่หรือช่องโจร

(๒) เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่า ได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอั้งยี่หรือช่องโจร

องค์ประกอบภายใน

เจตนารมณ์

หมายเหตุ ผู้ที่ประชุมในที่ประชุมอั้งยี่หรือช่องโจรจะต้องถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจร เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอั้งยี่หรือช่องโจร

มาตรา ๒๑๒ ผู้ใด

(๑) จัดหาที่ประชุมหรือที่พักให้แก่อั้งยี่หรือช่องโจร

(๒) ชักชวนบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกช่องโจร

(๓) อุปการะอั้งยี่หรือช่องโจรโดยให้ทรัพย์สินหรือโดยประการอื่น หรือ

(๔) ช่วยจำหน่ายทรัพย์สินที่อั้งยี่หรือช่องโจรได้มาโดยการกระทำความผิด

ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจร แล้วแต่กรณี

องค์ประกอบภายนอก

(๑) จัดหาที่ประชุมหรือที่พักให้แก่อั้งยี่หรือช่องโจร

(๒) ชักชวนบุคคลให้เข้าสมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกช่องโจร

(๓) อุปการะอั้งยี่หรือช่องโจรโดยให้ทรัพย์สินหรือโดยประการอื่น หรือ

(๔) ช่วยจำหน่ายทรัพย์สินที่อั้งยี่หรือช่องโจรได้มาโดยการกระทำความผิด

องค์ประกอบภายใน

เจตนารมณ์

มาตรา ๒๑๓ ถ้าสมาชิกอัยยหรือพรรคพวกชองโจรคนหนึ่งคนใดได้กระทำความผิดตามความมุ่งหมายของอัยยหรือชองโจรนั้น สมาชิกอัยยหรือพรรคพวกชองโจรที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิด หรืออยู่ด้วยในที่ประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดนั้น และบรรดาหัวหน้า ผู้จัดการ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในอัยยหรือชองโจรนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นทุกคน

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ถ้าสมาชิกอัยยหรือพรรคพวกชองโจรคนหนึ่งคนใดกระทำความผิดตามความมุ่งหมายของอัยยหรือชองโจรนั้น

(๒) สมาชิกอัยยหรือพรรคพวกชองโจรดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย คือ

ก) ที่อยู่ด้วยในขณะที่กระทำความผิดนั้น

ข) ที่อยู่ด้วยในที่ประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดนั้น

ค) ที่เป็นหัวหน้าผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในอัยยหรือชองโจรนั้น

หมายเหตุ มาตรานี้เป็นกำหนัดให้บุคคลต้องรับผิดชอบสำหรับการกระทำของคนอื่น ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้ได้เป็นสมาชิกอัยยหรือชองโจรมาแต่แรกโดยเหตุความรับผิดชอบนี้ภายใต้เงื่อนไขมาตรานี้กำหนดไว้

มาตรา ๒๑๔ ผู้ใดประพฤติดนเป็นปกติธุระเป็นผู้จัดหาที่พักที่ซ่อนเร้นหรือที่ประชุมให้บุคคลซึ่งตนรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดนั้น เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ประพฤติดนเป็นปกติธุระเป็นผู้จัดหาที่พักที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุม

(๒) ให้บุคคลซึ่งตนรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

วรรคสอง เป็นเหตุให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะไม่ลงโทษได้ในเมื่อการกระทำความผิดเป็นการกระทำโดยมีมูลเหตุชกใจเพื่อช่วยบิดามารดา บุตร สามี หรือภริยาของผู้กระทำ

หมายเหตุ ๑) คำว่า “ปกติ” มีความเห็นสองฝ่าย คือ

ความเห็นที่ ๑ เห็นว่า จะต้องกระทำอยู่สม่ำเสมอเป็นอาจิน

ความเห็นที่ ๒ เห็นว่า แล้วแต่เจตนาของผู้กระทำ คือแม้จะกระทำครั้งแรก แต่ถ้าเจตนาจะกระทำเป็นปกติธุระ ก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

๒) คำว่า “จัดหา” ได้แก่ จัดให้มี ซึ่งอาจจะเป็นของผู้จัดหาเองหรือของผู้อื่นก็ได้ แต่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นที่ได้กระทำผิดตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ ของประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น

๓) “บิดามารดา” “บุตร” “สามี” หรือ “ภริยา” ที่ใช้ตามมาตรานี้ คือต้องชอบด้วยกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบภายนอก

(๑) มั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

(๒) ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายในบ้านเมือง

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

วรรคสอง เป็นเหตุเพิ่มโทษ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ

วรรคสาม เป็นเหตุเพิ่มโทษสูงขึ้นอีก ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๒๑๖ เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีวสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๕ ให้เลิกไป ผู้ใดไม่เลิก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีวสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๕ ให้เลิก
- (๒) ผู้กระทำให้ไม่เลิก

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

หมวด ๓

ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

มาตรา ๒๑๗ ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖-๖๗/๒๕๓๑ จำเลยขนน้ำมันเบนซินมาที่ร้าน ๑๒ ปีบ เทราดน้ำมันเบนซินนอกพื้นกระดาน น้ำมันเบนซินที่เหลือวางเรียงรายตามพื้นชั้นบนและชั้นล่าง และเอากระดาษหนังสือพิมพ์ชุบน้ำมันเบนซินวางเรียงรายเป็นชนวน จุดธูปที่ปักอยู่ในห่อกระดาษดินปืน ธูปไหม้เหลือเพียง ๑ องค์ก็จะถึงดินปืนแต่มีผู้พบเห็นเสียก่อนเพลิงจึงมิได้ไหม้ลุกลาม ถือว่าเป็นการลงมือกระทำแล้ว พ้นจากการตระเตรียม เป็นการพยายามวางเพลิง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๔๓/๒๕๒๖ บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๘ เป็นเหตุจกกรรจ์ของมาตรา ๒๑๗ โดยให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑๘ (๑) ถึง (๖) ต้องได้รับโทษหนักขึ้น แต่การกระทำที่จะเป็นความผิดตาม มาตรา ๒๑๗ จะต้องเป็นการวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่น เมื่อบ้านที่ถูกเพลิงไหม้เป็นบ้านที่จำเลยเป็นเจ้าของร่วมกับ ร.สามจำเลยซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรสกัน แม้จะฟังว่าจำเลยเป็นผู้วางเพลิง จำเลยก็ไม่มี ความผิดตาม มาตรา ๒๑๘ เพราะเมื่อมาตรา ๒๑๗ บัญญัติว่าการวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่นเป็น

ความผิด จะตีความว่า ทรัพย์ของผู้อื่น ให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยหาได้ไม่ เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายในมาตรา ๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๒๙/๒๕๓๒ การกระทำที่จะเป็นความผิดสำเร็จฐานวางเพลิงเผาโรงเรือนนั้นมีได้หมายความว่าเพียงเอาเพลิงไปวางเท่านั้น หากต้องเป็นการเผาทำให้เกิดเพลิงไหม้โรงเรือนนั้นติดไฟขึ้นด้วย เพียงแต่ฝาผนังบ้านอันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรือนมีรอยเขม่าดำแต่ยังไม่ไหม้ไฟยังถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จ แม้จะมีทรัพย์บางรายการ เช่น เครื่องเรือน ฯลฯ ถูกไฟลุกไหม้ ก็ถือไม่ได้ว่าทรัพย์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรือนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยได้ ถูกไฟไหม้ไปด้วยอันจะทำให้เป็นความผิดสำเร็จ การกระทำของจำเลยเป็นเพียงความผิดฐานพยายามวางเพลิงเผาโรงเรือนเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๗๖๔/๒๕๓๖ การวางเพลิงเผาที่เจ้าของเป็นผู้เสียหายรวมอยู่ด้วยไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๑๗ ความผิดตามมาตรา ๒๑๘ เป็นบทบรรณาการของมาตรา ๒๑๗ ดังนั้นถ้าการกระทำมิได้เป็นความผิดตามมาตรา ๒๑๗ แล้ว แม้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา ๒๑๘ ผู้กระทำความผิดไม่มีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๖๖/๒๕๔๒ การที่จำเลยดิงรั้วไม้ไผ่ผ่าซีกที่ยึดติดเป็นแผงซึ่งเป็นรั้วบ้านของโจทก์ร่วมที่ ๑ แล้วนำไปเผาทำลายนั้นเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๘ เพียงบทเดียว มิใช่กระทำความผิดหลายบท เพราะจำเลยมีเจตนาจะทำลายรั้วไม้ไผ่ที่ปักติดเป็นแผงโดยนำไปเผาให้ใช้การไม่ได้เท่านั้น การเผาแผงไม้ไผ่นั้นเป็นการทำลายทรัพย์ของโจทก์ร่วมที่ ๑ ให้เสียหาย มิใช่วางเพลิงเผาทรัพย์รั้วบ้านของโจทก์ร่วมที่ ๑ เนื่องจากจำเลยมิได้วางเพลิงเผาแผงไม้ไผ่ในขณะที่มีสภาพเป็นรั้วบ้านกันขอบเขตเป็นที่อยู่อาศัยของโจทก์ร่วมที่ ๑ อันจะต้องด้วยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๗๕-๕๑๗๖/๒๕๔๓ แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยาน แต่เจ้าพนักงานตำรวจพบจำเลยทั้งสามในบริเวณใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุวางเพลิงเผาทรัพย์เกือบจะทันทีทันใดภายหลังเกิดเหตุโดยมีอุปกรณ์ซึ่งสามารถใช้ในการกระทำความผิด อุปกรณ์บางอย่างเก็บไว้ในที่ซึ่งบุคคลทั่วไปไม่ใช้เป็นที่เก็บ โดยเฉพาะผ้าลายซุบน้ำมัน ๒ ผืนอยู่ในกระเป๋ากางเกงของจำเลยที่ ๒ และตามเนื้อตัวเสื้อผ้าของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีรอยเปื้อนน้ำมัน นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ขับรถจักรยานยนต์โดยไม่เปิดไฟหน้าในลักษณะคล้ายกับกระทำความผิดมาแล้วจะหลบหนี เมื่อเห็นจุดตรวจจำเลยที่ ๒ ได้ขว้างขวดทิ้ง จากการตรวจพบว่าเป็นขวดแก้วมีคราบน้ำมันเป็นพิรุณ ถือได้ว่าพยานโจทก์เป็นพยานแวดล้อม กรณีบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยทั้งสามได้ร่วมกันวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตามฟ้อง

มาตรา ๒๑๘ ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์ดังต่อไปนี้

- (๑) โรงเรือน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย
- (๒) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า

- (๓) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม
 - (๔) โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา
 - (๕) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ
 - (๖) เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ อันมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป อากาศยาน หรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ
- ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๗/๒๔๘๔ ความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘๖ (๑) (ซึ่งตรงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๘ (๑)) ต้องเป็นเคสสถานของผู้อื่น จำเลยซึ่งเป็นภริยาน้อยเฝ้าเรือนซึ่งสามีและภริยาหลวงอยู่ร่วมเรือนด้วยกัน แม้มิได้เป็นของจำเลยแต่ผู้เดียวแต่ก็เป็นของสามีจำเลย ต้องถือว่าจำเลยเป็นเจ้าของร่วมด้วย จึงไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้อื่นตาม มาตรา ๑๘๖ (๑) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔/๒๕๓๑ การที่จำเลยจุดไฟเผาที่นอนในห้องของโรงน้ำชา เพราะไม่พอใจหญิงบริการของโรงน้ำชา นั้น จำเลยย่อมเล็งเห็นผลได้ว่าเมื่อที่นอนถูกเผาไหม้แล้ว ไฟอาจจะลุกลามไหม้เตียงนอน ฝาผนัง เพดาน จนกระทั่งโรงน้ำชาแห่งนั้นทั้งหมดได้ เมื่อได้ความว่าโรงน้ำชา นั้นมีคนอยู่อาศัยด้วย จำเลยจึงมีความผิดฐานวางเพลิงเผาโรงเรือนที่คนอยู่อาศัยตามมาตรา ๒๑๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๒๙/๒๕๓๒ การกระทำที่จะเป็นความผิดสำเร็จฐานวางเพลิงเผาโรงเรือนนั้นไม่หมายความว่าเพียงเอาเพลิงไปวางเท่านั้น หากต้องเป็นการเผาทำให้เกิดเพลิงไหม้โรงเรือนนั้นติดไฟขึ้นด้วย เพียงแต่ฝาผนังบ้านอันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรือนมีรอยเขม่าดำแต่ยังไม่ไหม้ไฟ ยังถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จ แม้จะมีทรัพย์สินบางรายการ เช่น เครื่องเรือน ฯลฯ ถูกไฟลุกไหม้ไปด้วยก็ไม่ถือว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรือนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยได้ถูกไฟไหม้ไปด้วย การกระทำของจำเลยเป็นเพียงความผิดฐานพยายามวางเพลิงเผาโรงเรือนที่คนอยู่อาศัยตามมาตรา ๒๑๘(๑) ประกอบด้วยมาตรา ๘๐ เท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๓๘/๒๕๓๗ จำเลยใช้ของเหลวไวไฟเทราดและจุดไฟให้ลุกไหม้ผู้ตาย ขณะอยู่ในห้องทำงานของโจทก์ร่วมที่ ๒ บนชั้นสองของตึกแถวที่เกิดเหตุซึ่งเป็นโรงเรือนที่พักอาศัยและเป็นโรงเรียนสอนตัดเสื้อของโจทก์ร่วมที่ ๑ ปรากฏว่านอกจากไฟจะลุกไหม้ผู้ตายและโจทก์ร่วมที่ ๒ แล้ว ยังลุกไหม้โต๊ะ เก้าอี้ และพื้นห้องของโจทก์ร่วมที่ ๑ ดังกล่าวเสียหาย ซึ่งเห็นได้ว่าโดยลักษณะแห่งการกระทำของจำเลยเช่นนี้จำเลยย่อมเล็งเห็นผลการกระทำของจำเลยดังกล่าวได้ว่าไฟต้องลุกไหม้ขึ้นภายในอาคารตึกแถวที่เกิดเหตุ จึงถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยมีเจตนาวางเพลิงเผาโรงเรือนของโจทก์ร่วมที่ ๑ ด้วย จำเลยจึงมีความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์สินตาม มาตรา ๒๑๘ อีกฐานหนึ่งด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕/๒๕๔๒ เมื่อเกิดเพลิงไหม้แล้วมีจำเลยคนเดียวเท่านั้นที่เดินออกมาจากที่เกิดเหตุเพลิงไหม้โดยที่เกิดเหตุ มีเศษผ้าที่มีกลิ่นน้ำมันเหลือเป็นเศษให้เห็นอยู่ และจากการ จุดไฟวางเพลิงนี้เองทำให้ไฟไหม้ข้อเท้าทั้งสองข้างของจำเลย บาดแผลที่เกิดจากไฟไหม้จึงปรากฏให้เห็นเป็นรอยแผลสดอยู่ โดยในวันรุ่งขึ้นจำเลยได้ไปทำการรักษาบาดแผลนี้ จึงมิใช่ เป็นเหตุบังเอิญที่จำเลยถูกน้ำร้อนลวกในคืนเกิดเหตุ แล้ววันรุ่งขึ้นจึงได้ไปทำการรักษา ดังที่จำเลยอ้าง และที่จำเลยวางเพลิงรถของผู้เสียหายก็เพราะจำเลยโกรธ ที่ผู้เสียหายกีดกันไม่ให้จำเลยคืนดีกับพี่สาวของผู้เสียหาย นั่นเอง ฉะนั้น เมื่อรถที่จำเลยวางเพลิงอยู่ในโรงเก็บรถ ซึ่งอยู่ติดกับอาคารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภัตตาคารและเป็นอาคารที่อยู่อาศัยของผู้เสียหายกับพวกแล้วจำเลยย่อม เล็งเห็นว่าเพลิงนั้นย่อมลุกลามไปเผาผลาญอาคาร ที่ตั้งภัตตาคารและที่ผู้เสียหายกับพวกอยู่อาศัยนั้นด้วย พยานหลักฐานที่โจทก์นำเสนอได้แจ้งชัดว่าจำเลย เป็นผู้วางเพลิงรถของผู้เสียหายและพยายามวางเพลิงอาคาร ที่ผู้เสียหายกับพวกอยู่อาศัย

มาตรา ๒๑๙ ผู้ใดตระเตรียมเพื่อกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ หรือมาตรา ๒๑๘ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับพยายามกระทำความผิดนั้น ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๗/๒๕๓๔ จำเลยใช้ลูกจ้ำงเปิดน้ำมันก๊าด ๑๐ ปี๊บ แล้วจำเลยเอาผ้าห่มยัดใส่ในปี๊บที่เปิดนำไปตั้งหลังเรือนของผู้อื่นซึ่งติดอยู่กับเรือนของจำเลย และให้ ฮ. คอยดูคนที่ถนน พอชนน้ำมันได้ ๓ ปี๊บ ฮ. แก่ลงมากบอกให้จว่ามีตำรวจมา จำเลยสั่งให้เลิกและชนน้ำมันกลับไปตามเดิม ต่อมาอีก ๒-๓ วันจำเลยก็ทำเช่นที่กล่าวแล้วอีก และ ฮ. ก็แก่ลงมากบอกว่ามีตำรวจมาอีก จำเลยก็ชนน้ำมันกลับอย่างเดิม ดังนี้ จำเลยเป็นแต่เพียงตระเตรียมการที่จะวางเพลิง เหตุใกล้ชิดอันจะก่อให้เกิดเป็นไฟขึ้นยังไม่มี ยังไม่มีความผิดฐานพยายามตามกฎหมาย จำเลยไม่มีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๔/๒๕๓๕ จำเลยเอาน้ำมันเบนซินราดบนเครื่องใช้ในห้องจนเปียกโชก โดยเจตนาจะวางเพลิง แต่จำเลยทำการไม่สำเร็จ เพราะมีชาวบ้านใกล้เคียงได้กลิ่นน้ำมันจึงร้องอะอะขึ้นและได้พึ่งประตูห้องจำเลยเข้าไปพบกระป๋องน้ำมันเบนซินและเห็นจำเลยนอนนิ่งอยู่ ทั้งพบไม้ขีดไฟในกระเป๋าสีเสื้อที่แขวนอยู่ในห้องชั้นล่าง เป็นการกระทำใกล้ชิดกับเหตุ จำเลยมีความผิดฐานพยายามวางเพลิงเผาทรัพย์

มาตรา ๒๒๐ ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑๘ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๘

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ข้อสังเกต

ความผิดตามมาตรา ๒๒๑ เป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของหรือทรัพย์ของตนเองก็ได้ แต่การกระทำนั้นจะต้องน่าจะเกิดอันตรายต่อผู้อื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น เช่น เผลอเหย้าริมถนน ทางหลวง หรือเผลอฝังข้าวในที่นาตนเอง ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับที่ดินของผู้อื่น เป็นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๓/๒๕๐๐ จำเลยเผลอเหย้าและกิ่งไม้แห้งในไร่ของจำเลย ไฟไหม้เหย้าแห้งและลามไปไหม้ต้นมะพร้าวและต้นกล้วยในสวนของผู้อื่นแต่ดับได้ทันก่อนไปไหม้โรงเก็บข้าว จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๙๐/๒๕๓๑ จำเลยจุดไฟเผาไม้ในที่ดินของตนจนน่าจะเป็นอันตรายแก่สวนยางพาราของผู้อื่น กับมิได้เตรียมป้องกันมิให้เพลิงลุกลามไปไหม้สวนยางพาราข้างเคียง เพียงใช้ไม้ตีไฟให้ดับเท่านั้น ไม่เป็นการระมัดระวังอย่างเพียงพอ เมื่อดับไฟไม่ได้และไฟได้ลุกลามไปไหม้สวนยางพาราของผู้เสียหาย จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก และมาตรา ๒๒๕ (ฐานกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท) เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท

มาตรา ๒๒๑ ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๖/๒๕๖๑ นาย ก. เป็นเจ้าของโรงสี นาย ข. เป็นช่างไฟ ไม่มีช่างกลประจำ นาย ก. อยู่ทำหน้าที่ช่างกลด้วย เกิดหม้อน้ำระเบิดขึ้น เหตุที่ระเบิดก็เพราะนาย ก. จำเลยกับพวกไม่ระมัดระวัง ให้น้ำในหม้อน้ำน้อยเกินไป เป็นเหตุให้น้ำในหม้อน้ำแรงมาผิดธรรมดา จึงเกิดระเบิดขึ้น และได้ความว่านาย ข. ออกไปอยู่เสียที่สะพานหน้าโรงสี การระเบิดทำให้บ้านเรือนราษฎรหักพังและเกิดเพลิงไหม้หลายหลัง ราษฎรตายไป ๒ คน ดังนี้วินิจฉัยว่าการกระทำความผิดของจำเลยเป็นการกระทำโดยประมาท จึงไม่มีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๑ (ปัจจุบันผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๔๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐/๒๕๔๘ การทำให้เกิดการระเบิดขึ้นอันเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘๘ (ตรงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๑) จะต้อง

ประกอบด้วยเจตนาเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้ชัดจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๐๑ (ตรงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๕) ซึ่งบัญญัติว่าความผิดเช่นนี้ถ้าได้กระทำโดยประมาทก็ให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๐๑ จำเลยนั่งเป่าเล่นทำทองอยู่ตามปกติและเคยทำมาช้านานแล้ว โต๊ะทำทองของจำเลยอยู่หน้าร้านติดกับถนนที่มีคนสัญจร ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๕ นาฬิกา ท่อของที่จำเลยเป่าอยู่เกิดระเบิดขึ้นและทำให้เกิดไฟไหม้ น้ำมันบนโต๊ะเพียงเท่านั้นยังไม่มียะไรแสดงให้เห็นว่าจำเลยเจตนาที่จะทำให้เกิดการระเบิดขึ้น จึงไม่มีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๘๘ (ตรงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๑)

มาตรา ๒๒๒ ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ หรือมาตรา ๒๑๘ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๔/๒๕๒๘ จำเลยมีเจตนาฆ่าตัวตาย ได้ถอดสลักนิรภัยลูกระเบิด ทำให้เกิดระเบิดขึ้นจนบ้านเรือนของผู้อื่นเสียหาย จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๒๒๒ และมาตรา ๒๑๘ ต้องลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๑๘ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๒

มาตรา ๒๒๓ ความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๐ มาตรา ๒๒๑ หรือมาตรา ๒๒๒ นั้น ถ้าทรัพย์ที่เป็นอันตราย หรือที่น่าจะเป็นอันตรายเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อย และการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ข้อสังเกต

๑) หากการวางเพลิงเผาทรัพย์นั้นเข้าลักษณะของมาตรา ๒๒๓ แล้ว กล่าวคือ เป็นทรัพย์ที่มีราคาเล็กน้อย และไม่น่าจะเป็นอันตรายต่อผู้อื่น ผู้กระทำย่อมมีความผิดตามมาตรา ๒๒๓ นี้ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๑๗ และมาตรา ๒๑๘ อีก

๒) แม้ทรัพย์ที่วางเพลิงเผาจะมีราคาน้อย แต่หากการเผานั้นน่าจะเป็นอันตรายต่อผู้อื่น ย่อมไม่อาจปรับเข้ากับมาตรา ๒๒๓ นี้ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑/๒๕๐๑ จำเลยวางเพลิงจุดเผากระท่อมสำหรับพักในฤดูทำนา ราคา ๔๑๓ บาท ตั้งอยู่โดดเดี่ยวกลางทุ่งนา ซึ่งเป็นทรัพย์ราคาน้อยและไม่น่ากลัวว่าจะเป็นอันตรายต่อผู้ใด จำเลยต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๒๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๒/๒๕๔๕ ทรัพย์ที่จะเป็นอันตรายจากการวางเพลิงของจำเลย เป็นเพียงประตูบ้านซึ่งทำด้วยไม้มีค่าและต้นไม้ประดับคิดเป็นเงินประมาณ ๕,๐๐๐ บาท ถือได้ว่าเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อย และขณะเกิดเหตุผู้เสียหายก็อยู่ในที่เกิดเหตุและสามารถดับไฟได้ทันที การกระทำของจำเลยจึงไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น กรณีนี้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๘ (๑) ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๓

มาตรา ๒๒๔ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ หรือมาตรา ๒๒๒ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๔๘ จำเลยใช้น้ำมันเบนซินจุดไฟเผารถยนต์ของผู้อื่นซึ่งจอดอยู่บริเวณร้านค้า มีบ้านเรือนราษฎรอยู่ใกล้เคียง และขณะนั้น ค. ก้อยบนรถคันนั้น ค. ถูกเพลิงไหม้ตามร่างกายหลายแห่งและตายในวันรุ่งขึ้น ถือว่าจำเลยวางเพลิงเผาทรัพย์เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย จำเลยต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๑๒/๒๕๐๔ (ญ) จำเลยวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น มีผู้เข้าไปช่วยดับเพลิง เป็นเหตุให้ผู้ผู้นั้นถึงแก่ความตายลง หาใช่การวางเพลิงของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้ผู้นั้นถึงแก่ความตายไม่ จำเลยไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๔

มาตรา ๒๒๕ ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท และเป็นเหตุให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย หรือการกระทำโดยประมาทนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๑/๒๕๐๐ จำเลยจุดเพลิงเผาสวนของจำเลยเอง เพลิงลุกลามไปไหม้ต้นยางพาราในสวนผู้เสียหายซึ่งอยู่ติดกัน ย่อมเห็นได้ว่าเพลิงอาจลุกลามไป ดังนี้ เป็นความผิดฐานกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๑/๒๕๐๓ บรรยายฟ้องว่าจำเลยสมคบกันใช้ไฟจุดเผาป่าในที่ดินของจำเลยแล้วไม่ระมัดระวังดูแลให้ดี ไฟได้ไหม้ลุกลามไปติดสวนของผู้อื่นเป็นเหตุให้ต้นผลไม้ต่าง ๆ ของผู้นั้นเสียหาย ดังนี้แม้ในฟ้องไม่ได้ระบุว่าจำเลยกระทำโดยประมาทก็พอเข้าใจได้ว่าจำเลยกระทำโดยประมาทตามมาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๙๐/๒๕๒๖ แม้ก่อนจะจุดไฟเผาสวนของจำเลย จำเลยได้ลากถางต้นไม้เพื่อถางไฟมิให้ลุกลามติดสวนของผู้อื่น และไฟที่จำเลยจุดมิได้ลุกลามไปติดสวนของผู้เสียหายในทันทีก็ตาม แต่การที่จำเลยมิได้ใช้ความระมัดระวังตรวจตราดูแลดับไฟที่จำเลยจุดเผาสวนไว้ก่อนเกิดเหตุ ๓-๔ วันให้หมด ปล่องไว้ให้ติดคุบอนไม้จนเป็นเหตุให้ลุกลามไปไหม้ทรัพย์สินของผู้เสียหาย จำเลยย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทและเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายเสียหาย จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๑๑/๒๕๓๐ (ญ.) จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันลักน้ำมันที่ปั๊มผู้เสียหาย โดยใช้สายไฟต่อชั่วคราวกับเครื่องปั๊มดูดน้ำมันจากถังใต้ดินมาใส่ถังในรถยนต์เมื่อดูดน้ำมันได้ ๔ ถังแล้วจำเลยที่ ๒ ดึงสายไฟจากชั่วคราวกับเครื่องปั๊มหยุดทำงานเพื่อจะเปลี่ยนสายไฟไปใส่ถังที่ ๕ ทำให้เกิดประกายไฟเป็นเหตุให้เพลิงไหม้ ดังนั้นพฤติการณ์ที่จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์โดยวิธีการเช่นนี้ทำให้เกิดไอระเหยของน้ำมันกระจายอยู่ในบริเวณนั้นง่ายต่อการเกิดเพลิงไหม้ ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเพราะแบตเตอรี่เป็นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและน้ำมันเป็นวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นเนื่องจากวิธีการในการลักทรัพย์ของจำเลยทั้งสองซึ่งกระทำด้วยความประมาทต้องถือว่าเป็นผลอันเกิดจากการกระทำของจำเลยทุกคนที่ร่วมกันลักทรัพย์ ดังนั้นแม้จำเลยที่ ๓ จะมีได้เป็นผู้ถอดสายไฟจากชั่วคราวกับเครื่องปั๊มก็ต้องฟังว่าจำเลยที่ ๓ ร่วมกระทำด้วย จำเลยที่ ๓ จึงต้องมีความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทตามมาตรา ๒๒๕ ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๕/๒๕๓๙ พยานโจทก์เบิกความประกอบกันรับฟังได้ว่าลูกจ้างของจำเลยจุดไฟเผาองไม้ในที่ดินของจำเลยโดยจำเลยยื่นสั่งการกำกับการเผาอยู่อย่างใกล้ชิด ถือว่าจำเลยร่วมจุดไฟเผาองไม้ด้วย เมื่อไม่อาจกันไม่ให้ไฟลุกลามไปติดที่ข้างเคียงได้ เป็นเหตุให้ไฟลุกลามไหม้ทรัพย์สินของโจทก์รวมทั้งสี่ จำเลยจึงมีความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทตามมาตรา ๒๒๕

มาตรา ๒๒๖ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ แก่โรงเรือน อุ้งเรือ ที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ ทุ่งทอดจอดเรือ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องกล สายไฟฟ้าหรือสิ่งที่ทำไว้เพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน จนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๗ ผู้ใดเป็นผู้มีวิชาชีพในการออกแบบ ควบคุม หรือทำการก่อสร้างซ่อมแซมหรือรื้อถอน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ หรือวิธีการอันพึง

กระทำการนั้น ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๙๓/๒๕๔๓ จำเลยที่ ๑ เป็นวิศวกรผู้คำนวณโครงสร้างการรับน้ำหนักของอาคารจำเลยที่ ๙ ในการปลูกสร้างย่อมต้องทราบดีอยู่แล้วว่าอาคารดังกล่าวได้กำหนดการรับน้ำหนักไว้เพียง ๔ ชั้นรวมชั้นใต้ดิน แต่จำเลยที่ ๑ กลับมาคำนวณออกแบบต่อเติมอาคารโดยที่ทราบดีอยู่แล้วว่าอาคารเดิมรับน้ำหนักส่วนที่ต่อเติมไม่ได้ และยังใช้ฐานรากและเสาในแนวซึ่งออกแบบให้รับน้ำหนักไว้เพียง ๒ ชั้นเป็นจุดเชื่อมต่ออาคารเดิมและอาคารที่ต่อเติม ทำให้น้ำหนักของอาคารทั้งหมดถ่ายเทลงสู่เสาและฐานรากในแนวซึ่งให้ต้องรับน้ำหนักเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ ยังเบี่ยงเบนและยอมรับในฎีกาว่าได้ดูแบบแปลนของอาคารเดิม คุณภาพของอาคารที่มีอยู่เดิมและทราบว่าเสาในแนวซึ่งต้นที่ ๑๗๖ มีขนาดและส่วนประกอบผิดไปจากแปลน เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามวิธีการอันพึงกระทำในการออกแบบ เพราะเดิมจำเลยที่ ๑ มิได้เป็นผู้ออกแบบ เมื่อพบเห็นสภาพอาคารก่อสร้างผิดไปจากแบบแปลนเช่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้มากที่สุดว่าโครงสร้างอาคารเดิมมั่นคงแข็งแรงพอจะรับน้ำหนักอาคารในส่วนที่ต่อเติมได้อีกหรือไม่ โดยการสอบถามหรือขอข้อมูลเดิมจากสถาปนิกและวิศวกรที่ออกแบบและคำนวณโครงสร้างอาคารเดิม แต่จำเลยที่ ๑ ก็หาได้ทำเช่นนั้นไม่ เมื่อเป็นเช่นนี้เหตุที่อาคารจำเลยที่ ๙ พังทลายจนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายก็เป็นเพราะจำเลยที่ ๑ คำนวณออกแบบโครงสร้างและการรับน้ำหนักของอาคารไว้ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ โดยตรง การกระทำของจำเลยที่ ๑ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๗ ประกอบกับมาตรา ๒๓๘

มาตรา ๒๒๘ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ เพื่อให้เกิดอุทกภัย หรือเพื่อให้เกิดขัดข้องแก่การใช้น้ำซึ่งเป็นสาธารณูปโภค ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวในวรรคแรกเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๙/๒๕๐๔ (ญ.) จำเลยปิดกั้นเหมืองสาธารณะเพราะเชื่อมั่นโดยสุจริตว่าเป็นเหมืองของจำเลย จำเลยย่อมไม่รู้ว่าเหมืองที่จำเลยกั้นนั้นเป็นสาธารณูปโภคซึ่งเป็นองค์ความผิดตามมาตรา ๒๒๘ ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๒๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๔๐/๒๕๐๔ (ญ.) จำเลยทำท่อบปิดกั้นน้ำในลำคลองสาธารณะเพื่อชักน้ำเข้านาจำเลยเพราะนาจำเลยเป็นที่สูงห่างจากท่อบ ๒ เส้น โดยทำท่อบสูงเสมอดิ่ง น้ำท่วมที่สวนและที่นาของผู้เสียหาย ต้นยางพาราตายเป็นจำนวนมาก ที่นาทำนาไม่ได้ ก่อนทำท่อบดังกล่าว เมื่อถึงหน้าน้ำ น้ำจะท่วมที่สวนที่นาเพียงวันสองวันก็แห้งลงคลองไปไม่ถึงกับทำให้ต้นยางพาราตาย ดังนี้แสดงว่าการทำท่อบปิดกั้นคลองของจำเลยเพื่อเจตนาจะให้เกิดอุทกภัย เพราะนาจำเลยอยู่ในที่สูง สวนยางพาราและนาของผู้เสียหายอยู่ในที่ต่ำกว่า จำเลยย่อมตั้งใจให้เกิดอุทกภัยแก่สวนยางและนาของผู้เสียหายน้ำจึงจะไหลเข้าถึงนาของจำเลยเมื่อเกิดอุทกภัยแล้วทางการสั่งให้เปิดท่อบ แต่จำเลยไม่ยอมเปิด แสดงให้เห็นชัดว่าจำเลยเจตนาทำให้เกิดอุทกภัย จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา ๒๒๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๙/๒๕๓๒ สาเหตุที่น้ำท่วมนาของโจทก์เนื่องมาจากฝนตกเร็วกว่าปกติและมีปริมาณน้ำฝนมากกว่าปีก่อน ๆ ซึ่งจำเลยไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ การที่จำเลยก่อสร้างซ่อมแซมท่อบที่กั้นลำห้วยสาธารณะเพื่อกักน้ำไว้เลี้ยงสัตว์น้ำให้ราษฎรจับเป็นอาหารในฤดูแล้ง จำเลยไม่มีเจตนาทำให้เกิดอุทกภัยหรือทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหาย จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๘

มาตรา ๒๒๙ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ ให้ทางสาธารณะ ประตุน้ำ ท่อบ เขื่อน อันเป็นส่วนของทางสาธารณะ หรือที่ขึ้นลงของอากาศยาน อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๑๘/๒๕๐๖ จำเลยรับว่าได้ขุดท่อบซึ่งบุคคลใช้เป็นทางสาธารณะออกกว้าง ๗ วา ยาว ๕ วาจริง แต่ต่อสู้ว่าไม่ได้ทำให้ทางสาธารณะเสียหายและไม่เป็นอันตรายต่อการจราจร ถือได้ว่าจำเลยทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐ และเมื่อข้อเท็จจริงได้ความเพียงว่าราษฎรไม่อาจเดินหรือใช้เกวียนบนท่อบได้ก่อนที่จะถมให้กลับคืน โดยไม่ปรากฏว่ามีลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจรแต่ประการใด ต้องถือว่าจำเลยได้ทำแต่เพียงให้ทางเสียหายใช้การไม่ได้ชั่วคราวหนึ่งเท่านั้น จำเลยจึงไม่ผิดตามมาตรา ๒๒๙ ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๙/๒๕๑๖ มีการตัดถนนสาธารณะกว้าง ๘ เมตรโดยยกร่องพื้นดินใช้เป็นทางคนเดิน ทางเกวียน ทางรถยนต์ ถนนนี้ได้ทำบนที่ของราษฎรหลายราย รวมทั้งของจำเลยด้วยโดยราษฎรและจำเลยยินยอมยกที่ดินตอนที่ถนนตัดผ่านให้ตัดถนนเพื่อใช้เป็นทางสาธารณะ เมื่อจำเลยทำคันดินขวางถนนอันเป็นทางสาธารณะดังกล่าวให้อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร จำเลยจึงมีความผิดมาตรา ๒๒๙

มาตรา ๒๓๐ ผู้ใดเอาสิ่งใด ๆ กีดขวางทางรถไฟหรือทางรถราง ทำให้รางรถไฟหรือทางรถรางหลุด หลวมหรือเคลื่อนจากที่ หรือกระทำให้แก่เครื่องสัญญาณจนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การเดินรถไฟหรือรถราง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๘/๒๕๖๓ จำเลยถอดเอาเครื่องต่อเชื่อมกับรางรถไฟไปจนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การเดินรถไฟ จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๒๓๐ นี้และมีความผิดฐานลักทรัพย์อีกบทหนึ่งด้วย

มาตรา ๒๓๑ ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ ให้ประภาคาร หุ่น สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใดซึ่งจัดไว้เป็นสัญญาณเพื่อความปลอดภัยในการจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๒ ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ ให้นายพาหนะดังต่อไปนี้ อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล

- (๑) เรือเดินทะเล อากาศยาน รถไฟหรือรถราง
- (๒) รถยนต์ที่ใช้สำหรับการขนส่งสาธารณะ หรือ
- (๓) เรือกลไฟ หรือเรือยนต์อันมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ที่ใช้สำหรับการขนส่งสาธารณะ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๓ ผู้ใดใช้ยานพาหนะรับจ้างขนส่งคนโดยสาร เมื่อยานพาหนะนั้นมีลักษณะ หรือมีการบรรทุกจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลในยานพาหนะนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๓/๒๕๖๔ จำเลยเป็นเจ้าของของเรือกลไฟ วันเกิดเหตุจำเลยนำเรือรับส่งคนโดยสารเกินอัตราในใบอนุญาต ต่อมาปรากฏว่าเรือลำนั้นอับปางล่มลง คนโดยสารจมน้ำตายหลายคน ได้ความว่าเหตุที่เรืออับปางเพราะถูกพายุพัด ดังนั้นจำเลยไม่มีความผิด เพราะได้ความเพียงว่าจำเลยนำเรือมารับคนโดยสารเกินอัตรา โจทก์ไม่ได้สืบให้ปรากฏว่าเรืออับปางล่มจมนั้นเพราะบรรทุกเพียบจนเกินขนาดหรือไม่ เพียงจำเลยรับคนโดยสารเกินอัตราในใบอนุญาตเท่านั้น ไม่พอฟังลงโทษจำเลย เพราะเรืออาจไม่เพียบเกินขนาดก็ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓/๒๕๐๖ (ญ.) รถมอเตอร์ที่จำเลยขับเป็นรถยนต์ประเภทสาธารณะรับจ้างบรรทุกคนโดยสารและของ จำเลยบรรทุกคนโดยสารเกินจำนวนซึ่งนายทะเบียนกำหนดจนถึงกับเกาะข้างรถและท้ายรถ และขึ้นไปอยู่บนหลังคารถ เพราะคนในรถเบียดกันแน่น กับยังมีน้ำแข็งก้อนใหญ่บรรทุกไปด้วยสืบกว่าก่อน ดังนั้นถือได้ว่ารถของจำเลยมีการบรรทุกจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลในยานพาหนะนั้นตามมาตรา ๒๓๓ แล้ว

มาตรา ๒๓๔ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ แก่สิ่งที่ใช้ในการผลิต ในการส่งพลังงานไฟฟ้าหรือในการส่งน้ำ จนเป็นเหตุให้ประชาชนขาดความสะดวก หรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๕ ผู้ใดกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้การสื่อสารสาธารณะทางไปรษณีย์ทางโทรเลข ทางโทรศัพท์ หรือทางวิทยุขัดข้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๖ ผู้ใดปลอมปนอาหาร ยาหรือเครื่องอุปโภคบริโภคอื่นใด เพื่อบุคคลอื่น เสพหรือใช้ และการปลอมปนนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ หรือจำหน่าย หรือ เสนอขาย สิ่งเช่นนั้นเพื่อบุคคลเสพหรือใช้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙/๒๕๕๙ จำเลยเอาพลูจิบใส่สารหนูให้ผู้เสียหายกิน ผู้เสียหาย กินแล้วไม่ตาย แพทย์ตรวจปรากฏว่ามีสารหนูแต่ไม่รู้ว่ามีสารหนูมากน้อยเท่าใด สารหนูนั้นถ้ากิน มากก็ตาย ถ้ากินน้อยไม่ตาย จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๑๙๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา (ตรงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๖) ไม่ใช่พยายามฆ่า เพราะไม่ทราบว่าสารหนูมาก น้อยเท่าใด ทำให้ตายได้หรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๔/๒๕๗๑ ท. มีสาเหตุโกรธเคืองกับภริยาของ ป. ท. จึงเอายา พิษใส่ในตุ่มน้ำบนเรือนของ ป. ป. และบุตรของป. ได้กินอาหารที่ใช้น้ำนั้นปรุงเกิดอาการ เจ็บป่วย บุตรของ ป. ถึงแก่ความตาย ถือว่า ท. เจตนาจะฆ่า ท. มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดย เจตนาตามมาตรา ๒๘๘ และมีความผิดตามมาตรา ๒๓๖ ด้วย เป็นความผิดกรรมเดียวผิด กฎหมายหลายบท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๖/๒๕๙๓ ก. เอาใบไม้เปื้อนมาปอนในไข่แล้วทอดให้ ข. ค. ง. กิน ทำให้คนทั้งสามเกิดอาการวิงเวียนศีรษะ คลื่นไส้ เฉพาะ ข. ถึงกับไม่ได้สติกลายเป็นบ้าไป ถึง ๑๕ ชั่วโมง ถือว่า ก. เจตนาทำร้ายผู้เสียหาย ก. มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๙๕ และมีความผิดตามมาตรา ๒๓๖ ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๔๓/๒๕๓๖ จำเลยเอายาเบื่อหนูใส่ในโอ่งน้ำดื่มของผู้เสียหาย โดยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย แต่ผู้เสียหายทราบเสียก่อนไม่ยอมดื่มน้ำดังกล่าวผู้เสียหายจึงไม่ถึงแก่ ความตาย การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะเป็นการปลอมปนเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อบุคคล อื่นเสพหรือใช้ และการปลอมปนนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ จำเลยจึงมี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐ กรณีเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐ ซึ่งเป็นบทหนักตามมาตรา ๙๐

มาตรา ๒๓๗ ผู้ใดเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงใน อาหาร หรือในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระหรือที่ขังน้ำใด ๆ และอาหารหรือน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อ

ประชาชนบริโภค ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๘ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๗ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓/๒๕๖๖ (ฎ.) รถยนต์ที่จำเลยขับเป็นรถยนต์ประเภทสาธารณะรับจ้างบรรทุกทุกคนโดยสารและของ จำเลยบรรทุกทุกคนโดยสารเกินจำนวนซึ่งนายทะเบียนกำหนดจนถึงกับเกาะข้างรถและท้ายรถ และขึ้นไปอยู่บนหลังคารถ เพราะคนในรถเบียดกันแน่น กับยังมีน้ำแข็งก้อนใหญ่บรรทุกไปด้วยสิบกว่าก้อน ดังนี้ถือได้ว่ารถของจำเลยมีการบรรทุกจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลในยานพาหนะนั้นนั้นตามมาตรา ๒๓๓ แล้ว

ส่วนจำเลยจะมีความผิดตามมาตรา ๒๓๓ ก็ต่อเมื่อการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๓ นั้นเป็นเหตุให้คนโดยสารถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัส ข้อเท็จจริงได้ความว่าหลังจากบรรทุกทุกคนโดยสารเกินอัตราแล้วจำเลยขับรถไปโดยปลอดภัยจากจุดที่รับคนโดยสารถึงที่เกิดเหตุเป็นระยะทางถึง ๓๐ กิโลเมตร การที่รถคว่ำและคนโดยสารตายและได้รับอันตรายสาหัส นั้นเนื่องมาจากเหตุที่จำเลยขับรถเร็วอันเป็นการประมาทเป็นเหตุให้คนโดยสารตายและได้รับอันตรายสาหัส หาใช่เนื่องมาจากเหตุบรรทุกทุกคนโดยสารเกินจำนวนอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๓๓ ไม่ จึงลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๓๘ ไม่ได้

จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๓ บทหนึ่ง และมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้คนตายและได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๓๐๐ ซึ่งต้องลงโทษตามมาตรา ๒๔๑ อันเป็นบทหนักอีกบทหนึ่งด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๙๓/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ เป็นวิศวกรผู้คำนวณโครงสร้างการรับน้ำหนักของอาคารจำเลยที่ ๙ ในการปลูกสร้างย่อมต้องทราบดีอยู่แล้วว่าอาคารดังกล่าวได้กำหนดการรับน้ำหนักไว้เพียง ๔ ชั้นรวมชั้นใต้ดิน แต่จำเลยที่ ๑ กลับมาคำนวณออกแบบต่อเติมอาคารโดยที่ทราบดีอยู่แล้วว่าอาคารเดิมรับน้ำหนักส่วนที่ต่อเติมไม่ได้ และยังใช้ฐานรากและเสาในแนวซึ่งออกแบบให้รับน้ำหนักไว้เพียง ๒ ชั้นเป็นจุดเชื่อมต่ออาคารเดิมและอาคารที่

ต่อเติม ทำให้น้ำหนักของอาคารทั้งหมดถ่ายเทลงสู่เสาและฐานรากในแนวซีให้ต้องรับน้ำหนักเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ ยังเบิกความและยอมรับในฎีกาว่าได้ดูแบบแปลนของอาคารเดิม ดุสภาพของอาคาร ที่มีอยู่เดิมและทราบว่าเสาในแนวซีต้นที่ ๑๗๖ มี ขนาดและส่วนประกอบผิดไปจากแปลน เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามวิธีการอันพึงกระทำในการออกแบบ เพราะเดิมจำเลยที่ ๑ มิได้เป็นผู้ออกแบบ เมื่อพบเห็นสภาพอาคารก่อสร้างผิดไปจากแบบแปลนเช่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้มากที่สุดว่าโครงสร้างอาคารเดิมมั่นคงแข็งแรงพอจะรับน้ำหนักอาคารในส่วนที่ต่อเติมได้อีกหรือไม่ โดยการสอบถามหรือขอข้อมูลเดิมจากสถาปนิกและวิศวกรที่ออกแบบและคำนวณโครงสร้างอาคารเดิม แต่จำเลยที่ ๑ ก็หาได้ทำเช่นนั้นไม่ เมื่อเป็นเช่นนี้เหตุที่อาคารจำเลยที่ ๙ พังทลายจนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายก็เป็นเพราะจำเลยที่ ๑ คำนวณออกแบบโครงสร้างและการรับน้ำหนักของอาคารไว้ไม่ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ โดยตรง การกระทำของจำเลยที่ ๑ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๗ ประกอบกับมาตรา ๒๓๘

มาตรา ๒๓๙ ถ้าการกระทำความผิดกล่าวในมาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๗ เป็นการกระทำโดยประมาท และใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๒/๒๕๕๓ ส. ทำกล้วยบวชชีขาย คนกินเข้าไปแล้วมีอาการมึนเมา บางคนถึงสลบ แต่ไม่ปรากฏว่า ส. เจตนาเอายาเบื่อใส่ขนมกล้วยบวชชี เป็นหน้าที่ของ ส. ที่จะต้องระมัดระวังในการปรุงขนมที่ตนนำมาขายตามสมควร เมื่อขนมที่ ส. ทำไปขายมีสิ่งมึนเมาทำให้คนกินมีอาการมึนเมาบางคนใกล้ตาย ส. จึงมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๔๘ ซึ่งตรงกับมาตรา ๒๓๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๔/๒๕๕๙ เรือยนต์เสียต้องใช้เรือลำอื่นลากจูง จำเลยถือท้ายเรือลำที่เสียโดยประมาท เป็นเหตุให้เรือที่ตนถือท้ายชนสะพานที่ประชาชนใช้ข้ามคลองชำรุดจนใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของประชาชนที่ใช้สะพานนั้นสัญจรไปมา จำเลยมีความผิดตาม มาตรา ๒๓๙

บทที่ ๕

ความผิดเกี่ยวกับการปลอม การแปลง และการค้า

หมวด ๑

ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา

มาตรา ๒๔๐ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งเงินตรา ไม่ว่าจะปลอมขึ้นเพื่อให้เป็นเหรียญ
กระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือทำปลอมขึ้นซึ่ง
พันธบัตรรัฐบาลหรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอม
เงินตรา ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสน
บาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำปลอมขึ้น
๒. ซึ่งเงินตรา ไม่ว่าจะปลอมขึ้นเพื่อให้เป็นเหรียญ กระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่ง
อื่นใด ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือทำปลอมขึ้นซึ่ง พันธบัตรรัฐบาลหรือ
ใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๔๑ ผู้ใดแปลงเงินตรา ไม่ว่าจะ เป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด
ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือแปลงพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับรับ
ดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ ให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ผู้นั้นกระทำ
ความผิดฐานแปลงเงินตรา ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และ
ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. แปลงให้ผิดไปจากเดิม

๒. ซึ่งเงินตรา ไมว่าจะเป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือแปลงพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับ รับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ

๓. โดยเจตนา

๔. เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง

มาตรา ๒๔๒ ผู้ใดกระทำให้โดยทุจริตให้เหรียญกระษาปณ์ซึ่งรัฐบาลออกใช้มีน้ำหนักลดลง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร นำออกใช้หรือมีไว้เพื่อนำออกใช้ ซึ่งเหรียญกระษาปณ์ที่มีผู้กระทำให้โดยทุจริตให้น้ำหนักลดลงตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. กระทำให้เหรียญกระษาปณ์ซึ่งรัฐบาลออกใช้มีน้ำหนักลดลง

๒. โดยเจตนาทุจริต

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

๑. กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) นำเข้าในราชอาณาจักร

(๒) นำเข้าออกใช้หรือ

(๓) มีไว้เพื่อนำออกใช้

๒. ซึ่งเหรียญ กระษาปณ์ที่มีผู้กระทำให้โดยทุจริตให้น้ำหนักลดลงตามความในวรรคแรก

๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใด ๆ อันเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

องค์ประกอบความผิด

๑. นำเข้าในราชอาณาจักร

๒. สิ่งใด ๆ อันเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑

๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๔๔ ผู้ใดมิได้เพื่อนำออกใช้ซึ่งสิ่งใด ๆ อันตนได้มาโดยรู้ว่าเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. มีไว้
๒. ซึ่งสิ่งใด ๆ อันตนได้มาโดยรู้ว่าเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อนำออกใช้

มาตรา ๒๔๕ ผู้ใดได้มาซึ่งสิ่งใด ๆ โดยไม่รู้ว่าเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ถ้าต่อมารู้ว่าเป็นของปลอมหรือของแปลงเช่นนั้น ยังขึ้นนำออกใช้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ได้มาซึ่งสิ่งใด ๆ โดยไม่รู้ว่าเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑
๒. ต่อมารู้ว่าเป็นของปลอมหรือของแปลงเช่นนั้น
๓. ยังขึ้นนำออกใช้
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๒๔๖ ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงเงินตรา ไม่ว่าจะเป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตร หรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือสำหรับปลอมหรือแปลงพันธบัตรรัฐบาลหรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้น เพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำหรือมีเครื่องมือหรือวัตถุ
๒. สำหรับปลอมหรือแปลงเงินตราไม่ว่าจะเป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตร หรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือสำหรับ ปลอมหรือแปลงพันธบัตร รัฐบาลหรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง

มาตรา ๒๔๗ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในหมวดนี้เป็นกระทำความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ไม่ว่าจะ เป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลต่างประเทศออกใช้ หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือเกี่ยวกับพันธบัตรรัฐบาลต่างประเทศ หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

องค์ประกอบความผิด กระทำความผิดเช่นเดียวกับเงินตราหรือเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลไทยออกใช้ หากแต่เป็นเงินตราหรือเหรียญกระษาปณ์ธนบัตร ของต่างประเทศ จะต้องรับโทษกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๒๔๘ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๗ ได้กระทำความผิดตามมาตราอื่นที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้อันเกี่ยวกับสิ่งที่ตนปลอมหรือแปลงนั้น ด้วย ให้ลงโทษผู้นั้นตามมาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๗ แต่กระหนเดียว

องค์ประกอบความผิด

ลงโทษตามมาตรา ๒๔๐ เพียงกระหนเดียว

ความผิดฐานทำหรือจำหน่ายบัตรหรือโลหะธาตุที่คล้ายคลึงเงินตรา

มาตรา ๒๔๙ ผู้ใดทำบัตรหรือโลหะธาตุอย่างใด ๆ ให้มีลักษณะและขนาดคล้ายคลึง กับเงินตรา ไม่ว่าจะ เป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ หรือจำหน่าย บัตรหรือโลหะธาตุเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการจำหน่ายบัตรหรือโลหะธาตุดังกล่าวในวรรคแรก เป็นการจำหน่ายโดยการนำ ออกใช้ดังเช่นสิ่งใด ๆ ที่กล่าวในวรรคแรก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดวรรคแรก

๑. ทำ
๒. บัตรหรือโลหะธาตุใด ๆ
๓. ให้มีลักษณะและขนาด คล้ายคลึงกับเงินตรา ไมว่าจะเป็นเหรียญกษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ
๔. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคแรกความผิดที่สอง

๑. จำหน่าย
๒. บัตรหรือโลหะธาตุใดตามวรรคแรก
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดวรรคสอง

- เป็นเหตุฉกรรจ์

หมวด ๒

ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสดมภ์และตัว

มาตรา ๒๕๐ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน หรือพระปรมาภิไธย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำปลอมขึ้น
๒. ซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน หรือพระปรมาภิไธย
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๑ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำปลอมขึ้น
๒. ซึ่งดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ของ องค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๒ ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยดังกล่าวมาในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ อันเป็นดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยที่ทำปลอมขึ้น ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

องค์ประกอบความผิด

๑. ใช้ดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยดังกล่าวมาในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑
๒. อันเป็นดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยที่ทำปลอมขึ้น
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๓ ผู้ใดได้มาซึ่งดวงตราหรือรอยตราดังกล่าวในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ ซึ่งเป็นดวงตราหรือรอยตราอันแท้จริง และใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้นโดยมิชอบในประการที่นําส่งให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ นั้น

องค์ประกอบความผิด

๑. ได้มาซึ่งดวงตราหรือรอยตราดังกล่าวในมาตรา ๒๕๐ หรือ มาตรา ๒๕๑ ซึ่งเป็นดวงตราหรือรอยตราอันแท้จริง
๒. ใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้นโดยมิชอบ
๓. ใน ประการที่นําส่งให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย
๔. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๔ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งแสตมป์รัฐบาล ซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์ การภาษีอากรหรือการเก็บค่าธรรมเนียม หรือแปลงแสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้ในการเช่นนั้นให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำปลอมขึ้น
๒. แสตมป์รัฐบาล ซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์ การภาษีอากรหรือการเก็บค่าธรรมเนียม
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๕ ผู้ใดนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน พระปรมาภิไธย ดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน หรือแสตมป์ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ หรือมาตรา ๒๕๔ อันเป็นของปลอม หรือของแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. นำเข้าในราชอาณาจักร
๒. ซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน พระปรมาภิไธย ดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของ เจ้า พนักงาน หรือแสตมป์ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ หรือมาตรา ๒๕๔ อันเป็นของปลอม หรือของแปลง
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๖ ผู้ใดลบ ถอนหรือกระทำความด้วยประการใด ๆ แก่แสตมป์รัฐบาลซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ และมีเครื่องหมายหรือการกระทำการใดแสดงว่าใช้ไม่ได้แล้ว เพื่อให้ใช้ได้อีก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ลบ ถอนหรือกระทำความผิดประการใด ๆ
๒. แก่แสดมปัฐฐบาลซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ และมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใดแสดงว่าใช้ไม่ได้แล้ว
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อให้ใช้ได้อีก

มาตรา ๒๕๗ ผู้ใดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งแสดมปัฐฐอันเกิดจากการกระทำความผิดในมาตรา ๒๕๔ หรือมาตรา ๒๕๖ ไม่ว่าการกระทำตามมาตรานั้น ๆ จะได้กระทำให้ภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือเสนอแลกเปลี่ยน
๒. แสดมปัฐฐอันเกิดจากการกระทำความผิดในมาตรา ๒๕๔ หรือมาตรา ๒๕๖ ไม่ว่าการกระทำตาม มาตรานั้น ๆ จะได้กระทำให้ภายในหรือนอกราชอาณาจักร
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๕๘ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะ หรือแปลงตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง หรือลบ ถอน หรือกระทำความผิดประการใด ๆ แก่ตัวเช่นนั้น ซึ่งมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด แสดงว่าใช้ไม่ได้แล้วเพื่อให้ใช้ได้อีก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มี ๓ ฐานความผิด**องค์ประกอบความผิดที่ ๑**

๑. ทำปลอมขึ้น
๒. แก่ตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะ
๓. โดยเจตนา

องค์ประกอบความผิดที่ ๒

๑. แปลงให้ผิดไปจากเดิม
๒. แก่ตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะ
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง

องค์ประกอบความผิดที่ ๓

๑. ลบ ถอน หรือกระทำให้ด้วยประการใด ๆ
๒. แก่ตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะ
๓. ซึ่งมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด แสดงว่าใช้ไม่ได้แล้ว
๔. โดยเจตนา
๕. เพื่อให้ใช้ได้อีก

มาตรา ๒๕๙ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๒๕๘ เป็นการกระทำเกี่ยวกับตัวที่จำหน่ายแก่ประชาชนเพื่อผ่านเข้าสถานที่ใด ๆ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิดเช่นเดียวกับ มาตรา ๒๕๘ แต่ตัวตามมาตรา ๒๕๙ เป็นตัวที่จำหน่ายแก่ประชาชนเพื่อผ่านเข้าออกสถานที่ใด ๆ เช่นเข้าชมกีฬา เป็นต้น

มาตรา ๒๖๐ ผู้ใดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งตัวอันเกิดจากการกระทำความดังกล่าไว้ในมาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ไซ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยน
๒. ซึ่งตัวอันเกิดจากการกระทำความผิดในมาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙
๓. โดยเจตนา

มาตรา ๒๖๑ ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นว่านั้นเพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบความผิด

๑. ทำเครื่องมือหรือวัตถุ
๒. สำหรับปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙
๓. โดยเจตนา
๔. เพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง

มาตรา ๒๖๒ ถ้าการกระทำความผิดในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗ หรือมาตรา ๒๖๑ เป็นการกระทำเกี่ยวกับแสตมป์รัฐบาลต่างประเทศ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

หลักการลงโทษผู้กระทำความผิดตามหมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์และตั๋วหลายกระทรวง

มาตรา ๒๖๓ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ หรือมาตรา ๒๖๒ ได้กระทำความผิดตามมาตรานี้ที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ อันเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้นด้วย ให้ลงโทษผู้นั้นตามมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ หรือมาตรา ๒๖๒ แต่กระหนเดียว

หมวด ๓

ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร

มาตรา ๒๖๔ ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เต็มหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกรอกข้อความลงในแผ่นกระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งของผู้นั้น ถ้าได้กระทำให้เอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน ให้ถือว่าผู้นั้นปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใด

(๒) กระทำการเกี่ยวกับเอกสาร ดังต่อไปนี้

(ก) ทำปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือ

(ข) เต็มหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสาร

ที่แท้จริง หรือ

(ค) ประทับตราหรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร

(๓) โดยประการที่น่าจะเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) เจตนาพิเศษ คือ เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง

เอกสาร หมายความว่าอะไร ???

๑. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๗) “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข พัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

๒. กระดาษหรือวัตถุอื่นใดจะเป็นเอกสารได้ จะต้องทำให้ปรากฏความหมายด้วย

๓. กระดาษไม่เป็นปัญหา

๔. วัตถุอื่นใดต้องทำให้ปรากฏความหมายด้วยจึงจะถือว่าเป็นเอกสารได้ เช่น

๑) ตัวเลขที่พยานทำขึ้น

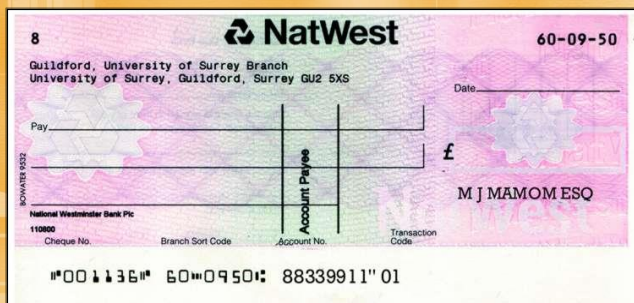
๒) หลักเขตที่ดิน

๓) ป้ายทะเบียนรถยนต์ (ฎ.๓๖๗/๒๕๓๐) และเป็นเอกสารราชการด้วย

๔) หมายเลขเครื่องยนต์ (ฎ.๕๑๐/๒๕๓๐)

- เช็คที่กรอกข้อความแล้วเป็นเอกสาร

- แต่แบบพิมพ์เช็คเปล่าไม่เป็นเอกสาร (ฎ.5674/2544)

หากภาพถ่ายนั้นเป็นภาพจำลองของวัตถุ เช่น ภาพวิวิททัศน์ ภาพห้อง ไม่ได้แสดง
ความหมายให้ปรากฏแต่อย่างใด ภาพถ่ายดังกล่าวก็ไม่ใช่อเอกสาร (ฎ.๑๒๐๙/๒๕๖๒)

แต่ถ้าภาพถ่ายดังกล่าวเป็นภาพถ่ายข้อความที่มีความหมายและเป็นหลักฐานแห่ง
ความหมาย ภาพถ่ายดังกล่าวก็เป็นเอกสาร เช่น ภาพถ่ายติดบัตรประชาชน ภาพถ่ายติด
หนังสือเดินทาง

ภาพถ่าย เป็นเอกสารหรือไม่ ??

ทำปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด

การทำปลอมขึ้นทั้งฉบับ หมายความว่า ไม่จำเป็นต้องมีเอกสารที่แท้จริงอยู่ก่อนลงมือ
ปลอม โดยจะมีเอกสารที่แท้จริงอยู่หรือไม่ก็ได้ เช่น ปลอมใบมอบอำนาจขายฝากที่ดิน (ฎ.
๓๕๓/๒๕๐๓) ทำบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจปลอม (ฎ.๗๒๕๔/๒๕๔๔)

การทำปลอมขึ้นแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เป็นกรณีที่ผู้ทำเอกสารที่แท้จริงยังทำเอกสารไม่
เสร็จสมบูรณ์ แต่มีผู้ไปเติมข้อความขึ้นจนเป็นเอกสารที่สมบูรณ์ เพื่อบุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็น
เอกสารที่แท้จริง

ยังไม่มีตัวอย่างคดีในความเป็นจริง

การเติมหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง

เช่น สัญญากู้ระบุงำนเงินที่ให้กู้ว่า ๒๐๐๐ มีคนไปลบ ๐ ทำให้เป็น ๒๐๐ หรือเติม
๐ เป็น ๒๐๐๐๐ เป็นต้น

ฎ. ๒๔๕/๒๕๐๗ จำเลยเขียนกากบาทบนข้อความในสมุดบัญชีเงินเชื่อของผู้อื่นโดย
มิได้ตัดทอนหรือแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นให้ผิดไปจากข้อความเดิม แม้กระทำให้เพื่อให้
หลงเชื่อว่าเป็นลายเซ็นแล้วก็ตามไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๔

ต้องเป็นการกระทำต่อเอกสารที่แท้จริงเท่านั้นจึงจะเป็นความผิดฐานนี้

ฎ. ๔๐๗๓/๒๕๔๕ ความผิดฐานปลอมเอกสารตามมาตรา ๒๖๔ แยกการกระทำออก
ได้เป็น ๒ ประการ คือ การทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ประการหนึ่ง
และการเติม ตัดทอน หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริงอีกประการหนึ่ง การทำ
ปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดจึงไม่จำต้องกระทำลงในเอกสารที่แท้จริง ต่างไปจาก
การเติมหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่จะต้องทำในเอกสารที่
แท้จริงเท่านั้นจึงจะเป็นความผิด

การเติมหรือตัดทอนหรือแก้ไขข้อความจะต้องกระทำลงในเอกสารที่ตนไม่มีอำนาจ
กระทำได้ หากเป็นกรณีที่ตนมีอำนาจกระทำได้ก็ไม่เป็นการปลอมเอกสาร

ฎ. ๑๒๓/๒๕๐๗ หนังสือที่บุคคลคนหนึ่งทำขึ้น บุคคลนั้นก็ชอบที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง
อย่างใดก็ได้ก่อนส่งมอบให้บุคคลอื่นไป แม้บุคคลนั้นจะได้ตัดทอนหนังสือส่วนเสียบางส่วน ก็เป็น
การกระทำที่ไม่อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้ใด อันจะเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร หรือใช้
เอกสารปลอมได้

ฎ. ๓๙๔๔-๓๙๔๕/๒๕๐๖ นางแดงเป็นนางพยาบาลลงชื่อในสมุดลงชื่อ แต่ไม่ได้อยู่ปฏิบัติงาน นายดำเป็นผู้อำนวยความสะดวกจึงขีดฆ่าลายมือชื่อของนางแดงออกเพราะนางแดงไม่ได้อยู่ที่ทำงาน ดังนั้นนายดำเป็นผู้อำนวยความสะดวกมีอำนาจแก้ไขให้ตรงกับความจริงได้ ไม่เป็นความผิด

แต่หากผู้ทำเอกสารนั้นหมดอำนาจในการแก้ไขแล้วก็มีความผิดฐานปลอมเอกสารได้

ฎ. ๙๓๘/๒๔๙๘ จำเลยเป็นพลตำรวจได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานทะเบียนคนต่างด้าว มีหน้าที่กรอกข้อความในใบรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวแล้วเสนอให้ผู้บังคับบัญชาเซ็น จำเลยได้ปลอมหนังสือโดยชุดลบชื่อเจ้าของใบรับใบสำคัญเดิมเสีย เติมชื่อลงไปใหม่การกระทำของจำเลยย่อมเป็นผิดเพราะถือว่าจำเลยปลอมหนังสือซึ่งอยู่ในหน้าที่ของจำเลยตามตำแหน่ง

การทำลายเอกสารไม่มีความผิดฐานปลอมเอกสาร แต่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๘๘

ฎ. ๖๒๖๖/๒๕๔๕ การที่จำเลยชุดลบเครื่องหมายทะเบียนอาวุธปืนของเจ้าพนักงานออกทั้งหมดนั้นเป็นเพียงการทำลายเอกสาร ไม่ใช่การปลอมเอกสาร เพราะไม่มีเอกสารเหลืออยู่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานปลอมเอกสารราชการตามมาตรา ๒๖๕

การประทับตราปลอมหรือการลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร

ฎ. ๒๗๘-๒๗๙/๒๕๐๑ จำเลยหลอกเอาสินค้าไปจากร้านค้าโดยอ้างว่ามีผู้ต้องการซื้อ แล้วจำเลยทำใบรับสินค้า ใบผลการใช้เงิน และลงลายมือชื่อและประทับตราติดบุคคลที่ไม่มีตัวตนจริงลงในเอกสารดังกล่าว เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารและฐานฉ้อโกง

เอกสารเท็จกับเอกสารปลอม

การทำเอกสารปลอมจะต้องเป็นการทำเพื่อให้เห็นว่าผู้อื่นเป็นคนทำขึ้นมา

ดังนั้นหากทำเอกสารเท็จแต่ไม่ได้ทำเพื่อให้คนอื่นเข้าใจว่าผู้อื่นเป็นคนทำขึ้น ผู้กระทำก็ไม่ผิดฐานปลอมเอกสาร

ฎ. ๓๗๙/๒๕๒๖ พนักงานบัญชีของธนาคารลงรายการรับเงินฝากตามหน้าที่ของตนอันเป็นเท็จ ไม่เป็นการปลอมเอกสาร

ฎ. ๒๘๗๐/๒๕๒๖ ผู้ส่งจ่ายขีดฆ่าแก้ไขตัวเลขอันเป็นเท็จแล้วลงชื่อกำกับ ไม่เป็นปลอมเอกสาร

การปลอมเอกสารดังกล่าว จะต้องน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน เช่น หากนายแดงเจ้าของลายมือชื่อยินยอมให้นายขาวลงลายมือชื่อของตนเองได้ นายแดงไม่ได้เสียหายจากการปลอมเอกสารดังกล่าว นายขาวจึงไม่มีความผิดฐานปลอมเอกสาร (ฎ. ๑๕๒๖/๒๕๒๕)

ฎ. ๕๙๓๒/๒๕๓๘ การที่โจทก์แก้ไขจำนวนเงินในสัญญาด้วยการขีดฆ่าตัวเลขและตัวอักษรจากจำนวน ๒๕,๗๐๐ บาท เป็นจำนวน ๒๐,๒๐๐ บาท และลงชื่อกำกับไว้เพื่อให้ตรง

กับความเป็นจริง ไม่น่าจะเกิดความเสียหายแก่จำเลย และคดีนี้โจทก์แก้ไขจำนวนเงินที่ก่อให้เกิดผลจากเดิม กลับจะเป็นประโยชน์แก่จำเลย สัญญากู้จึงไม่เป็นเอกสารปลอม

คำถาม ครูระเบียบและครูไหวรับราชการเป็นครูที่โรงเรียนเดียวกัน วันหนึ่งครูระเบียบมาโรงเรียนเวลา ๗.๓๐ น. แต่ลงเวลาทำงานเป็น ๘.๐๐ น. ครูไหวมาโรงเรียนเวลา ๗.๔๕ น. จึงลบตัวเลข ๘.๐๐ น. ที่ครูระเบียบเขียนไว้แล้วแก้เป็น ๗.๔๕ น.

ดังนี้ ครูระเบียบและครูไหวมีความผิดฐานปลอมเอกสารหรือไม่ (ฎ.๗๓๔/๒๕๓๐)

คำถาม นายแดงและเพื่อน ๆ มักจะมีการเลี้ยงอาหารกันเป็นประจำ วันหนึ่งนายแดงแกล้งแก้ไขสลากกินแบ่งที่ไม่ถูกรางวัล แล้วนำไปหลอกเพื่อนเพื่อให้เพื่อนเลี้ยงอาหารกลางวัน เมื่อทานอาหารเสร็จนายแดงก็เฉลยความจริงและทิ้งสลากกินแบ่งดังกล่าวไป นายดำซึ่งรู้ความจริงอยู่แล้วไปพบเข้า จึงลองนำไปขึ้นรางวัลแต่กองสลากจับได้

ดังนี้ นายแดงและนายดำมีความผิดฐานใดหรือไม่ (ดัดแปลงจาก ฎ. ๑๕๖๘/๒๕๒๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๘/๒๔๘๔ จำเลยยื่นใบสมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการ โดยจำเลยลงลายมือชื่อในซึ่งใบสมัครว่าชื่อ ฝ. และเอาใบประกาศนียบัตรของ ฝ. มาแสดง ซึ่ง ฝ. ตายไปแล้ว และเมื่อจำเลยสอบเข้ารับราชการได้แล้วจำเลยได้ลงลายมือชื่อในสมุดประวัติว่าจำเลยคือ ฝ. ด้วย ดังนี้จำเลยมีความผิดฐานปลอมเอกสาร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒/๒๕๔๒ การที่จำเลยที่ ๑ ปลอม ใช้ และอ้างแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ปลอม แผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีปลอมนั้น จำเลยที่ ๑ แสดงเอกสารดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานตำรวจในเวลาเดียวกัน และเอกสารและหลักฐานดังกล่าวก็ติดอยู่ที่รถยนต์คันเดียวกัน จำเลยที่ ๑ จึงมีเจตนาอย่างเดียวกันคือ เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่ารถยนต์คันดังกล่าวเป็นรถยนต์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นกรรมเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ขอให้ใช้หรืออ้างแผ่นป้ายแสดงการประกันภัยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถปลอม ใช้หรืออ้างใบอนุญาตขับรถยนต์ปลอม และใช้หรืออ้างใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.๔) ปลอมนั้น แม้จะปรากฏว่าจำเลยได้แสดงต่อเจ้าพนักงานตำรวจในคราวเดียวกัน แต่ก็เป็นเอกสารคนละประเภทกัน โดยเจตนาของกรปลอม การใช้และการอ้างซึ่งเอกสารดังกล่าวมีเจตนาก่อให้เกิดเป็นผลที่แตกต่างกัน การกระทำของจำเลยที่ ๑ ส่วนนี้จึงเป็นคนละกรรมต่างกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แผ่นป้ายแสดงการประกันภัยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถมิใช่เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ จึงมิใช่เอกสารราชการ การปลอมและใช้แผ่นป้ายแสดงการประกันภัยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถจึงเป็นเพียงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคแรกและมาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗/๒๕๔๓ จำเลยที่ ๑ ได้ปลอมข้อความในใบบันทึกการขายตามที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ใช้ให้กระทำครบถ้วนแล้ว โดยปลอมหมายเลขผู้ถือบัตรเครดิต วันหมดอายุบัตร ชื่อผู้ถือบัตร และลายมือชื่อผู้ถือบัตร แม้ยังไม่อาจนำไปเรียกเก็บเงินได้เพราะ

จะต้องนำไปลงข้อมูลของร้านค้า จำนวนเงิน รหัสอนุมัติวงเงิน วันที่ทำรายการ และหมายเลขหนังสือเดินทางก่อน ก็น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ถือบัตรดังกล่าวแล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดสำเร็จ

ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใด

(๒) กรอกข้อความโดยไม่ได้รับความยินยอมหรือโดยการฝ่าฝืนคำสั่ง

(๓) กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่น

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) มูลเหตุชักจูงใจเพื่อนำเอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดเสียหายแต่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน

กรณีตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสองนี้ เป็นกรณีที่เจ้าของลายมือชื่อลงชื่อไว้ในกระดาษเปล่า แล้วผู้ปลอมไปกรอกข้อความเอาเอง

ฎ. ๒๐๓/๒๕๐๕ ภรรยาโจทก์มอบแบบสัญญาเช่าที่โจทก์ลงชื่อแล้วในช่องผู้ให้เช่าให้จำเลยขอยืมไปเพื่อให้คนอื่นดู ต่อมาจำเลยกลับไปกรอกข้อความว่า โจทก์มิได้รู้เห็นยินยอมด้วยเช่นนี้ จำเลยย่อมมีความผิดฐานปลอมเอกสาร

มาตรา ๒๖๔ วรรคสองนี้ ต้องการเจตนาพิเศษ “เพื่อนำเอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดเสียหายแต่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน”

ดังนั้น หากเป็นการกรอกข้อความในทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของเจ้าของลายมือชื่อนั้นเองก็ไม่เป็นการปลอมเอกสาร

ฎ. ๒๔๘๑/๒๕๒๘ การกรอกข้อความลงในเอกสารซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมหรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อื่น จะถือว่าเป็นการปลอมเอกสารก็ต่อเมื่อได้กระทำการเพื่อนำเอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน การที่จำเลยกรอกข้อความในตราสารการโอนหุ้นซึ่งโจทก์ลงลายมือชื่อไว้แล้ว โดยไม่ได้รับคำสั่งหรือความยินยอมของโจทก์ และโอนหุ้นของโจทก์ที่มีได้ส่งขายไปเป็นของบุคคลอื่น เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของโจทก์และโจทก์ไม่ได้เสียหาย ทั้งไม่ปรากฏว่าอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน การกระทำของจำเลยย่อมไม่มีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิหรือใช้เอกสารสิทธิปลอม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓/๒๕๐๕ จำเลยหลอกยืมสัญญาเช่าที่ผู้ให้เช่าลงลายมือชื่อไว้แล้ว แต่ยังมีได้กรอกข้อความว่าผู้ใดเป็นผู้เช่า แล้วจำเลยกรอกข้อความลงในสัญญาเช่าฉบับนั้นว่าจำเลยเป็นผู้เช่า จำเลยมีความผิดฐานปลอมเอกสาร ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๙๘/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๒ นำหนังสือมอบอำนาจซึ่งมีแต่ลายพิมพ์นิ้วมือของ ย. ในช่องผู้มอบอำนาจแต่ยังไม่ได้กรอกข้อความ มาบอกให้ ส. กรอกข้อความว่า ย. มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ ขายที่ดินแทนให้แก่ผู้เสียหายตามความประสงค์ของ ย. โดยที่จำเลยที่ ๒ และผู้เสียหายทราบแล้วว่า ย. ถึงแก่กรรมแล้ว ดังนั้นการมอบอำนาจยังไม่สมบูรณ์ เมื่อผู้มอบอำนาจถึงแก่ความตายการมอบอำนาจก็สิ้นผล แต่จำเลยที่ ๒ กลับทำให้การมอบอำนาจดูเหมือนเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ด้วยการกรอกข้อความ แม้ผู้เสียหายจะไม่เสียหาย แต่ก็อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๕๓/๒๕๔๙ เลขหมายประจำปิ่นไม้ใช้ทะเบียนอาวุธปืนซึ่งเป็นเอกสารที่เจ้าพนักงานจัดทำ และมีได้เป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ จึงไม่ใช่เอกสารราชการและเอกสารสิทธิ การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ จำเลยที่ ๑ คงมีความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก และใช้เอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก

มาตรา ๒๖๕ ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ผู้ใด
- (๒) ทำปลอม ตามมาตรา ๒๖๔
- (๓) เอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

เอกสารสิทธิ

มาตรา ๑ (๙) “เอกสารสิทธิ” หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ

อะไรบ้างที่เป็นเอกสารสิทธิ

๑. ใบถอนเงินจากธนาคาร เป็นเอกสารอันก่อให้เกิดสิทธิในการรับเงินจากธนาคารจึงเป็นเอกสารสิทธิ (ฎ. ๑๐๓๘๕/๒๕๔๖)

๒. สัญญาซื้อขายรถยนต์ (ฎ. ๑๘๙๕/๒๕๔๖) และสัญญากู้ยืมเงิน (ฎ. ๖๙๖๖/๒๕๓๗) สัญญาซื้อขายเช็ค (ฎ. ๖๗๑/๒๕๐๘)

๓. ใบบันทึกการขายสินค้ำ (ฎ. ๔๐๑๘/๒๕๔๒)

๔. ใบเสร็จรับเงินค่าเช่าบ้าน (ฎ. ๖๑๕๔/๒๕๔๐)

ฎ. ๑๐๖๑๗/๒๕๔๖ หนังสือมอบอำนาจเป็นเพียงเอกสารซึ่งผู้มอบอำนาจมอบหมายให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจจัดการทำนิติกรรมแทน มิได้เป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ จึงไม่เป็นเอกสารสิทธิ ทั้งมิใช่เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ จึงไม่เป็นเอกสารราชการ

เอกสารราชการ

มาตรา ๑ (๘) “เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย

๑. ใบอนุญาตขับขี่ (ฎ. ๔๐/๒๕๐๗) ป้ายทะเบียนรถยนต์และป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีรถยนต์ (ฎ.๒๒๔๑/๒๕๒๓) บัตรประจำตัวประชาชน ใบสุทธิ

๒. สำเนาทะเบียนประวัติอาชญากรที่เจ้าหน้าที่รับรอง (ฎ. ๒๓๑๖/๒๕๒๙) แต่หากเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้รับรองก็เป็นเพียงเอกสารธรรมดา

๓. เอกสารราชการ ตามมาตรา ๑(๘) นี้ หมายความว่าเอกสารของราชการไทยเท่านั้น (ฎ. ๕๔๖๖/๒๕๓๓) ไม่รวมถึงราชการของต่างประเทศด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๕/๒๕๐๖ จำเลยชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เพียง ๑๐,๐๐๐ บาท แล้วจำเลยแก้ไขจำนวนเงินในใบรับเงินที่เจ้าหนี้เซ็นชื่อเป็นผู้รับเงิน โดยแก้ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็น ๗๐,๐๐๐ บาท ต่อมาจำเลยคัดสำเนาใบรับเงินที่ปลอมนั้นมาแสดงต่อศาลทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายเพราะถ้าศาลหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงแล้ว เจ้าหนี้จะต้องขาดเงินที่ควรได้รับชำระหนี้ไป ๖๐,๐๐๐ บาทการปลอมของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๔ แล้ว และเอกสารนี้เป็นใบรับเงินชำระหนี้แสดงว่าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ในจำนวนเงินนี้ระงับไปแล้ว จำเลยจึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิตามมาตรา ๒๖๕และการที่จำเลยคัดสำเนาเอกสารที่ปลอมแสดงต่อศาลเป็นการอ้างถึงเอกสารที่ปลอม จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๘ ด้วยต้องลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๖๘ ตามอัตราโทษในมาตรา ๒๖๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๗๓/๒๕๔๕ จำเลยที่ ๑ ถ่ายสำเนารายการจดทะเบียนรถจากฉบับที่แท้จริงซึ่งเปื้อเอกสารราชการ แล้วแก้ไขรายการในช่องผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าสำเนาดังกล่าวมีข้อความตรงกับต้นฉบับ และน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน เป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้แก้ไขรายการจดทะเบียนรถในเอกสารที่แท้จริง แต่การกระทำของจำเลยที่ ๑ ก็เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ แล้ว

การที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ กับพวกได้ร่วมกันปลอมสำเนารายการจดทะเบียนโดยมีเจตนาอย่างเดียวกันกับการปลอมเอกสารแผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีรถยนต์ เพื่อให้เจ้าพนักงานเห็นว่ารถยนต์คันหมายเลขทะเบียน ๗พ-๖๓๐๒ กรุงเทพมหานคร ได้จดทะเบียนและ

เสียภาษีถูกต้องเพื่อจําเลยกับพวกจะได้ใช้รถยนต์คันนั้นโดยชอบ การกระทำของจําเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ในการปลอมรายการจดทะเบียนจึงเป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดฐานปลอม และใช้แผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีรถยนต์ปลอมซึ่งจะต้องลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๕ และโดยที่เป็นเหตุในลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิจารณาให้มีผลถึงจําเลยที่ ๒ และที่ ๔ ที่มีได้อุทธรณ์และฎีกาด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๓ ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๙ จําเลยถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนจากฉบับที่แท้จริงซึ่งเป็นเอกสารราชการ แล้วแก้ไขในช่องชื่อ ชื่อสกุล วันออกบัตร วันหมดอายุ และนำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวไปถ่ายสำเนาเอกสารอีก เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าสำเนาเอกสารดังกล่าวมีข้อความตรงกับต้นฉบับและน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน เป็นการทำปลอมเอกสารขึ้นทั้งฉบับ แม้จําเลยจะมีได้แก้ไขในเอกสารที่แท้จริง การกระทำของจําเลยก็เป็นความผิดฐานปลอมบัตรประจำตัวประชาชนอันเป็นเอกสารราชการ และฐานใช้บัตรประจำตัวประชาชนอันเป็นเอกสารราชการปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๕ และพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนฯ มาตรา ๑๔ วรรคแรก (๒) (๓)

สำเนาถูกต้อง
ชื่อและ นามสกุลของคุณ

มาตรา ๒๖๖ ผู้ใดปลอมเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ

(๒) พินัยกรรม

(๓) ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบสำคัญของใบหุ้นหรือใบหุ้นกู้

(๔) ตั๋วเงิน หรือ

(๕) บัตรเงินฝาก

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

(๑) เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ

เช่น โฉนดที่ดิน (ฎ. ๒๓๙๗/๒๕๓๑) ตั๋วพิมพ์รูปพรรณสัตว์พาหนะ

ตัวอย่างต่อไปนี้ไม่ใช่เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ

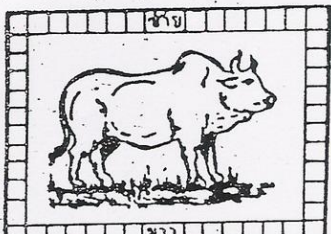
๑. แผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์และแผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษี

(ฎ. ๔๔๙๒/๒๕๓๖)

๒. ทะเบียนปืน เป็นเอกสารราชการแต่ไม่เป็นเอกสารสิทธิ (ฎ.

๑๓๗๕/๒๕๒๒)

๓. ใบเสร็จรับเงินของการไฟฟ้า เป็นเอกสารสิทธิแต่ไม่เป็นเอกสารราชการ (ฎ. ๑๖๑๔/๒๕๑๗)

ทะเบียนและต้นขั้วตัวรูปพรรณโค (เพศ)		ด้านหน้า (ส.พ. ๑)
เล่มที่ (กองคลังออกให้)	ฉบับที่ (เลข ๒ ตอน) เขียนที่	
เลขที่ (กองคลังออกให้)	วันที่ เดือน พุทธศักราช	
	นายทะเบียนอำเภอ จังหวัด	
	ทำให้แก่ บ้านอยู่ตำบล	
	อำเภอ จังหวัด	
	โคชื่อ มีขวัญ แห่ง ตามรูป สี	
	เขา ดำหนิ	
ลายมือชื่อ	เจ้าของ	
	พยาน	
	ลงลายมือชื่อ	
	นายทะเบียนท้องที่	
	ประทับตราประจำตำแหน่ง	

(๒) พินัยกรรม

ต้องเป็นพินัยกรรมที่มีผลสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ เสียก่อน (ฎ. ๓๘๙๔/๒๕๒๕)

(๓) ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบสำคัญของใบหุ้นหรือใบหุ้นกู้**(๔) ตัวเงิน ได้แก่ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และเช็ค**

ฎ. ๔๙๒/๒๕๓๖ การแก้ไขวันเดือนปี และปลอมลายมือชื่อโจทก์ลงกำกับ การแก้ไขลงในเช็คเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๖(๔)

(๕) บัตรเงินฝาก คือ บัตรเงินฝากของธนาคารประเภทต่าง ๆ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๖๗/๒๕๐๗ การที่จำเลยลงลายมือชื่อปลอมในตัวแลกเงินธนาคารออมสินนั้นเป็นการกระทำความผิดหนึ่งที่ต้องทำลงในเอกสารดังกล่าวเพื่อให้เอกสารนั้นสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อที่เจ้าหน้าที่ธนาคารออมสินจะจ่ายเงินให้จำเลยรับไป ดังนั้นย่อมเป็นไปโดยประการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีสิทธิรับเงินที่แท้จริงและแก่ธนาคารออมสิน การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๖(๔) แต่การลงลายมือชื่อปลอมก็เพื่อให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินคือเงินอันเป็นการกระทำความผิดหนึ่งในกรรมที่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๓๔๒(๑) การกระทำของจำเลยจึงเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งตามมาตรา ๙๐ ให้ใช้บทกฎหมายบทหนักที่สุดคือมาตรา ๒๖๖(๔) ลงโทษ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๑/๒๕๓๓ โจทก์ลงลายมือชื่อในกระดาดเปลาให้ภรรยาจำเลยที่ ๑ ไว้ แล้วจำเลยทั้งสามร่วมกันกรอกข้อความว่าโจทก์รับฝากเงินจากจำเลยที่ ๑ เพื่อนำไปซื้อเครื่องรับโทรทัศน์สีและเครื่องเล่นวีดีโอให้จำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นการปลอมเอกสารสิทธิและจำเลยที่ ๑ ได้นำเอกสารดังกล่าวไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าโจทก์ยกยอกทรัพย์ จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานใช้เอกสารสิทธิปลอมด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๗๖๖/๒๕๓๘ จำเลยนำภาพถ่ายที่ ม. มอบให้มาตัดให้พอดีกับภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนที่แท้จริงของ น. แล้วนำภาพถ่ายที่ตัดแล้วปิดทับภาพถ่ายของ น. ที่ติดอยู่ในบัตรประจำตัวประชาชนของ น. แล้วถ่ายภาพบัตรและนำภาพถ่ายอัดพลาสติกมอบให้ ม. ถือว่าจำเลยมีเจตนาเพื่อให้ผู้พบเห็นหลงเชื่อว่าภาพถ่ายของ ม. ในบัตรประจำตัวประชาชนที่ถ่ายเอกสารมาเป็นภาพถ่ายของ น. โดยมีวันเดือนปีเกิดและภูมิลำเนาตามที่ระบุไว้ในบัตรนั้นเป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่แท้จริง จึงเป็นการปลอมเอกสาร

แม้บัตรประจำตัวประชาชนที่จำเลยทำปลอมขึ้นเป็นเพียงภาพถ่ายเอกสาร แต่การกระทำของจำเลยมีลักษณะเพื่อการใช้อย่างต้นฉบับบัตรประจำตัวประชาชนที่แท้จริง จึงเป็นเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๘)

มาตรา ๒๖๗ ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน โดย

ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้อไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้อไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใด

(๒) แจ้งให้เจ้าพนักงานจ่อข้อความอันเป็นเท็จ

(๓) ในเอกสารมหาชน หรือเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็น

พยานหลักฐาน

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

เอกสารราชการ ไม่มีคำนิยามใน ป.อ. แต่ในทางตำรามีคำอธิบายว่า หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแก่ประชาชน เช่น ทะเบียนสมรส ตัวพิมพ์รูปพรรณสัณยศาสตร์ ทะเบียนสำมะโนครัว

นอกจากนั้นเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการดังกล่าวจะต้องทำขึ้นโดยวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐาน

ฎ. ๔๐๔๘/๒๕๒๘ การที่จำเลยเป็นคนสัญชาติญวนไม่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหลังหนึ่งเลยแล้วไปแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมทะเบียน จ่อข้อความเท็จลงในทะเบียนบ้านอีกหลังหนึ่ง ว่าจำเลยเป็นคนสัญชาติไทย ย้ายมาจากบ้านที่จำเลยไม่เคยมีชื่ออยู่นั้นการกระทำของจำเลย ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗

ฎ. ๙๘๖-๙๘๗/๒๕๐๘ การเบิกความเท็จให้ศาลจ่อไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ เพราะเอกสารที่ศาลจ่อไม่ใช่พยานหลักฐาน แต่เป็นคำให้การต่างหาก

ความผิดตามมาตรา ๒๖๗ นี้ต้องมีพฤติการณ์ประกอบการกระทำ (เงื่อนไขการลงโทษในทางภาวะวิสัย) โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนด้วย มิเช่นนั้นจะไม่เป็นความผิดฐานนี้

คำถาม นายดินได้ทำการสมรสกับนางน้ำและยังไม่ได้หย่าขาดจากกัน ต่อมานายดินได้ไปขอพอกับนางสาวลม โดยนางสาวลมไม่ทราบว่านายดินได้ทำการสมรสแล้วจึงตกลงจะสมรสกับนายดิน ในวันจ่อทะเบียนสมรส นายดินได้แจ้งแก่นายอำเภว่าตนเองยังไม่เคยสมรสมาก่อนจนนายอำเภยอมให้นายดินจ่อทะเบียนสมรสกับนางสาวลม

ดังนี้ นายดินมีความผิดตามมาตรา ๒๖๗ หรือไม่

และคำตอบจะเปลี่ยนไปหรือไม่ หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปว่า นายดินเคยจดทะเบียนสมรสกับนางน้ามามาก่อนแต่ก็ได้หย่ากันแล้ว แต่นายดินไม่ต้องการให้นางสาวลมทราบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๑/๒๕๐๘ การเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญาไม่ใช่การแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความ แต่เป็นเรื่องเบิกความซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจจดข้อความตอนใดหรือไม่จดก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การจดข้อความเป็นเรื่องของศาลไม่ใช่เรื่องของพยานที่จะแจ้งให้ศาลจดข้อความอันเป็นเท็จ จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๗ แต่เป็นความผิดฐานเบิกความเท็จตามมาตรา ๑๗๗ วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๐/๒๕๓๗ จำเลยไปแจ้งความต่อ ส. ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนว่า น.ส.ก ก. ของจำเลยซึ่งเก็บไว้ที่บ้านสูญหายไป ขอให้ ส. ลงบันทึกรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเพื่อที่จำเลยจะขอคัดสำเนารายงานดังกล่าวไปขอออก น.ส.ก ก. ส. หลงเชื่อจึงสั่งการให้ ป. เขียนสมุดรายงานประจำวันบันทึกข้อความตามที่จำเลยแจ้ง ทั้ง ๆ ที่จำเลยทราบดีว่าข้อความที่แจ้งเป็นเท็จ จำเลยมีความผิดฐานแจ้งให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้กระทำความผิดหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์ใช้เป็นพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๑๕/๒๕๔๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดสมุดคู่ฝากเงินธนาคารของจำเลยตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ต่อมาจำเลยแจ้งความต่อร้อยตำรวจโท ม. ว่าสมุดคู่ฝากเงินธนาคารสูญหาย และจำเลยนำสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีไปขอออกสมุดคู่ฝากเงินเล่มใหม่จากธนาคารและเบิกถอนเงินออกไป เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าเงินฝากดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาก่อนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ มีผลใช้บังคับ จึงมิใช่ทรัพย์สินที่จะถูกยึดหรืออายัดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว การเบิกถอนเงินของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่จำเลยรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ มาตรา ๔๒ คงเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗

มาตรา ๒๖๘ ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ หรือมาตรา ๒๖๗ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นผู้ปลอมเอกสารนั้น หรือเป็นผู้แจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความนั้นเองให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใด

(๒) ใช้หรืออ้าง

(๓) เอกสารที่เกิดจากการกระทำความผิด ตามมาตรา ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ และ

๒๖๗

(๔) ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

ผู้ใช้หรืออ้างเอกสารปลอมนั้น อาจจะเป็นผู้ทำปลอมขึ้นเองหรือไม่ก็ได้

แต่ที่สำคัญผู้ใช้หรืออ้างเอกสารปลอมดังกล่าวนั้นจะต้องกระทำโดยเจตนา กล่าวคือ รู้ว่าเอกสารที่ตนใช้หรืออ้างนั้นเป็นเอกสารปลอม ทั้งนี้ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรู้ถึงขนาดว่าการใช้หรืออ้างดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดจริง ๆ หรือไม่

ตัวอย่าง

เอาปิ่นที่มีหมายเลขทะเบียนปลอมออกแสดงแก่เจ้าพนักงาน (ฎ. ๑๒๖๙/๒๕๐๓)

เอาใบแต่งตั้งทนายความที่ลงชื่อปลอมไปให้ทนายความเพื่อยื่นต่อศาล (ฎ. ๖๕๘/๒๕๑๓)

นำเอกสารการกุศลปลอมไปรับรางวัล (ฎ. ๑๑๐๔/๒๕๑๐)

เอาเอกสารปลอมออกจำหน่าย (ฎ. ๑๖๕๔/๒๕๐๓)

เอาป้ายวงกลมปลอมไปแสดงแก่เจ้าหน้าที่ (ฎ. ๑๙๖๗/๒๕๒๔)

ผู้ใช้หรืออ้างเอกสารปลอมนี้ อาจเป็นผู้ปลอมเอกสารขึ้นมาเองหรือไม่ก็ได้

เช่น นายแดงปลอมสลากกินแบ่ง แล้วให้นายดำนำไปขึ้นเงิน

ดังนั้น นายแดงมีความผิดฐานปลอมเอกสาร ตามมาตรา ๒๖๔ ส่วนนายดำมีความผิดฐานใช้เอกสารปลอม ตามมาตรา ๒๖๘

แต่หากผู้ปลอมเป็นผู้ใช้หรืออ้างเอกสารปลอมนั่นเอง

เช่น นายแดงปลอมสลากกินแบ่ง แล้วนำไปขึ้นเงินด้วยตนเอง

ดังนั้น นายแดงมีความผิดฐานปลอมเอกสาร ตามมาตรา ๒๖๔ และมีความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตามมาตรา ๒๖๘ ต่างกระทงกัน

แต่ มาตรา ๒๖๘ วรรคสอง ให้ลงโทษนายแดงฐานใช้เอกสารปลอมตามมาตรา ๒๖๘ แต่เพียงกระทงเดียว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๔/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) จำเลยนำประกาศนียบัตรปลอมออกแสดงต่อสายของตำรวจดูเป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้ติดต่อเชื่อถือฝีมือในการปลอมจะได้ตกลงซื้อ ดังนั้นถือได้ว่าเป็นการนำเอกสารปลอมมาใช้ในการประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนแล้ว จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๒๖๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๔๐/๒๕๔๓ สำเนาหนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินที่จำเลยนำไปใช้เป็นภาพถ่ายจากต้นฉบับเอกสารราชการ เพียงแต่แตกต่างกันในตัวเลขเกี่ยวกับราคาประเมินเท่านั้น กล่าวคือ เอกสารที่แท้จริงซึ่งเป็นต้นฉบับระบุราคาประเมินที่ดินจำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท แต่ตามภาพถ่ายสำเนาหนังสือรับรองราคาประเมินระบุราคาประเมินที่ดินจำนวน ๘๒๘,๐๐๐ บาท ดังนั้นสำเนาหนังสือรับรองราคาประเมินจึงเป็นกรแก้ไขตัวเลขอันเป็นการปลอมขึ้นจากหนังสือรับรองราคาประเมินซึ่งเป็นเอกสารราชการที่แท้จริง แม้จะเป็นการทำปลอมในสำเนาเอกสารราชการก็ต้องถือว่าเป็นการปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ เมื่อจำเลยได้นำสำเนาหนังสือรับรองราคาประเมินใช้แสดงต่อโจทก์ร่วมเพื่อให้หลงเชื่อว่าเป็นภาพถ่ายจากเอกสารที่แท้จริง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานใช้เอกสารราชการปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๗/๒๕๔๖ จำเลยกับพวกร่วมกันปลอมเช็คของกระทรวงการคลังสหรัฐอเมริกา แล้วนำเช็คปลอมดังกล่าวไปฉ้อโกงธนาคาร จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๔(๔) และมาตรา ๓๔๒(๑) เป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษบทหนักฐานปลอมตัวเงินและใช้ตัวเงินปลอม เมื่อจำเลยเป็นทั้งผู้ปลอมและใช้ตัวเงินปลอม จึงให้ลงโทษหนักฐานปลอมตัวเงินเพียงกระหนเดียว ตามมาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๒๖๖(๔) ตามมาตรา ๒๖๘ วรรคสอง

มาตรา ๒๖๙ ผู้ใดในการประกอบกิจการในวิชาแพทย์ กฎหมาย บัญชีหรือวิชาชีพอื่นใด ทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยทุจริตใช้หรืออ้างคำรับรองอันเกิดจากการกระทำความผิดตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๙ มีความผิด ๒ ความผิด ได้แก่

(๑) ความผิดของผู้ทำคำรับรอง ตามมาตรา ๒๖๙ วรรคหนึ่ง

ผู้ทำคำรับรองได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ นักกฎหมาย สถาปนิก หรือนักบัญชี เป็นต้น

เช่น แพทย์ออกใบรับรองว่าไม่ป่วย ทั้ง ๆ ที่ความจริงป่วย เป็นต้น

(๒) ความผิดของผู้ใช้หรืออ้างคำรับรองอันเป็นความเท็จนั้น ตามมาตรา ๒๖๙

วรรคสอง

เช่น นำใบรับรองแพทย์ว่าป่วยมาลาหยุด หรือนำใบรับรองแพทย์ว่าร่างกายแข็งแรงดีไปสมัครงาน เป็นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๗/๒๕๐๙ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๙ ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้ที่ประกอบกิจการในวิชาชีพแพทย์ กฎหมาย บัญชี หรือวิชาชีพอื่นใด เมื่อฟ้องของโจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นว่าจำเลยเป็นทนายความอันจะถือได้ว่าเป็นผู้ประกอบกิจการในวิชาชีพกฎหมาย ฟ้องของโจทก์จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๙ นี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๔๘/๒๕๔๕ ธนาคารอาคารสงเคราะห์แจ้งโจทก์สำรวจและประเมินราคาทรัพย์สินของผู้กู้ยืมเงิน ซึ่งกำหนดให้โจทก์ต้องควบคุมดูแลดูจ้างหรือพนักงานหรือตัวแทนของโจทก์ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและต้องส่งผลการสำรวจและประเมินราคาแก่ธนาคารภายในระยะเวลาที่กำหนด การที่จำเลยที่ ๓ กรอกข้อความในแบบสรุปผลการประเมินราคา และการที่จำเลยที่ ๒ ลงชื่อในฐานะผู้ประเมินราคาและฐานะผู้จัดการสาขา เพื่อจัดส่งให้แก่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ในนามของโจทก์ ล้วนแต่เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานของพนักงานโจทก์ ผู้ที่ประเมินราคาหรือทำคำรับรองเอกสารตามสัญญาจ้างก็คือโจทก์ จำเลยที่ ๓ มิได้ลงชื่อเป็นผู้ประเมินราคาในเอกสารดังกล่าว จำเลยที่ ๓ จึงมิใช่ผู้ทำคำรับรองเอกสารอันเป็นเท็จแต่อย่างใดผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๙ จะต้องเป็นผู้ประกอบกิจการวิชาชีพดังที่ระบุไว้เท่านั้น เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของที่ดินและเป็นผู้กู้เงินจากธนาคาร ไม่ได้ประกอบวิชาชีพการประเมินราคาทรัพย์สิน ส่วนจำเลยที่ ๓ เป็นเพียงผู้ทำรายการการตรวจสอบที่ดินเสนอต่อ ผ. โดย ผ. เป็นผู้ลงลายมือชื่อรับรองในฐานะผู้ประเมิน จำเลยที่ ๓ ไม่ได้เป็นผู้ทำคำรับรองในเอกสารดังกล่าวอันเป็นเท็จ จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ จึงไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๖๙

ความผิดฐานทำอันตรายต่อพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่น ตามมาตรา ๑๘๘

มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือรั่วประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ผู้ใด
- (๒) - ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้รั่วประโยชน์
- การซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย
- (๓) พินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่น
- (๔) ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

สิ่งนั้นต้องมีสภาพเป็นเอกสารเสียก่อน

ฎ. ๓๐/๒๕๒๘ แบบพิมพ์เช็คที่ยังไม่ได้กรอกข้อความยังไม่ถือเป็นเอกสาร ผู้เอาไปไม่ผิดตามมาตรา ๑๘๘

การทำให้เสียหายซึ่งเอกสารนี้ไม่จำเป็นต้องทำลายทั้งฉบับ การทำลายแค่เพียงส่วนหนึ่งส่วนใดก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

ศาลฎีกาเห็นว่า การเอาพินัยกรรมหรือเอกสารของผู้อื่นไป นอกจากจะมีความผิดตามมาตราได้แล้ว ผู้กระทำยังมีความผิดฐานลักทรัพย์อีกด้วย (ฎ. ๙/๒๕๔๓)

ข้อสอบเก่า ข้อ ๑ นายชาวทำพินัยกรรมยกเงินสดให้นายเขียวหนึ่งแสนบาท และแจ้งให้นายเขียวทราบ นายเขียวไม่พอใจที่ได้เงินน้อยไป จึงแอบแก้จำนวนเงินหนึ่งแสนบาทเป็นหนึ่งล้านบาทในพินัยกรรมนั้น และเอาพินัยกรรมของนายชาวไปซ่อนไว้ ต่อมานายชาวถึงแก่กรรม นายเขียวนำพินัยกรรมที่ไปซ่อนไว้ออกมาแสดงให้ทายาทของนายชาวดู ทายาทของนายชาวหลงเชื่อจึงมอบเงินหนึ่งล้านบาทให้แก่ นายเขียว

จึงวินิจฉัยความรับผิดของนายเขียว โดยวินิจฉัยเฉพาะความผิดตามมาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๒๖๘ (ภาค๒/๔๐)

ข้อสอบเก่า ข้อ ๒ นางสาวสนิมสร้อยขอเงินจากนายสนั่นบิดาไปซื้อเสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพงในงานกรุงเทพเมืองแพชั่น แต่นายสนั่นไม่ให้ นางสาวสนิมสร้อยจึงไปขอให้นายเสนาะซึ่งเป็นแพทย์ออกใบรับรองแพทย์ให้ว่านางสาวสนิมสร้อยเป็นโรคชนิดหนึ่งซึ่งต้องเสียค่ารักษาพยาบาล ๒๐,๐๐๐ บาท

นายเสนาะจัดการให้ตามความประสงค์ โดนรู้ว่านางสาวสนิมสร้อยจะเอาใบรับรองแพทย์นั้นไปหลอกเอาเงินจากนายสนั่น นายสนั่นเชื่อตามใบรับรองดังกล่าวและให้เงินไปเพียง ๑๕,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่ามีเงินไม่พอ

ดังนี้ นางสาวสนิมสร้อยและนายเสนาะจะมีความผิดอาญาฐานใดบ้างหรือไม่อย่างไร (ภาค ๒/๔๖)

ข้อสอบเก่า ข้อ ๓ นายสมมต้องการกู้เงินนายสนิทเป็นจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ตนเองร่างสัญญากู้ไม่เป็นจึงแอบขโมยแบบฟอร์มหนังสือสัญญากู้ของนายสนิทไป แล้วนำมากรอกข้อความว่าตนเองกู้เงินจากนายสนิทแต่เขียนจำนวนเงินผิดเป็น ๓๐,๐๐๐ บาท หลังจากทำสัญญาเสร็จนายสมมได้มอบสัญญากู้ฉบับดังกล่าวให้นายสนิทเก็บรักษา เมื่อนายสนิทกลับถึงบ้านได้อ่านสัญญาฉบับดังกล่าวพบว่าเขียนจำนวนเงินกู้ไว้สูงกว่าความเป็นจริง นายสนิทจึงแก้จำนวนเงินจาก ๓๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐,๐๐๐ บาทตามที่ตนเองให้กู้จริง

ดังนี้ นายสมมและนายสนิทจะมีความผิดทางอาญาฐานใดบ้างหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๑๘/๒๕๐๖ การที่จำเลยขอสัญญากู้ที่ทำให้ผู้ให้กู้ไว้มาดูแล้วฉีกแต่ผู้ให้กู้และผู้อื่นช่วยกันแย่งไว้ทัน จำเลยจึงไม่มีโอกาสทำลายสัญญากู้ฉบับนั้น เรียกได้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ให้กู้แล้ว ไม่จำเป็นต้องทำลายจนใช้ไม่ได้หรือต้องเอาไปเสีย จำเลยจึงมี

ความผิดตามมาตรา ๑๘๘ และเมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดแล้ว แม้จำเลยจะชำระเงินกู้ตามสัญญาฉบับนั้นในภายหลังก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นความผิดไปได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๓๖-๓๓๓๗/๒๕๔๗ บ. เป็นนักการภารโรงของสหกรณ์การเกษตรไม่มีส่วนได้เสียในบัญชีเงินกู้ จึงไม่มีเหตุที่ บ. ต้องเผาบัญชีเงินกู้ หาก บ. ทราบว่าการเผาทำลายบัญชีเงินกู้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๘ ก็คงไม่กระทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้จัดการของสหกรณ์ แต่ บ. ยอมเผาบัญชีเงินกู้ตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา การที่จำเลยที่ ๑ สั่งให้ บ. เผาบัญชีเงินกู้จึงไม่ใช่เป็นการใช้ผู้อื่นกระทำความผิด เพราะ บ. ผู้ถูกใช้ไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด แต่เป็นการที่จำเลยที่ ๑ ใช้ บ. เป็นเครื่องมือของจำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิด ถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๕๐/๒๕๔๘ ความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๘ กฎหมายคุ้มครองเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานในทำนองเดียวกับพินัยกรรมเป็นสำคัญ มิได้มุ่งถึงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของกระดาษหรือวัตถุที่ทำให้ปรากฏความหมายเป็นเอกสาร ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินไว้เป็นการทั่วไปอยู่แล้ว คำว่า เอาไปเสีย ตามมาตรา ๑๘๘ จึงมิได้มีความหมายเป็นอย่างเดียวกับคำว่า เอาไปเสีย ที่ใช้ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ แต่หมายถึงเอาไปจากที่เอกสารนั้นอยู่ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนที่อาจขาดเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐาน

หมวด ๔

ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑ (๑๔) “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า

(ก) เอกสารหรือวัตถุอื่นใดไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทางไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสงหรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใดทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

(ข) ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีการใช้ในการทำนองเดียวกับ (ก) หรือ

(ค) สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ”

บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเป็นเอกสารหรือวัตถุอื่นใด

มาตรา ๑(๑๔) (ก) “เอกสารหรือวัตถุอื่นใดไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสงหรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใดทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า”

บัตรเอทีเอ็ม ?

บัตรเครดิต ?

บัตรนักศึกษา ?

บาร์โค้ด ??

สินค้าที่มีบาร์โค้ด ?? เช่น หนังสือ

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ รีโมตคอนโทรล ??

มาตรา ๑(๑๔) (ข) “ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีการใช้ในการทำงานเดียวกับ (ก)”

มาตรา ๑(๑๔) (ค) “สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ”

บทบัญญัติของความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์

๒.๑ ความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๑

๒.๒ ความผิดฐานทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอม หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้นเพื่อใช้หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๒

๒.๓ ความผิดฐานนำเข้าใน หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับหลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๓

๒.๔ ความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมและฐานจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม ตามมาตรา ๒๖๙/๔

๒.๕ ความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ตามมาตรา ๒๖๙/๕

๒.๖ ความผิดฐานมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ตามมาตรา ๒๖๙/๖

๒.๗ เหตุฉกรรจ์ของการกระทำความผิด ตามมาตรา ๒๖๙/๗

ความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๑

มาตรา ๒๖๙/๑ “ผู้ใดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดเติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระวางโทษ...”

การปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การทำบัตรเครดิตปลอมขึ้นทั้งฉบับ การ copy ชิมการ์ด หรือการจดชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านในการใช้บริการช้อปปิ้งอินเทอร์เน็ตลงในกระดาษเพื่อหลอกลวงขายให้กับผู้อื่น

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง เช่น การแต่งบาร์โค้ด การเปลี่ยนแปลงวันหมดอายุ การเปลี่ยนแปลงชื่อหรือภาพของผู้ถือบัตร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗/๒๕๔๓ จำเลยที่ ๑ ได้ปลอมข้อความในใบบันทึกการขายที่ จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ใช้ให้กระทำความผิดแล้ว โดยปลอมหมายเลขผู้ถือบัตรเครดิต วันหมดอายุของบัตร ชื่อผู้ถือบัตร และลายมือชื่อผู้ถือบัตร แม้ยังไม่อาจนำไปเรียกเก็บเงินได้เพราะ จะต้องนำไปลงข้อมูลของร้านค้า จำนวนเงิน รหัสอนุมัติวงเงิน วันทำรายการ และหมายเลข หนังสือเดินทางก่อน ก็น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ถือบัตรดังกล่าวแล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดสำเร็จแล้ว

หมายเหตุ การปลอมบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ไม่จำเป็นต้องมีบัตรเครดิตที่แท้จริงอยู่ก่อน และไม่ต้องทำให้เหมือนของจริงทุกอย่างก็ได้ เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๐/๒๕๔๓ ซึ่งวินิจฉัยว่าแม้เอกสารที่จำเลยทำขึ้นจะไม่ถูกต้องตามแบบของเอกสารที่แท้จริง แต่ก็มีลักษณะหลายอย่างเหมือนเอกสารที่แท้จริงอันอาจทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อและเข้าใจผิดได้ จำเลยจึงมีความผิดฐานปลอมเอกสาร

ความผิดฐานทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอม หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้นเพื่อใช้หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๒

มาตรา ๒๖๙/๒ “ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลง หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้น เพื่อใช้หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษ...”

ความผิดฐานนำเข้าไป หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือ เครื่องมือหรือวัตถุสำหรับหลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับให้ได้ ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๒๖๙/๓

มาตรา ๒๖๙/๓ “ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใด ๆ ตาม มาตรา ๒๖๙/๑ หรือมาตรา ๒๖๙/๒ ต้องระวางโทษ...”

ความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมและฐานจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อ จำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม ตามมาตรา ๒๖๙/๔

มาตรา ๒๖๙/๔ “ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๖๙/๑ อันได้มาโดยรู้ ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษ...”

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใด ๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้นตามมาตรา ๒๖๙/๑ ต้องระวางโทษ...

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตาม มาตรา ๒๖๙/๑ ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

ความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ตามมาตรา ๒๖๙/๕

มาตรา ๒๖๙/๕ “ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษ...”

มาตรานี้ต้องการลงโทษผู้ยึดถือ ครอบครอง หรือเก็บได้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์อัน แท้จริงของผู้อื่นแล้วนำออกใช้โดยมิชอบ

ความผิดฐานมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ตามมาตรา ๒๖๙/ ๖

มาตรา ๒๖๙/๖ “ผู้ใดมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตาม มาตรา ๒๖๙/๕ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวาง โทษ...”

เช่น นายแดงสะสมรหัสบัตรเอทีเอ็มของบุคคลอื่นเอาไว้ เพื่อเตรียมการจะไปขโมยบัตร เอทีเอ็มมาเพื่อกดเงิน

หรือเก็บบัตรเอทีเอ็มของบุคคลอื่นไว้เพื่อที่จะนำไปกดเงินในภายหลัง เป็นต้น

ต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อนำออกใช้ โดยจะเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งระหว่างที่มีบัตร อิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นอยู่ก็ได้

เหตุการณ์ของการกระทำความผิด ตามมาตรา ๒๖๙/๗

มาตรา ๒๖๙/๗ “ถ้าการกระทำความผิดในหมวดนี้ เป็นการกระทำเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด หรือใช้เบิกถอนเงินสด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

บัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องใช้เพื่อประโยชน์ในการ

ก) ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด หรือ

ข) ใช้เบิกถอนเงินสด

เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรเอทีเอ็ม ชิมการ์ด ???

บัตรสมาชิกห้างสรรพสินค้าเพื่อลดราคา บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง ???

หมวด ๕

ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง

๓. ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง

๓.๑ ความหมายของหนังสือเดินทาง

๓.๒ บทบัญญัติของความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ตามมาตรา ๒๖๙/๘-๒๖๙/๑๕

๓.๑ ความหมายของหนังสือเดินทาง

มาตรา ๑(๑๕) “หนังสือเดินทาง” หมายความว่า เอกสารสำคัญประจำตัวไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่รัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศออกให้แก่บุคคลใด เพื่อใช้แสดงตนในการเดินทางระหว่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางและแบบหนังสือเดินทางที่ยังไม่ได้กรอกข้อความเกี่ยวกับผู้ถือหนังสือเดินทางด้วย

๓.๒ บทบัญญัติของความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง

๓.๒.๑ ความผิดฐานปลอมหนังสือเดินทาง

๓.๒.๒ ความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายหนังสือเดินทางปลอม

๓.๒.๓ ความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกใบอนุญาตออกจากราชอาณาจักรซึ่งหนังสือเดินทางปลอม

๓.๒.๔ ความผิดฐานใช้หนังสือเดินทางของผู้อื่นโดยมิชอบ

๓.๒.๕ ความผิดฐานปลอมวีซ่า

๓.๒.๖ ความผิดฐานใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะดวงตราปลอม

๓.๒.๗ ความผิดฐานนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตราลงตราปลอม

๓.๒.๘ ความผิดฐานใช้ดวงตรา รอยตรา แผ่นปะตราลงตรา อันเป็นของแท้จริงโดยมิชอบ

๓.๒ บทบัญญัติของความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง

๓.๒.๑ ความผิดฐานปลอมหนังสือเดินทาง

มาตรา ๒๖๙/๘ “ผู้ใดทำหนังสือเดินทางปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในหนังสือเดินทางที่แท้จริง หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในหนังสือเดินทาง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นหนังสือเดินทางที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมหนังสือเดินทาง ต้องระวางโทษ”

๓.๒.๒ ความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายหนังสือเดินทางปลอม

มาตรา ๒๖๙/๙ “ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การมีหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ จำนวนตั้งแต่สองฉบับขึ้นไป ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้เพื่อจำหน่าย

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งหนังสือเดินทาง ตามมาตรา ๒๖๙/๘ ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่เพียงกระทงเดียว”

๓.๒.๓ ความผิดฐานนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งหนังสือเดินทางปลอม

มาตรา ๒๖๙/๑๐ “ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำไปเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท”

๓.๒.๔ ความผิดฐานใช้หนังสือเดินทางของผู้อื่นโดยมิชอบ

มาตรา ๒๖๙/๑๑ “ผู้ใดใช้หนังสือเดินทางของผู้อื่นโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

ผู้ใดจัดหาหนังสือเดินทางให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

๓.๒.๕ ความผิดฐานปลอมวีซ่า

มาตรา ๒๖๙/๑๒ “ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราอันใช้ในการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

๓.๒.๖ ความผิดฐานใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราปลอม

มาตรา ๒๖๙/๑๓ “ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราที่ทำปลอมขึ้นตามมาตรา ๒๖๙/๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นถึงสองแสนบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ปลอมซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตรา ตามมาตรา ๒๖๙/๑๒ ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

๓.๒.๗ ความผิดฐานนำเข้าในหรือส่งออกใบอนุญาตออกนอกราชอาณาจักรซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราปลอม

มาตรา ๒๖๙/๑๔ “ผู้ใดนำเข้าในหรือส่งออกใบอนุญาตออกนอกราชอาณาจักรซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นตรวจลงตราซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑๒ อันเป็นของปลอม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

๓.๒.๘ ความผิดฐานใช้ดวงตรา รอยตรา แผ่นปะตรวจลงตรา อันเป็นของแท้จริงโดยมิชอบ

มาตรา ๒๖๙/๑๕ “ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราอันแท้จริงที่ใช้ในการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑๓”

ข้อสอบเก่า ข้อ ๑ นายแดงทราบรหัสบัตร เอ.ที.เอ็ม. ของนายดำ จึงจดจำรหัสนั้นไว้ ต่อมานายแดงขโมยบัตร เอ.ที.เอ็ม. ของนายดำได้ จึงตั้งใจจะไปกดเงินจากเครื่องถอนเงิน ขณะที่นายแดงกำลังขับรถจักรยานยนต์จะนำบัตร เอ.ที.เอ็ม. ของนายดำไปถอนเงิน นายแดงมองเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังตั้งด่านตรวจอยู่ข้างหน้า นายแดงเกรงว่าจะถูกตรวจค้นจึงทำลายบัตร เอ.ที.เอ็ม. ของนายดำ และโยนทิ้งไว้ข้างทาง

ดังนี้ นายแดงมีความผิดฐานใดบ้าง นอกจาก ความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ข้อสอบเก่า ข้อ ๒ นายแดงปลอมบัตรเครดิตโดยการปลอมขึ้นได้ระบุชื่อนายขาวเป็นผู้ถือบัตร แล้วนายแดงไปหลอกลวงเจ้าของร้านแห่งหนึ่งว่าตนชื่อนายขาวผู้มีชื่อเป็นผู้ถือบัตร

เพื่อจะใช้บัตรเครดิตปลอมนั้นชำระราคาสินค้าที่นายแดงตั้งใจจะซื้อจากร้านค้านั้น แต่เจ้าของร้านสงสัยว่าจะเป็นบัตรปลอมจึงไม่ยอมขายสินค้าให้

ให้วินิจฉัยว่า นายแดงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานใดบ้าง (ภาค ๒/๕๐)

หมวด ๖

ความผิดเกี่ยวกับการค้า

ความผิดเกี่ยวกับการค้ามีด้วยกัน ๖ ลักษณะ คือ

๑. ความผิดเกี่ยวกับเครื่องชั่งตวงวัดที่ผิดอัตรา มาตรา (๒๗๐)
๒. ความผิดฐานขายสินค้าโดยหลอกลวง (มาตรา ๒๗๑)
๓. ความผิดเกี่ยวกับชื่อเสียงทางการค้า (มาตรา ๒๗๒)
๔. ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๒๗๓)
๕. ความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๒๗๔)
๖. ความผิดฐานนำเข้าหรือจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมาย (มาตรา ๒๗๕)

มาตรา ๒๗๐ “ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งเครื่องชั่ง เครื่องตวง หรือเครื่องวัด ที่ผิดอัตรา เพื่อเอาเปรียบในการค้า หรือมีเครื่องชั่ง หรือนั้นไว้เพื่อขายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มี ๓ ความผิด คือ

ความผิดที่ ๑

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ใช้
- (๒) เครื่องชั่ง เครื่องตวงหรือเครื่องวัดที่ผิดอัตรา

องค์ประกอบภายใน

- (๑) เจตนาธรรมดา
- (๒) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อเอาเปรียบในการค้า

ความผิดที่ ๒

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) มีไว้
- (๒) เครื่องชั่ง เครื่องตวงหรือเครื่องวัดที่ผิดอัตรา

องค์ประกอบภายใน

- (๑) เจตนาธรรมดา

(๒) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อใช้และเพื่อเอาเปรียบในการค้า

ความผิดที่ ๓

องค์ประกอบภายนอก

(๑) มี

(๒) เครื่องชั่ง เครื่องตวงหรือเครื่องวัดที่ผิดอัตรา

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อขาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๔/๒๕๒๑ จำเลยมีเครื่องชั่งในการค้า เมื่อชั่งสินค้าสินค้าขาดไป ๑๐๐ กรัม เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๐ ซึ่งเป็นบทที่หนักกว่าโทษตามพระราชบัญญัติตราชั่งตวงวัดฯ พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัดฯ อันเป็นเรื่องประธาน ไม่ได้แจ้งข้อหาในความผิดเกี่ยวกับการค้า ถือว่าได้มีการสอบสวนในความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาดำเนินแล้ว ศาลลงโทษตามมาตรา ๒๗๐ ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๔๕/๒๕๒๗ จำเลยมีอาชีพรับซื้อขายข้าวโพดซึ่งต้องใช้เครื่องชั่งเป็นประจำ การใช้เครื่องชั่งแต่ละครั้งจำเลยเอาเปรียบครั้งละ ๒ หรือ ๒.๕ กิโลกรัม การซื้อขายแต่ละคราวผู้ติดต่อซื้อขายกับจำเลยอาจเสียหายเป็นจำนวนมาก ปกติการค้าขายผู้ขายยอมได้กำไรจากการซื้อถูกขายแพงอยู่แล้ว การที่จำเลยยังเอาเปรียบในการค้าด้วยการมีไว้เพื่อใช้เครื่องชั่งที่ผิดอัตรา จึงไม่มีเหตุอันควรปรานี ศาลไม่รอการลงโทษจำคุกให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๔๐/๒๕๒๗ จำเลยมีเครื่องชั่งที่ผิดอัตราเพื่อเอาเปรียบในการค้า และใช้เครื่องชั่งดังกล่าวในวันเวลาเดียวกันก็เท่ากับจำเลยมีเจตนาอันเดียวกัน การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๐ ซึ่งเป็นบทที่หนักที่สุดตามมาตรา ๙๐

มาตรา ๒๗๑ “ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้น อันเป็นเท็จถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ขายของ

(๒) โดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้น

(๓) อันเป็นเท็จ

(๔) ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

หมายเหตุ การ “ขายของ” ตามข้อนี้ หมายถึง การตกลงซื้อขายของกัน

“ของ” ตามมาตรานี้ คงหมายถึง สंहาริมทรัพย์เท่านั้น

“หลอกลวง” คือทำให้หลงเชื่อ

“แหล่งกำเนิด” หมายถึง ที่ผลิต หรือที่มา

“สภาพ” หมายถึง ลักษณะในตัวเองของของนั้น

“คุณภาพ” หมายถึง ประโยชน์ที่ได้จากของนั้น

“ปริมาณ” หมายถึง จำนวน ไม่ว่าจะเป็นน้ำหนัก ความจุ หรือความยาว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๙/๒๕๐๔ การขายสินค้าโดยหลอกลวงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๑ คือการที่ผู้ขายหลอกลวงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ แต่ถ้าผู้ซื้อรู้ความจริงแล้วไม่หลงเชื่อย่อมเป็นความผิดเพียงฐานพยายามเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๗๕/๒๕๐๕ จำเลยเป็นกรรมการบริษัทซึ่งร่วมกันผลิตเพื่อขาย ซึ่งเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้และเครื่องสำอางปลอม อันเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้ เป็นการขายโดยหลอกลวงในคุณภาพ มีความผิดตามมาตรา ๒๗๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๐/๒๕๑๔ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๑ บัญญัติให้เอาผิดแก่ผู้ขายโดยหลอกลวงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณอันเป็นเท็จ ผู้เสียหายในความผิดฐานนี้คือผู้ซื้อ เมื่อโจทก์มิใช่ผู้ซื้อ จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีขอให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗๑ นี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๔๙/๒๕๒๙ เมื่อนำหนักจริงของสินค้า ๑ กิโลกรัมใช้เครื่องชั่งของจำเลยชั่งแล้วจะได้เพียง ๘๐๐ กรัม จำเลยซึ่งเป็นผู้ขายย่อมเสียเปรียบผู้ซื้อในการที่จำเลยขายสินค้า เพราะสินค้าของจำเลยขาดหายไป ๒๐๐ กรัมทุก ๆ ๑ กิโลกรัมของน้ำหนักจริง ดังนั้นการที่จำเลยมีเครื่องชั่งดังกล่าวจึงมิใช่เป็นการเอาเปรียบในการค้า ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๐/๒๕๓๕ จำเลยทั้งสามตกลงทำการชั่งเศษทองแดงที่จำเลยทั้งสามตกลงซื้อจากโจทก์รวมรวม ๑๓ ครั้ง ต่างวันเวลากัน ด้วยเครื่องชั่งที่ผิดอัตราซึ่งถูกแก้ไขโดยเจตนา ทำให้เศษทองแดงกินไป เป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๐ และพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๔๔๖ มาตรา ๓๑ หลายกรรมต่างกัน รวม ๑๓ ครั้ง แต่การกระทำของจำเลยแต่ละครั้งนั้นจำเลยทั้งสามมีและใช้เครื่องชั่งในวันเวลาเดียวกัน เท่ากับจำเลยทั้งสามมีเจตนาเดียวกัน เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๐ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดตามมาตรา ๙๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๕๑/๒๕๔๒ จำเลยส่งไข่ฝงที่เสื่อมคุณภาพแล้วให้โจทก์ร่วม โดยหลอกลวงโจทก์ร่วมด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าไข่ผลดังกล่าวเป็นนมผงตามที่โจทก์ร่วมสั่งซื้อ เพื่อหวังจะได้เงินจากโจทก์ร่วมอันเป็นการกระทำโดยเจตนาทุจริต แต่โจทก์ร่วมยังไม่ได้ชำระเงินให้จำเลย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานพยายามฉ้อโกง แต่ไม่เป็นความผิดฐานขายของโดยหลอกลวงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๑

มาตรา ๒๗๒ “ผู้ใด

(๑) เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบ การค้าของผู้อื่นมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้ หุ้มห่อ แจ้งความรายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้าหรือ สิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือ การค้าของผู้อื่นนั้น

(๒) เลียนป้าย หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกันจนประชาชนน่าจะ หลงเชื่อว่าเป็นสถานที่การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่ตั้งอยู่ ใกล้เคียง

(๓) ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความเท็จเพื่อให้เสียความเชื่อถือใน สถานที่การค้า สินค้าอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์การของผู้หนึ่งผู้ใด โดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดตาม มาตรานี้ เป็นความผิดอันยอมความได้”

มี ๓ ความผิด คือ ความผิดที่ ๑ (อนุมาตรา (๑))

องค์ประกอบภายนอก

(๑) เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้อื่นมาใช้หรือทำให้ปรากฏ

(๒) ที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แจ้งความ รายการแสดงราคาจดหมายเกี่ยวกับการค้าหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่นนั้น

ความผิดที่ ๒ (อนุมาตรา (๒))

องค์ประกอบภายนอก

(๑) เลียนป้ายหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน

(๒) จนประชาชนน่าจะหลงเชื่อว่าเป็น สถานที่การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา

ความผิดที่ ๓ (อนุมาตรา (๓))

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ไซข้าวแพร่หลาย

(๒) ซึ่งข้อความเท็จ

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อให้เสียความเชื่อถือในสถานที่การค้า สินค้าอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์การของผู้หนึ่งผู้ใดโดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของตน

หมายเหตุ ความผิดตามมาตรา ๒๗๒ เป็นความผิดอันยอมความได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๓๑/๒๕๐๖ จำเลยเคยรับสินค้าของโจทก์มาจำหน่ายเป็นเวลาหลายปีแล้วเลิกเสีย หันมาผลิตสอนค้าประเภทเดียวกันจำหน่ายเองโดยใช้เครื่องหมายการค้าคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์แทบทั้งหมด มีส่วนประกอบปลีกย่อยผิดเพี้ยนกันไปบ้างเล็กน้อย พฤติการณ์ดังนี้นี้ฟังได้ว่าจำเลยเอาแบบรูปรอยประดิษฐ์ในการประกอบการค้าของโจทก์ที่จำเลยเคยรับมาจำหน่าย จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๑)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๒/๒๕๐๘ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ สมคบกันเอาเครื่องหมายคำว่า แพนเค้ก (PANCAKE) อันเป็นชื่อเครื่องสำอางของโจทก์มาใช้กับสินค้าแบ่งของจำเลยเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของโจทก์ เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๖/๒๕๒๓ จำเลยพิมพ์ปกหนังสือแบบเรียน ก. ไก่อนุบาลซึ่งโจทก์ร่วมมีกรรมสิทธิ์จำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าเป็นการกระทำส่วนหนึ่งของการพิมพ์คัดลอกหนังสือแบบเรียน ก. ไก่อนุบาล ของโจทก์ร่วมขึ้นใหม่ทั้งเล่มเพื่อขาย อันเป็นเรื่องละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะไม่ใช่ลักษณะของการปลอมเอกสารตามมาตรา ๒๖๔ แต่การที่จำเลยเอาเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วมมาพิมพ์ไว้ที่ปกหนังสือของกลางแสดงว่าเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นหนังสือที่ใช้ปกดังกล่าวเป็นสินค้าของโจทก์ร่วม ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๑)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๕๗/๒๕๔๘ เครื่องหมายบริการ แถบสีน้ำเงิน-เขียวโดยไม่มีลักษณะพิเศษนั้นไม่ใช่ชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ในความหมายแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๑) สำหรับรูปลักษณะและข้อความ เราคนไทยใช้บางจาก นั้น จำเลยทั้งสองใช้ป้ายรณรงค์ที่เลียนแบบสัญลักษณ์มือของโจทก์ เพียงแต่สัญลักษณ์ของโจทก์ใช้สัญลักษณ์มือขวา ส่วนของจำเลยทั้งสองนำสัญลักษณ์มือซ้ายมาใช้ โดยมีข้อความล้อเลียนว่า เราชาวไทย แต่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๑) นั้นจะต้องเป็นการนำชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบ

การค้าของผู้อื่นมาใช้ ซึ่งชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ที่นำมาใช้นี้ต้องนำมาใช้ชื่อหรือข้อความเดียวกัน หรือในรูป รอยประดิษฐ์ที่ตั้งใจให้เหมือนกันในลักษณะปลอม ไม่ใช่เพียงแต่เลียนแบบ ส่วนการที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๒) นั้นจะต้องเป็นการเลียนแบบป้ายหรือสิ่งอื่นในทำนองเดียวกัน จนประชาชนน่าจะหลงเชื่อ ว่าสถานที่การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง เมื่อโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องมาด้วยว่าสถานที่การค้าของโจทก์อยู่ใกล้เคียงบริเวณดังกล่าว ฟ้องโจทก์จึงขาดองค์ประกอบความผิดฐานนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๔/๒๕๑๙ โจทก์ใช้ชื่อว่า Sheraton จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าทำกิจการโรงแรม จำเลยใช้ชื่อเดียวกันว่า Sheraton Jewelry คำเครื่องหมายระดับอัญมณี แม้ร้านของจำเลยตั้งอยู่ตรงข้ามกับโรงแรมของโจทก์ก็ไม่ทำให้ประชาชนหลงเชื่อว่าร้าน Sheraton Jewelry เป็นร้านของโจทก์ โจทก์ขอห้ามจำเลยมิให้ใช้ชื่อดังกล่าวไม่ได้ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๒)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๘๑/๒๕๐๘ จำเลยรู้ดีแล้วว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเกษม ผู้เสียหาย เป็นผู้ขึ้นทะเบียนตำรับยาสำเร็จรูปเลขที่ ๘๖๙/๒๕๐๒ ไว้ก่อนแล้ว หาใช้ห้างหรือบริษัทอื่นไม่ ดังนั้นการที่จำเลยประกาศโฆษณาว่ามีบุคคลทำผิดกฎหมายเลียนแบบผลิตยาออกจำหน่าย ทั้งยังแอบอ้างใช้เลขทะเบียนปิดอยู่หน้ากล่องยา ดังนี้ย่อมเข้าใจได้ว่าหมายถึงห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเกษม ผู้เสียหาย เป็นผู้ปลอมแปลงผลิตยาเลียนแบบออกจำหน่าย อันเป็นเท็จ จำเลยเจตนาจะให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเกษมเสียความเชื่อถือโดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของจำเลย จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๓)

มาตรา ๒๗๓ “ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งได้จด ทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ปลอม
- (๒) เครื่องหมายการค้าของผู้อื่น
- (๓) ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วไม่ว่าจะได้จดทะเบียนในหรือนอกราชอาณาจักร

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

คำว่า “เครื่องหมายการค้า” หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นมาตรานี้คุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๕/๒๕๗๖ จำเลยพิมพ์กระดาดชาตราถ่านไฟฉาย เอเวอเรสต์ปลอมขึ้น แม้ยังไม่ได้นำไปติดสินค้าก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๐๘/๒๕๒๙ จำเลยผลิตซอสปลอมเป็นความผิดฐานผลิตอาหารปลอม ตามพระราชบัญญัติอาหารและเครื่องดื่ม และมีความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๓ ด้วย แม้กระทำในเวลาเดียวกันก็เป็นความผิดหลายกรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๗๕/๒๕๓๐ โจทก์ร่วมและจำเลยต่างก็ผลิตรองเท้าโดยใช้เครื่องหมายการค้าว่า ทามิมิ โดยเปิดเผยตามแบบที่ลูกค้านอกราชอาณาจักรสั่งให้ทำ โดยจำเลยทำมาก่อนที่โจทก์ร่วมจะจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าว ไม่มีพฤติการณ์ให้ปรากฏว่าจำเลยได้ทราบถึงการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ร่วม เช่นนี้ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยปลอมเครื่องหมายการค้าของโจทก์ จำเลยจึงไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๗๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๔๔/๒๕๓๖ ถุงเท้าที่มีการนำตราเครื่องหมายการค้าปลอมของผู้เสียหายติดอยู่ที่บริเวณข้อเท้า ถือได้ว่าเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๓ แล้ว ถึงแม้จะมีตราฉลากเครื่องหมายการค้าของจำเลยติดอยู่ด้วย ก็ทำให้เครื่องหมายการค้าปลอมของผู้เสียหายที่ติดอยู่กลับเป็นเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง

มาตรา ๒๗๔ “ผู้ใดเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) เลียนแบบ
- (๒) เครื่องหมายการค้าของผู้อื่น
- (๓) ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนในหรือนอกราชอาณาจักร

องค์ประกอบภายใน

- (๑) เจตนาธรรมดา
- (๒) มุลเหตุชักจูงใจเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๕/๒๕๐๗ เครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นรูปเครื่องหมายตราคนขี่ควาย ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ส่วนเครื่องหมายการค้าของจำเลยใช้เครื่องหมาย ลิงขี่ควาย ไม่ได้จดทะเบียน เมื่อมองดูแล้วเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของจำเลยมีลักษณะเกือบเหมือนของโจทก์ ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจเข้าใจผิดได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายของจำเลยเป็นสินค้าที่ใช้

เครื่องหมายการค้าของโจทก์ จำเลยจึงมีความผิดฐานเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๘๑/๒๕๒๑ เครื่องหมายการค้าของโจทก์คือ GQ จำเลยใช้เครื่องหมายการค้า RQ และมีอักษรกำกับว่า Rose Queen และกรอกสถานที่ผลิตสินค้าด้วย ไม่ทำให้ประชาชนหลงว่าสินค้าของจำเลยเป็นสินค้าของโจทก์ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๐๕/๒๕๔๗ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยนำเทปบันทึกภาพและเสียงภาพยนตร์เรื่อง อุลตราแมนที่ก้าว ออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๓ ซึ่งเป็นการให้บริการโดยใช้เครื่องหมายบริการที่เลียนเครื่องหมายบริการของโจทก์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วนอกราชอาณาจักร โดยนำเอาแคแรกเตอร์ตัวอุลตราแมนในลักษณะต่าง ๆ และสัตว์ประหลาดต่าง ๆ รวมทั้งชื่อ คำ และข้อความว่า อุลตราแมน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับภาพยนตร์ชุด อุลตราแมน ซึ่งโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ เป็นการบรรยายฟ้องที่ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑๐ (๒) มิได้บรรยายให้เห็นว่าจำเลยนำเอาแคแรกเตอร์ตัวอุลตราแมน สัตว์ประหลาด ชื่อ คำ และข้อความว่า อุลตราแมน โดยอ้างว่าเป็นชื่อ รูปรอยประดิษฐ์ หรือข้อความในการประกอบการค้าของโจทก์มาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้าใด เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของโจทก์ จึงไม่มีมูลที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ (๑) คำฟ้องโจทก์ไม่ปรากฏข้อความส่วนใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำการเลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ได้จดทะเบียนแล้วนอกราชอาณาจักร ทั้งไม่ปรากฏเครื่องหมายการค้าที่จำเลยได้กระทำเลียนว่าเป็นเครื่องหมายการค้าใด จึงไม่มีมูลที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๔

มาตรา ๒๗๕ “ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่ายหรือเสนอ จำหน่ายซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูปรอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๗๒ (๑) หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มี เครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามความใน มาตรา ๒๗๓ หรือ มาตรา ๒๗๔ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติ ไว้ใน มาตรา นั้น ๆ ”

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) นำเข้าไปในราชอาณาจักร จำหน่าย หรือเสนอจำหน่าย
- (๒) ซึ่งสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
 - (ก) สินค้ามีชื่อ รูปรอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติใน มาตรา ๒๗๒ (๑) หรือ
 - (ข) สินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ตามมาตรา ๒๗๓ หรือมาตรา ๒๗๔

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๕/๒๕๐๓ จำเลยสั่งยารักษาวัณโรคชื่อเดียวกับของโจทก์จากบริษัทผลิตยาในต่างประเทศที่ส่งมาให้โจทก์จำหน่าย แม้โจทก์จะได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้แล้วก็ดี จำเลยก็หามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๒ หรือมาตรา ๒๗๕ ไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๑/๒๕๐๗ จำเลยจำหน่ายหรือเสนอขายสุราแม่โขงที่ห่อกระดาษปิดเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งปลอม โดยประสงค์จะให้ประชาชนหลงเชื่อเข้าใจว่าเป็นสุราแม่โขงที่ผู้อื่นส่งมาขายในร้านนั้น เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๕ ประกอบด้วยมาตรา ๒๗๒ (๑)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙/๒๕๑๐ โจทก์จำเลยต่างส่งสินค้าซึ่งมีเครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกันมาจำหน่ายด้วยกัน กรณีหาใช่เป็นเรื่องจำเลยนำเอาเครื่องหมายการค้าของโจทก์มาใช้เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของโจทก์อันเป็นการเลียนเครื่องหมายการค้าซึ่งจะเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๔ ไม่ และเมื่อจำเลยไม่ได้เลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์แล้ว การนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายสินค้านี้ดังกล่าวของจำเลยก็ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๗๕ ด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๕/๒๕๑๑ โจทก์จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอักษรโรมันว่า ANDREX สำหรับกระดาษทำความสะอาด จำเลยจำหน่ายกระดาษทำความสะอาดโดยใช้เครื่องหมายการค้าว่า SANDREX ซึ่งมีรูปลักษณะ สี รอยประดิษฐ์คล้ายคลึงกัน ถือว่าเป็นการเลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามมาตรา ๒๗๔ และจำหน่ายสินค้าที่เลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามมาตรา ๒๗๕ ให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๔ ประกอบด้วยมาตรา ๙๐

บทที่ ๖

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

หมวด ๑

มาตรา ๒๗๖- คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๐/ร.ศ.๑๒๗

จำเลยเอาของลับของตนจรดกับของลับของเด็กหญิงจน นาสุจิเลื่อนประอ่เปอนของ
ลับของเด็กหญิง ปรากฏว่าของ ลับของเด็กหญิงแดงแต่ไม่ถึงกับบาดเจ็บ จำเลยผิดฐานกระทำ
อนาจาร ไม่ผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเรา (เพราะของ ลับของชายเพียงแตะต้องของ
เด็กหญิงไม่จรดอยู่ที่ปากช่อง คลอด)

มาตรา ๒๗๖- คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๓๔/๒๔๖๖

มาตรา ๒๗๖- คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๔๗/๒๔๙๑

จำเลยลอบกระทำชำเราเด็กหญิงขณะนอนหลับ พอ หญิงรู้สึกตัวตื่นจึงถีบจำเลย แล
วจำเลยวิ่งหนีไป ดังนี้เปน ที่เห็นได้ว่าการที่จำเลยได้กระทำก่อนถูกถีบนั้นเป็นการขืน ใจหญิง
เพราะคำวาขึ้นใจ ย่อมหมายรวมถึงการที่หญิงไม่ สมครใจด้วย จำเลยจึงมีความผิดฐานข่มขืนก
กระทำชำเรา

มาตรา ๒๗๖- คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๒๔๙/๒๕๒๐

ของลับของชายถูไถอยู่ที่ปากช่องคลอดตานนอกของ หญิง ยังไม่เข้าไปภายในของ
คลอด เปนความผิดฐาน พยายามข่มขืนกระทำชำเรา (เพราะของลับของชายจรดปาก ของ
คลอดแล้ว)

จำเลยมีเจตนาพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจารและ ข่มขืนกระทำชำเรา จำเลยกระทำ
อนาจารและข่มขืนกระทำ ชำเราทั้งในคืนแรกและคืนที่สอง เปนการกระทำต่อเนื่อง จากเจตนา
เดิมนั่นเอง แยกออกจากกันมิได้ เปนกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท

มาตรา ๒๗๗- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๑๓๓/๒๕๐๙

มาตรา ๒๗๗- คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๘๘/๒๔๘๕

จำเลยลงมือกระทำชำเราเด็กหญิงอายุ ๘ ขวบไม่ถึง สำเร็จ เพราะของคลอดของ
เด็กหญิงเล็กกว่าขนาดของลับ ของจำเลยจะลงงลาเขาไปได้ ของลับของจำเลยจึงอยู่แต่
ภายนอก และนาสุจิเอนของลับของเด็กหญิง ปรากฏว่า ของลับของเด็กหญิงบวมและอักเสบ
ลึกเข้าไปในช่องคลอด ๑ เซนติเมตร จำเลยผิดฐานกระทำชำเรา (คำพิพากษากฎีกาที่ ๘๗๔/
๒๔๑๙ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

มาตรา ๒๗๗- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๕๘๘/๒๕๒๔

จำเลยได้กระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกิน ๑๕ ผู้เสียหายจนของลับของจำเลยเขาไปในของลับของผู้เสียหาย ราว ๑ องค์สิริณีนี่ถือได้ว่าเป็นการชำเราสำเร็จตาม ความหมายของ มาตรา ๒๗๗ แล้ว การที่ทางพิจารณาปรากฏว่า มีนาอสุจิของจำเลยออกมาอยู่ที่ของลับของผู้เสียหาย หรือที่ ของลับของจำเลยนั้นเป็นเรื่องสำเร็จความใคร่แล้วหรือไม่ เป็นอีกส่วนหนึ่งไม่เป็ เหตุให้เห็นว่าจำเลยกระทำชำเราไม่ สำเร็จหรือเป็นเรื่องพยายาม

จำเลยพูดบังคับผู้เสียหายอายุ ๕๔ ขวบเศษให้ถอดกางเกง ออก แล้วจำเลยเอาอวัยวะ เพศของจำเลยใส่อวัยวะเพศของ ผู้เสียหายแล้วกระทำอีก ๆ เมื่อผู้เสียหายรู้สึกเจ็บที่ของลับจะ ร้องไห้คนช่วย จำเลยใช้ผาปิดปากไว้ ไม่ปรากฏว่าอวัยวะเพศ ของจำเลยลงลากลากเข้าไปในอวัยวะ เพศของผู้เสียหาย การกระทำ ของจำเลยเป็นการพยายามข่มขืนและกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๗ ประกอบด้วยมาตรา ๘๐

มาตรา ๒๗๗- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๐๕/๒๕๓๙

มาตรา ๒๗๗ ทวิ - คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๗/๒๕๓๖

จำเลยกระทำชำเราผู้เสียหายโดยสำคัญผิดว่าผู้เสียหาย อายุ ๑๗ ป เทากับไม่รู้ขอเท็จ จริงว่าผู้เสียหายอายุยังไม่เกิน ๑๕ ป ซึ่งเป็นขอเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๗ วรรคแรก จึงถือว่า จำเลยไม่มีเจตนากระทำความผิดฐาน นี้ตามมาตรา ๕๙ วรรคสาม

มาตรา ๒๗๘- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๓/๒๔๗๔

หลังจากจำเลยกระทำชำเราผู้เสียหายอายุ ๘ ขวบและ จำเลยกับผู้เสียหายสวมใส่ เสื้อผ้าแล้ว จำเลยได้ตอดเตะ ผู้เสียหายจนได้รับอันตรายสาหัส การกระทำของจำเลย ดังกล่าว มีติดต่อเนื่องกัน หากแต่ขาดตอนจากการกระทำ ชำเราแล้ว แม้ผู้เสียหายจะได้รับอันตราย สาหัสก็มีไขผล โดยตรงจากการกระทำชำเราอันจะเป็นเหตุให้ต้องรับโทษ หนักขึ้นตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ ทวิ

มาตรา ๒๗๘- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๓๑/๒๔๙๔

ชายจับมือหญิงสาวกระชากเพื่อจะทำร้าย ไม่เจตนา กระทำอนาจาร ย่อมไม่เปนความ ผิดฐานกระทำอนาจาร

จำเลยเป็นลูกจ้างโจทก์ วันเกิดเหตุจำเลยกลับจากทำ สวน เห็นโจทก์นอนอยู่ใน บานคนเดียว จำเลยจึงตรงเข้า กอดปล้ำโจทก์ จำเลยนั่งคร่อมโจทก์ซึ่งนอนหงายอยู่บนพื้น กำลัง เอามือดึงกางเกงโจทก์อยู่โจทก์ทรงขึ้น มีคนวิ่งมา จำเลยเห็นคนมาจึงวิ่งหนีไป ดังนั้นจำเลยมี ความผิดฐาน กระทำอนาจาร

มาตรา ๒๗๘- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๐๓

มาตรา ๒๗๘- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๘๕/๒๕๑๖

จำเลยจับข้อมือและกอดเด็กหญิงอายุ ๑๔ ปี ถือว่าเป็น การใช้แรงทางกายภาพ ซึ่งเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายตาม ความหมายในมาตรา ๑(๖)แล้ว การกระทำของจำเลยเป็น ความผิดฐานการทำอนาจารตามมาตรา ๒๗๘

จำเลยแอบเข้ามากอดหญิงและพูดจาขอกระทำชำเรา หญิงร้องขึ้น จำเลยเอามือปิดปากหญิง กอดหญิงในนอนลง ที่พื้นแล้วขึ้นคร่อม เอาหัวเขากดตบขาไว้ ขณะนั้นหญิง นอนหงายนุ่งกระโจงออกอยู่ จำเลยกมลงกั๊ตที่แก้มและถลก ผาขึ้นขึ้น หญิงตื่นอย่างแรงจนหลุดแล่ววิ่งหนีไปไ้ การ กระทำไม่เปนความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเรา คงเปนความผิดฐานการทำอนาจาร

มาตรา ๒๗๘- คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๖๙๔-๒๖๙๕/๒๕๑๖

มาตรา ๒๗๙- คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๐๙/๒๕๒๘

จำเลยหลอกเด็กชายอายุไม่เกิน ๑๕ ปีว่าดวงไม้ดีต้อง สะเดาะเคราะห์ แล้วจำเลยเอาอวัยวะเพศของจำเลยสอด ใส่ทวารหนักของเด็กชายผู้นั้น ไม่เป็นการขู่เข็ญใช้กำลัง ประทุษร้ายหรือทำให้เด็กนั้นอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถขัด ขืนได้ จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๒๗๙ วรรคแรก ไม่ผิด ตามวรรคสอง

การที่จำเลยบังคับจับข้อมือเด็กหญิงให้จับของลับของ จำเลยและจับมือใหญ่โตไปมาจนนาอสุจิของจำเลยไหล เห็น ไตว่าตัวเด็กหญิงได้เขาเกี่ยวของในการกระทำอนาจารนั้น ด้วยจึงถือได้ว่าจำเลยได้กระทำอนาจารแก่เด็กหญิงนั้น

มาตรา ๒๗๙- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๑๗/๒๕๓๔

มาตรา ๒๗๙- คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๑๗๖/๒๕๓๖

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ และมาตรา ๒๗๙ และผู้กระทำผิดต้องกระทำแก่เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี เรื่องอายุของผู้เสียหายเป็นองค์ประกอบความผิดด้วย เมื่อจำเลยสำคัญผิดในเรื่องอายุของผู้เสียหาย แม่ความจริงไม่ใช่ อย่างที่จำเลยสำคัญผิด จำเลยยอมไม่มีความผิด การที่จำเลยไม่รู้จักผู้เสียหายมาก่อนก็ไม่มีข้อหาที่ไม่ให้จำเลยอ้าง ความสำคัญผิดมาเป็นขอแก้ตัว

จำเลยเพียงแต่ใช้อวัยวะเพศของจำเลยถูไถและสัมผัส ที่ตานนอกของอวัยวะเพศของผู้เสียหายซึ่งเป็นบุตรสาว (อายุไม่เกิน ๑๕ ปี) ของจำเลยจนสำเร็จความใคร่ โดยไม่มี เจตนาสอดใส่เข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหาย จำเลยจึง ไม่มีความผิดฐานพยายามกระทำชำเราแต่เปนความผิดฐาน ทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ตามมาตรา ๒๗๙ วรรคแรก และ เป็นการกระทำความผิดสืบสันดานจึงมีโทษหนักขึ้น ตามมาตรา ๒๘๕

มาตรา ๒๗๙- คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๗๕๒/๒๕๔๐

มาตรา ๒๘๐ ไม่มีคำพิพากษากฎีกา

การที่จำเลยใช้มือดึงกางเกงของผู้เสียหายลงมาถึงหน้า ข้าง แล้วไขน๊วแหยเข้าไปในช่องคลอดของผู้เสียหาย โดย ผู้เสียหายมิได้สมัครใจยินยอมให้กระทำ แม่จะเป็นวิธีการ กระทำ

อนาจารผู้เสียหายแต่ก็เป็นการใช้แรงกายภาพต่อ ผู้เสียหาย เป็นการใช้กำลังปทุขรายตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๖) แล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็น ความผิดฐานกระทำ อนาจารโดยใช้กำลังปทุขรายตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง

มาตรา ๒๘๑- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๘/๒๔๗๒

มาตรา ๒๘๑- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๓๘/๒๔๗๙

จำเลยกอดและจับผู้เสียหายเพื่อการอนาจารบนเรือน ของผู้เสียหายเอง ไม่ปรากฏว่ามี คนพลุกพล่าน มีเด็กเพียง คนเดียวอยู่อีกห้องหนึ่งและมองเห็นนั้น ไม่ใช่การกระทำ ผิดต่อหน ารธารก้านัล

จำเลยกระทำอนาจารผู้เสียหายที่ไถ่ถอนเรือน แต่ไม่มีสิ่ง กำบัง อยู่ทางถนนหลวง ประมาณ ๑๓ วา มีเรือนราษฎรอยู่ ใกล้ ๆ หลายหลังมองเห็นกันได้ ทั้งขณะที่กระทำผิดมี พยานอยู่ ที่ใกล้ ๆ นั้นถึง ๔ คนและมีคนอยู่บนเรือนซึ่งอาจมองเห็นได้อีก ดังนั้นที่จำเลยทำผิด นั้นเป็นที่เปิดเผย มีคนเห็นนับเป็นสถานที่ ต่อหนารธารก้านัล

มาตรา ๒๘๑- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๙๔/๒๔๙๔

มาตรา ๒๘๑- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๗๙/๒๕๐๖

จำเลยกอดปล้ำหญิงสาวบนถนนริมคลองซึ่งเป็นทาง สาธารณะและทางหลวงในเวลา กลางคืนในขณะที่มีเด็กชาย คนหนึ่งเดินอยู่ข้างหนา เมื่อเด็กชายนั้นเห็นเขาก็วิ่งหนีไป เสีย และ ยังมีชายอีกสองคนซึ่งเดินอยู่บนถนนชายคลองอีก ฟากหนึ่งพบเห็นเขา ดังนั้นถือว่าความผิด ที่ใดกระทำต่อ หนารธารก้านัล

มาตรา ๒๘๑- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๙๘๖/๒๕๔๐

จำเลยจับนมผู้เสียหายในรถประจำทางซึ่งมีคน โดยสารนั้นเป็นการกระทำต่อหน ารธารก้านัล แมมีได้มี พยานรู้เห็นการกระทำของจำเลยมาเบิกความในชั้นศาล ก็ตาม

มาตรา ๒๘๒- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๖/๒๔๘๑

หญิงไปอยู่กินเป็นสามีภรรยากับคู่หมั้นด้วยความ สมัครงใจของหญิง ไม่ได้พาไปเพื่อการ กระทำอนาจารไม่ เป็นความผิดตาม ก.ม.อาญา ม.๒๔๑

เมื่อการกระทำของจำเลยไม่ต้องด้วยกรณีที่จะต้องรับ โทษหนักขึ้นตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕ และเป็นเพียงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ และมีใดกระทำต่อหนารธารก้านัล ไม่เป็น เหตุใหญ่เสียหายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความ ตาย จึงเป็นความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๒๘๑

มาตรา ๒๘๒- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๔/๒๕๐๓

มาตรา ๒๘๒- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙๑/๒๕๑๕

จำเลยกับพวกพาผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงโสเภณีอายุ ๑๗ ปีไปอยู่ในช่อง โสเภณีของ จำเลย แล้วให้รับจ้างรวมประเวณีกับชายอื่น เช่นนี้ แม่ผู้เสียหาย จะสมัครงใจไปกับจำเลยและ ตกลงยินยอมรับจ้างรวมประเวณีกับชายอื่น ต่อมาก็ตามที่ถือว่าจำเลยเป็นธุระจัดหา ลอไปหรือ

ชักพาไปเพื่อการอนาจาร ซึ่งหญิงอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๒

ความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๒๘๒ ต้องเป็นกรณีที่เปนครู้จัดหาลอไป หรือชักพาไปโดยมิได้ ไซ้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ถ้าเป็น กรณีที่กระทำไปเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่นกระทำ นั้นเองแล้ว หาเป็นความผิดตามมาตรา นี้ไม่

มาตรา ๒๘๒- คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๖๓๔/๒๕๔๒

สวนที่จำเลยกักตัวผู้เสียหายไว้ในห้อง ใส่กุญแจแข็งไว้ผู้เสียหายจะทำ อะไรก็มีผู้ชายคอยควบคุมอยู่ตลอดเวลา นั้นเป็นการทำให้ผู้เสียหาย ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๑๐ อีกกระทงหนึ่งด้วย

มาตรา ๒๘๓- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๓๘๖/๒๕๒๑

ว.เป็นคนไปพูดหลอกลวงผู้เสียหายว่า จะพาไปทำงานด้วยกันกับนางสาว พ. พี่สาวที่กรุงเทพฯ เมื่อผู้เสียหายตกลงไปตามคำหลอกลวงแล้ว ว.ก็พา ผู้เสียหายไปที่บ้านจำเลย และในวันเดียวกันนั้นเองจำเลยและ ว. กับพวก ก็พา ผู้เสียหายไปคาประเวณีที่กรุงเทพฯ โดยไม่ต้องมีการตกลงนัดหมายอะไรกันอีก พฤติการณ์ดังกล่าวฟังได้ว่า จำเลยกระทำไปโดยจำเลยและ ว. กับพวกได้คบคิด กันมากอนว่าจะล่อหรือชักพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจาร เพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่นโดยใช้อุบายหลอกลวง โดยกำหนดหน้าที่ให้ ว.ไปใช้อุบาย หลอกลวง ล่อหรือชักพาผู้เสียหายตามที่ได่คบคิดกันไว้นั้น เมื่อได้ตัวผู้เสียหาย มาแล้ว จำเลยและ ว.กับพวกก็พาไปบังคับให้คาประเวณี จำเลยจึงมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๒ วรรคแรก และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง มาตรา ๘๓ แต่ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๓

วรรคสอง ซึ่ง เป็นบทที่มีโทษหนักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำเลยบอกว่ามีคู่ชายหญิงพรอมจะแลกเปลี่ยนคุณอน แต่ต้องสมัคร เป็นสมาชิกโดยเสียเงินค่าสมาชิก พรอมทั้งนำหลักฐานคือทะเบียนสมรส และทะเบียนบานมาแสดง ต่อมาจำเลยแจ้งว่ามีคู่ที่จะแลกเปลี่ยนคุณอน แล้วและได้นัดพบ เพื่อทำความรู้จักกัน จำเลยเป็นผู้ติดต่อให้ผู้อื่นทำการแลกเปลี่ยนคุณอนกันได้และบุคคลทั้งสองได้ตกลงแลกเปลี่ยน คุณอนกับ สายลับของเจาพนักงานตำรวจแล้ว การที่จำเลยได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ สื่อลามกอนาจารมาโดยตลอด แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งลามกอนาจาร อันขัดตอกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชน และจำเลยเป็นผู้ติดต่อ ชักชวนให้สมาชิกมาพบกันเพื่อมีการตกลงแลกเปลี่ยนคุณอนกัน ซึ่งแมสมาชิกจะตกลงยินยอมตามความสมัครใจกันเอง การกระทำของจำเลยก็ ถือว่าเป็นรู้จัดหาหรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง แมหญิงนั้นจะ ยินยอมก็ตาม อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๒ วรรคแรก

มาตรา ๒๘๓- คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๘๘๘/๒๕๒๘

มาตรา ๒๘๓ ทวิ - คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๑๑๑/๒๕๑๙

จำเลยใช้กำลังฉุดลากพาผู้เสียหายเข้าไปในป่าทางทาง ประมาณ ๑๐ วาเศษแล้วข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารกระหน่ำหนึ่งแล้ว และเป็นความผิดฐานข่มขืน กระทำชำเราอีกกระหน่ำหนึ่งมิใช่เป็นความผิดฐานข่มขืน กระทำเราแต่เพียงกระหน่ำเดียว

จำเลยที่ ๓, ที่ ๔ รวมกับพวกอีกหลายคนทำการหน่วงเหนี่ยว กักขัง และบังคับขู่脅ผู้เสียหายทั้งสี่ให้คาประเวณี ยอมเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก กระหน่ำหนึ่ง และผิดตาม มาตรา ๒๘๓ วรรคแรก อีกกระหน่ำหนึ่ง

มาตรา ๒๘๔- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๕๘/๒๕๑๘

มาตรา ๒๘๔- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๘/๒๕๒๒

ผู้เสียหายถูกจำเลยกับพวกพาไปเพื่อการอนาจารและถูกข่มขืนกระทำชำเราทั้งต่อมาได้พาตัวผู้เสียหายไปกักขังไว้ที่บ้านพักหลายแห่งหลายคืน การที่จำเลยรวมกันหน่วงเหนี่ยว กักขังผู้เสียหายไว้ในสถานที่ต่าง ๆ เป็น เวลาหลายคืนนั้น เป็นความผิดอีกกระหน่ำหนึ่งต่างหากจากความผิดฐานพา หญิงไปเพื่อการอนาจาร

จำเลยใช้อุบายหลอกลวงหญิงผู้เสียหายว่าจะให้สิ่ง ๑ ตลับ ผู้เสียหายหลงเชื่อตามไปเอาจากจำเลยที่สวนหลังบ้าน แล้วจำเลย กระทำอนาจารผู้เสียหาย ดังนี้ จำเลยมีความผิดฐานหลอกลวง หญิงไปเพื่อการอนาจารกระหน่ำหนึ่ง และฐานกระทำอนาจารอีก กระหน่ำหนึ่ง

มาตรา ๒๘๔- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๑๐/๒๕๒๘

จำเลยทั้งสองกับพวกรวมกันข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายอันมี ลักษณะเป็นการโหมโรงหญิงในวาระแรก และรวมกันข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เสียหายอันมีลักษณะเป็นการโหมโรงหญิงในวาระต่อมา ทั้งต่อมาจำเลยที่ ๑ แต่ผู้เดียวได้ข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายอีก ดังนี้ เป็นการกระทำต่อเนื่องกัน จากเจตนาเดิมนั่นเอง แยกออกจากกันมิได้ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึง เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายหลายบท

มาตรา ๒๘๕- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๒๘/๒๕๐๒

จำเลยกับพวกรวมกันใช้อาวุธปืนขู่脅และใช้กำลังฉุดผู้เสียหาย จากในซอย ให้ขึ้นรถยนต์แล้วพาไปถึงโรงแรมแต่ผู้เสียหายหนีออกมา ได้ การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียววาระเดียวโดยมีเจตนาเพียง อย่างเดียวคือการพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจารเท่านั้นแต่โดยลักษณะ ของการกระทำคือ การบังคับพาเอาตัวผู้เสียหายจากที่แห่งหนึ่งไปยังที่ อีกแห่งหนึ่งเช่นนี้ ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๙ และ ๓๑๐ อยู่ในตัวการกระทำ ความผิดของจำเลยในสวนนี้ จึงเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทต้องใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนัก ที่สุดลงโทษแก่จำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐

มาตรา ๒๘๕- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๕๓/๒๕๑๕

เด็กหญิงชื่อมายุ ๑๒ ปเป็นบุตรติดนางมามารดาแล้วนางมา สมรสกับจำเลย จำเลยข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงชื่อมายุยอม มีความผิดเพียงตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗๗ เท่านั้น กรณียังไม่ตองด้วย มาตรา ๒๘๕ อันเปนบทบัญญัติที่ใหวางโทษ หนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม เพราะอำนาจ ปกครองเด็กหญิงเชื่อมตอกอยู่แกนางมา มารดาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๔๐ เด็กหญิงเชื่อมมิได้อยู่ในความปกครองของจำเลย

การใช้กำลังกายกอดรัดและบีบเคล้นนมของผู้เสียหายจนฟก ซ้ำ เปนการประทุษร้าย รางกายที่เก็ล่อกลิ้นเปนกรรมเดียวกับการ กระทำอนาจารโดยใช้กำลังประทุษร้ายตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ ไม่เปนมูลความผิดฐานทำร้ายรางกายตาม มาตรา ๒๙๖ อีกบท หนึ่งต่างหาก

การที่โจทกเปนข้าราชการผู้นอย (ตำแหน่งหัวหน้าแผนก) อยู่ ไตบังคับบัญชาของ จำเลย (ตำแหน่งอธิบดี) ในการปฏิบัติหน้าที่ ราชการตามระเบียบแบบแผนนั้น หาใช่อยู่ใน ความควบคุมตาม หน้าที่ราชการตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕ ไม่

มาตรา ๒๘๕- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๗๕๙/๒๕๒๖
จำเลยเปนครูสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนซึ่งผู้เสียหายเปน นักเรียนอยุ จำเลยกระทำ อนาจารแกผู้เสียหายขณะจำเลยทำหน้าที่ สอบความรู้วิชาพลศึกษาของผู้เสียหายถือได้ว่าผู้เสีย หายเปนศิษย์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของจำเลยตามความหมายของมาตรา ๒๘๕ แห่ง ประมวล กฎหมายอาญา

มาตรา ๒๘๕- คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๒๑/๒๕๔๖

มาตรา ๒๘๖- คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๒๐๘/๒๕๓๕

คำว่า ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ มิได้หมายถึง เฉพาะผู้ที่มีความ สัมพันธ์ในฐานะครูหรืออาจารย์ซึ่งมีหน้าที่สอนศิษย์เท่านั้น แต่ครูหรืออาจารย์นั้นต้องมีหน้าที่ ควบคุมดูแลปกป้องรักษาตัวศิษย์และกระทำ

ความผิดฐานดำรงชีพจากรายไดของหญิงซึ่งค่าประเวณั้นโจทก จะต้องนำสืบให้ได ความว่า จำเลยอายุกว่าสิบหกป ดำรงชีพอยู่ไต่ด้วยการ อาศัยปจจัยทั้งหมดหรือแมเพียงบางส วนจากรายไดของหญิงซึ่งค่าประเวณี หากขาดปจจัยดังกล่าวแมเพียงบางสวณจะดำรงชีพอยู่ไต่ ไดหรือไม่ปจจัย อยางอื่นอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และปรากฏว่าจำเลยอยุรวมกับหญิงซึ่ง ค่าประเวณีหรือสมาคมกับหญิงซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเปน อาจिनตามคำฟองของ โจทก แต่เมื่อโจทกนำสืบได้เพียงว่า จำเลยอายุกว่าสิบ หกปเปนผู้จัดหาหญิงผู้ทำ-การค่า ประเวณีเพื่อผู้อื่นเปนปกติธุระ และได้รับ เงินสวนแบจากรายไดของหญิงซึ่งค่าประเวณีเท่านั้น จึงลงโทษจำเลยใน ความผิดนี้ตามฟองไม่ได้

ความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติต่อศิษย์ในระหวางมีหน้าที่ดังกล่าวด้วย เมื่อ จำเลยเป นเพียงครูหรืออาจารย์ในการสอนกวดวิชาตามที่มีผู้ไปสมัครเรียนตาม ความสมัครใจ และเมื่อผู้ สมัครเรียนชำระค่าสมัครแลจะไปเรียนหรือไม่ก็ ขึ้นอยู่กับความสนใจที่จะไฝหาความรู้ อีกทั้ง ไม่ไต่ความวสาสถาบันกวดวิชาของ จำเลยมีระเบียบหรือข้อบังคับเครงครัดอยางใด ยอมแสดงว่า จำเลยไม่มีหน้าที่ รับผิดชอบควบคุมดูแลปกป้องรักษาตัวศิษย์ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอน

ดังนั้น แม้อำเลยจะขมขื่นกระทำชำเราโจทกรรมที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้เรียนกวดวิชา กับอำเลย ก็มีไขเบ
 นาการกระทำต่อศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแลของอำเลย

มาตรา ๒๘๗- คำพิพากษานิติบัญญัติที่ ๑๒๒๓/๒๕๐๘

มาตรา ๒๘๗- คำพิพากษานิติบัญญัติที่ ๓๒๑๓/๒๕๒๖

ภาพพิมพ์ของกลางเป็นเพียงภาพที่แสดงถึงส่วนสัดส่วน ความสมบูรณ์ของร่างกายที่มีไม่มี
 สิ่งปกปิดโดยเฉพาะส่วนล่างก็พยายาม ปกปิดหรือทำเป็นเพียงเงา ๆ และได้ลบเลือนให้เป็นอวัย
 ะที่ ราบเรียบแล้ว ภาพไม่มีลักษณะน่าเกลียดน่าชังชัดแล้ว ดังนี้ ไม่ถือว่าเป็นภาพลามก
 ตามความหมายที่บัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายอาญามาตรา ๒๘๗

มาตรา ๒๘๗- คำพิพากษานิติบัญญัติที่ ๖๒๔/๒๕๒๙

คำฟ้องดวยวาจาของโจทกกล่าววา จำเลยทั้งสองรวมกันฉวย ภาพยนตร์อันลามก
 ประกอบดวยภาพเปลือยและการแสดง ความสัมพันธ์ทางเพศ เป็นการแสดงอวดต่อประชาชน
 เพื่อ ประสงค์แห่งการคําและโดยการคํา ณ โรงภาพยนตร์ เป็นการ บรรยายฟองที่ครอบงอม
 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๗

อำเลยมีวิธีโอหะภาพยนตร์ลามกไว้ในความครอบครอง เพื่อบริการให้เช่า แลกเปลี่ยน
 แกลูกคําหรือสมาชิก ดวยการคิด คําบริการเป็นเงินคําเช่า อันเป็นการบรรยายครอบงอม
 ประกอบ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๗(๒) แล้ว เมื่ออำเลย
 รับสารภาพ ศาลยอมลงโทษอำเลยตาม ฟองได้

มาตรา ๒๘๗- คำพิพากษานิติบัญญัติที่ ๓๕๑๐/๒๕๓๑

ภาพหญิงยืนเปลือยกายกอดชาย ภาพหญิงสวมแตงกึ่งในโปรงตา มี ชายขนนอกอด
 มือโอบบริเวณทรวงอก ภาพหญิงเปลือยกายทอนบนไข่มอจับ หูโทรศัพท์ กดที่อวัยวะเพศ ภาพ
 หญิงเปลือยกายมีแหคลุมตัว มือข้างหนึ่งกุมนม อีกข้างหนึ่งกุมอวัยวะเพศ ภาพหญิงเปลือยให้
 เห็นนม ลวงมือเขาในในกระโปรง ภาพหญิงเปลือยอกสวมกางเกงในมือลวงไปที่อวัยวะเพศ
 และภาพหญิงเปลือยอก สวมกางเกงขาสั้น มือข้างหนึ่งประคองนมอีกข้างหนึ่งลวงไปจับที่
 อวัยวะเพศ ภาพดังกล่าวแม้มิเห็นอวัยวะเพศชัดเจน แต่ก็มีลักษณะสอไปในดานยั่วยุ กามา
 รมณ และภาพหญิงเปลือยตลอดร่าง ซึ่งพอเห็นอวัยวะเพศใดบางถือได้ว่า เป็นภาพอันลามก ไม
 ใชภาพศิลปะที่แสดงถึงส่วนสัดส่วนความสมบูรณ์ของร่างกาย

ขอความต่าง ๆ ที่ได้บรรยายถึงการรวมประเวณีของชายและหญิงอย่าง ชัดเจน
 ละเอียดลออ โดยบรรยายถึงอารมณ์ของชายหญิงไปในทางยั่วยุกามารมณ แมจะมีใดไขอัยคํา
 หยาบคาย ก็ถือได้ว่าขอความอันลามก

๑๐มาตรา ๒๘๗- คำพิพากษานิติบัญญัติที่ ๖๓๐๑/๒๕๓๓

ภาพพิมพ์ของกลางเป็นภาพหญิงสาวซึ่งมีบางภาพเปิดเผยเต้านม อย่างโจ่งแจ้ง ส่วนที่
 อวัยวะเพศแมจะมีผาอาภรณ์ปกปิดไว้ แต่ก็ปกปิดไว้ อย่างหมิ่นเหม่ ซึ่งนอกจากจะอยู่ใน
 อิริยาบถที่ไม่เรียบร้อยไมนาดูแล้ว ยังอยู่ ในอิริยาบถที่น่าเกลียดน่าชังอีกด้วยกล่าวคือ มีบาง

ภาพอยู่ในอิริยาบถนอน ก็นอนหงายกางขาออกอย่างกว้างทำนองเจตนาเพื่ออวดอวัยวะเพศอย่างเด่นชัด ส่วนภาพที่อยู่ในอิริยาบถนั่งก็นั่งกางขาออกแมจะมีผ้าปกปิดอวัยวะเพศก็เป็นผ้าบางใส ซึ่งแสดงว่าต้องการอวดอวัยวะเพศเช่นเดียวกับภาพใน อิริยาบถนอนดังกล่าว จึงเป็นภาพที่มีเจตนาข่มขู่ให้บังเกิดความใคร่ทาง กามารมณ์โดยตรง ถือเป็นภาพลามกตามความหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๗(๑).

บทที่ ๗

ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ชื่อเสียง

หมวด ๑

เสรีภาพ

๑. ความผิดต่อเสรีภาพ ม.๓๐๙ – ม.๓๒๐
๒. ความผิดฐานเปิดเผยความลับ ม.๓๒๑ – ม.๓๒๕
๓. ความผิดต่อชื่อเสียง ม.๓๒๖ – ม.๓๓๑
๔. ความผิดต่อเพศ ม.๒๗๖ – ม.๒๘๗

มาตรา ๓๑๑ (๕) ความผิดฐานคาทาส มาตรา ๓๑๒ (๖) เหตุเพิ่มโทษหากกระทำความผิดเกิน ๑๕ ปี มาตรา ๓๑๒ ทวิ (๗) ความผิดฐานรับพยานบุคคลอายุ ๑๕-๑๘ ปีที่ถูกพาไป มาตรา ๓๑๒ ตรี

ความผิดต่อเสรีภาพมี ๗ กรณี...ดังนี้

๑. ข่มขืนใจผู้อื่น (มาตรา ๓๐๙)
๒. หน่วงเหนี่ยวกักขัง (มาตรา ๓๑๐)
๓. หน่วงเหนี่ยวกักขังโดยประมาท (มาตรา ๓๑๑)
๔. เอาคนลงпенทาสหรือคาทาส (มาตรา ๓๑๒,๓๑๒ ทวิและ ๓๑๒ ตรี)
๕. เรียกค่าไถ่ (มาตรา ๓๑๓)
๖. พรากไปจากผู้ปกครอง (มาตรา ๓๑๗,๓๑๘ และ ๓๑๙)
๗. พาไปนอกราชอาณาจักร (มาตรา ๓๒๐)

หมวด ๒

ความผิดต่อร่างกาย

มาตรา ๓๐๙ “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใดหรือจำยอมต่อ สิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลัง ประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือจำ ยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษ...

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใด

(๒) ข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือยอมจำนนต่อสิ่งใด

(๓) โดย

๓.๑ ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือ ๓.๒ ใช้กำลังประทุษร้าย

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยรวมกระทำ ความผิดด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจ ทำ ถอน ทำให้เสียหาย หรือทำลายเอกสารสิทธิอย่างใด ผู้กระทำต้อง ระวางโทษ...

(๔) จนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น หรือยอมจำนน ต่อสิ่งนั้น ถ้ากระทำโดยอย่างอำนาจอ้างยี้หรือของโจร ไม่อาจอ้างยี้หรือของโจร นั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำต้องระวางโทษ..."

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

ข้อสังเกต

ฎ.๒๔๓๖/๒๕๓๔ การที่จำเลยซึ่งโดยสารรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายมา ยังไม่ ถึงจุดหมายบอกให้ผู้เสียหายเลี้ยวรถกลับไปส่งที่เดิม เมื่อผู้เสียหายเลี้ยว รถจำเลยกลับกระโดดลงจากรถแล้วบอกให้ผู้เสียหายหยุดรถ และเมื่อพวก จำเลยขับขี่รถจักรยานยนต์ตามมาบอกให้ยิง จำเลยก็ยิงปืนขึ้น กรณีไม่ปรากฏเหตุผลอย่างไรที่จำเลยจะต้องให้ผู้เสียหายหยุดรถจนถึง ขนาดต้องใช้ อาวุธปืนในการบังคับขู่เข็ญเช่นนั้น การกระทำของจำเลย เป็นการข่มขืนใจให้ผู้เสียหายกระทำการโดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตราย ต่อชีวิตร่างกายของผู้เสียหายอันเป็นความผิดต่อเสรีภาพ โดยมีอาวุธปืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๙ วรรคสองแต่เมื่อผู้เสียหายไม่ หยุดรถตามที่จำเลยข่มขืนใจ จำเลยจึงมีความผิดเพียงขั้นพยายาม

ฎ.๙๘๕/๒๕๔๕ การขู่ว่าจะใช้สิทธิตามกฎหมายไม่เปนความผิดตามมาตรา นี้ เพราะเมื่อทำจริงยังทำได้ไหนแค่พูดว่าจะทำจึงเปนความผิด

ฎ.๑๔๔๓/๒๕๑๓ จำเลยกับโจทกรรมเขาทุนทำการก่อสร้างโรงเรียนรวมกัน จำเลยพาพวกซึ่งมีอาวุธปืนติดตัวไปขู่เชิญให้โจทกรรมคิดบัญชีการเงิน เกี่ยวกับการก่อสร้างโรงเรียน โจทกรรมไม่ยอมคิดบัญชีประกอบกับ ขณะนั้นมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเขามา จำเลยกับพวกจึงบังคับให้โจทกรรมคิด บัญชีไม่สำเร็จ เช่นนี้การกระทำของจำเลยไม่เปนความผิดฐานพยายามกรรโชก เพราะจำเลยไม่มีทางใดประโยชน์ในทางทรัพย์สินโดยมิชอบแต่ อยางใด แต่การกระทำของจำเลยเปนความผิดฐานพยายามกระทำผิดต่อ เสรีภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา

๓๐๙ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๘๐, ๘๓ เพราะจำเลยมีเจตนาที่จะทำให้โจทกรรมกลัวว่าจะเกิด อันตรายต่อชีวิตจนยอมคิดบัญชีให้ และจำเลยได้กระทำไปโดยตลอด แล้วเพื่อให้โจทกรรมกลัวและปฏิบัติตามความประสงค์ของจำเลย

หมายเหตุ : ความผิดตามมาตรา ๓๐๙ เป็นความผิดที่ต้องการผล ดังนั้นหากผลไม่เกิด จึงเป็นเพียงการพยายามกระทำความผิด (...จนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำ ไม่กระทำ การนั้น หรือจำยอมต่อสิ่งนั้น...)

ฎ.๑๗๑๗/๒๕๒๗ ในวันเกิดเหตุโจทก์และจำเลยต่างขับรถมาจอดติด การจราจรอยู่ด้วยกัน โดยรถจำเลยจอดอยู่ข้างหนารถโจทก์ ปรากฏว่ามี เสียงแตรดังมาจากด้านหลัง จำเลยเขาใจว่าโจทก์เป็นคนบีบแตรไล่ เมื่อ การจราจรบางลงจำเลยและโจทก์ได้ขับรถต่อไปและไปติดสัญญาณไฟ แดงด้วยกัน จำเลยได้ลงจากรถมาถาม โจทก์ว่าบีบแตรไล่ทำไม โจทก์ ตอบว่าไม่ได้บีบ เกิดโต้เถียงกัน โจทก์ได้พูดขึ้นว่า จะเป็นทหารเกเรหรือ อย่างไร จำเลยโกรธจึงจับแขนโจทก์ซึ่งวางพาดประตูรถพร้อมกับพูดว่า ลงมาลงมาขอตะบันหนาหน่อย โจทก์สับสนและไม่ได้ยอมลงจากรถ เช่นนี้ การที่จำเลยจับแขนโจทก์ชักชวนให้โจทก์ลงมาจากรถก็เพื่อให้โจทก์ลงมาจากรถกับจำเลยเท่านั้น การกระทำของจำเลยมิใช่การข่มขืนใจ ให้กระทำหรือไม่กระทำการดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๙ จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา นี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๙๑/๒๕๒๒ จำเลยเขาไปนั่งในรถ แล้วไขปนจี๋ขู่บังคับให้ผู้เสียหาย นั่งเฉย ๆ และให้ผู้เสียหายเอามือวางไว้ที่พวงมาลัย จน ผู้เสียหายเกิดความกลัวจำต้องปฏิบัติตามโดยยอมนั่งเฉย ๆ และเอามือวางไว้ที่พวงมาลัยตามที่จำเลยได้ข่มขืนใจให้ กระทำการกระทำของจำเลยเป็นความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา ๓๐๙

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๐/๒๕๓๖ จำเลยกระทำความผิดด้วยอาชญากรรมอันเกิดขึ้นใน ทันทิทันใดโดยมิได้มุ่งต่อผลในการแสวงหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินดังกล่าวโดยแท้จริง จึงเป็นการกระทำขาดเจตนาในการที่จะมุ่งทำการลักขโมยของผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่มี ความผิดฐานพยายามชิงทรัพย์ แต่การที่จำเลยทำการขู่ข่มขืนใจผู้เสียหายให้ส่งเข็มขัดให้ยอมเป็นการข่มขืนใจผู้เสียหายให้กระทำ ตามที่จำเลยประสงค์ โดยทำให้อันตรายต่อร่างกาย ของผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดต่อเสรีภาพตามมาตรา ๓๐๙ วรรคแรก

องค์ประกอบภายนอก

หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น

“ผู้ใดหนว่งเหนียวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำความประการใดให้ผู้อื่น
ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

กระทำความประการใด ๆ

ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพใน ร่างกาย

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหนว่งเหนียว ถูกกักขังหรือต้อง
ปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย หรือ รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวาง
โทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๗ หรือมาตรา ๒๕๘ นั้น”

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

ฎ.๑๕๑๔/๒๕๓๒ จำเลยกับพวกปลุกปล้ำจับหน้าอกและถอดเสื้อกางเกง ผู้เสียหาย ผู้
เสียหายดินหลุดแล้วกระโดดลงไปโบเลี้ยงปลา จำเลยพวก พุดชมชวาทา ไม่ขึ้นมาจะตามลง
ไปกดให้ตายบาง จะเอาไฟฟ้าช็อตบาง ทั้งมีพวกจำเลยบางคนถอดเสื้อกางเกงออกหมด บางคน
เหลือแต่ กางเกงในเป็นเหตุให้ผู้เสียหายไม่กล้าขึ้น ต้องทนทรมานอยู่ในบ่อถึง ๑ ชั่วโมงเศษ
และที่ผู้เสียหายขึ้นจากบ่อก็เพราะถูกหลอกว่าพวกจำเลยไป หมดแล้ว ผู้เสียหายจึงขึ้นมาแล
วถูก จำเลยกับพวกจับตัวข่มขืนกระทำ ข้ำเราการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพาหญิง
ไปเพื่อการ อนาจารและฐานหนว่งเหนียวผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพ

คำอธิบาย

หนว่งเหนียว

กักขัง

กระทำความประการใด ๆ

ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพใน ร่างกาย

วรรค ๒ ตายหรือสาหัส

มาตรา ๓๑๐ ทวิ

ฎ.๔๓๗/๒๕๑๕ หากผู้หนว่งเหนียวกักขังมีอำนาจกระทำก็ไม่มี ความผิด เช่น ตำรวจ
จับผู้ร้ายตามหมายจับ

ฎ.๔๒๔๓/๒๕๔๒ แต่หากไม่มีอำนาจกระทำยอมเป็นความผิด เช่น จับโดย ไม่มี
หมายจับ

ฎ.๑๔๖/๒๕๓๖ เด็กเขาไปลักมะม่วงในสวน เจ้าของสวนจับเด็กมามัดมือ ครอบไว้กับต
นมมะม่วงประมาณ ๒๐ นาที แล้วมารดาของเด็กมารับตัว กลับไป ศาลเห็นว่าเจ้าของสวนมี
อำนาจกระทำเพื่อระงับเหตุจึงไม่เป็น ความผิดฐานหนว่งเหนียวกักขัง

ฎ.๗๓๗/๒๕๗๓ ป. โสทำราย ล. ไปถึงหนาบ้นไคเรื้อน ล. ตี ป. เปนการ ปองกันตัว
สมควรแกเหตุและการที่จับตัว ป. มัดเอาไวเพื่อสงเจาหนาที่ ไมมีความผิด
น ๒๑๑ กฎหมายอาญา ภาคความผิด ชุดที่ ๒ ความผิดตอร่างกาย

ฎ.๙๕/๒๕๘๗ (ประชุมใหญ่) การรองเรียนขอใหจับผุหนึ่งผุใดในทันทีทันใด โดยมีใหเจ
าพนักงานมีเวลาสืบสวนเสียก่อนในทำนองไขเจาพนักงานเปน เครื่องมือ รุงรองขอใหจับยอมมี
ความผิดตามมาตรา ๓๑๐

แต่ถาเปนการรองเรียนเท็จขอใหจับจำเลยโดยเจาพนักงานมีเวลา สืบสวนหรือ
สอบสวนเสียก่อนแลวการจับกุมจึงเกิดขึ้นจากการวินิจฉัยของ เจาพนักงาน หรือหากเจา
พนักงานจับกุมทันทีโดยไมวินิจฉัยก็หาใช่เปน ความผิดของรุงรองเรียนไม

การเสื่อมเสียเสรีภาพนี้หมายเฉพาะตัวบุคคลเท่านั้น การกระทำที่ไม่ได้ ทำให้ตัวบุคคล
เสื่อมเสียเสรีภาพ ไม่เปนความผิดตามมาตรานี้ เช่น

จอดรถวางปากซอยไมไหคนในซอยขับรถออกได (ฎ.๑๙๐๘/๒๕๑๘)

ใส่กุญแจประตูตึกแถวทำให้เขาคิดไมได (ฎ.๒๑/๒๕๓๑)

ปดประตูเหล็กยึดทางเขออกของตึกแถว แต่ยังออกทางดานหลังได

คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

มาตรา ๓๑๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๘/๒๕๒๐ จำเลยลามโซ่ใส่กุญแจประตูใหญ่ ทำให้โจททยอก
จากบริเวณ บานไมได โจททยปนกำแพงรื้อกระโดดลงมาได้รับบาดเจ็บ จำเลยมี ความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก

•หมายเหตุ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๘/๒๕๗๗ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๘/๒๕๒๐ เปนตัวอย่าง
คำ(ฎ.๑๐๕/๒๕๐๓ ประชุมใหญ่)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๘/๒๕๗๗ จำเลยปดประตูเหล็กยึดทางเขออกของตึกแถวแต่
โจททยมีทางเขออกหลังหองได หากแต่ไมสะดวกและ ปลอดภัยทางประตูที่ปด ดังนั้นไมเป
นการกักขัง จำเลย ไมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๑๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑/๒๕๓๑ จำเลยโอนสิทธิการเช่าตึกพิพาทไห ก. และได้สงมอบ
ตึก พิพาทไห ก. แลว ก. วาจ้างโจททยซ่อมแซมตึกพิพาทและ อนุญาตไหโจททยกับครอบครัวอยู่
อาศัยในตึกดังกล่าว แมตอมมา ก. ไมชำระค่าโอนสิทธิการเช่าสวนที่คางก็เปนเรื่องที่จำเลย จะต
องไปวาเกลาเอา กับ ก. ในทางแพ่ง การที่จำเลยใส่กุญแจ ตึกพิพาทจนโจททยไมสามารถเข้าไปใ
ตึกพิพาทได จำเลยมี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕(๓) แต่ยงถือ ไมไดว
าเปนความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังตามมาตรา ๓๑๐ วรรคแรก

พิพากษาศาลฎีกาที่ชี้ให้เห็นวาศาลฎีกาถือวากการกระทำดวยประการใดใหญ่อื่น ปราศจาก
เสรีภาพในรางกายนั้นต้องมีลักษณะกักขังดวย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๘/๒๕๗๗ นั้นโจททยมี

ทางออกหลังบ้านได้ จึงไม่เป็นการกักขัง ส่วนคำ พิพากษาฎีกาที่ ๔๒๘/๒๕๒๐ การกระทำของ จำเลยมีลักษณะเหมือนกัน แม้อาจจะมีทางออกทางปีกกำแพงรั้วได้แต่ไม่ใช่ทางออกปกติและ ไม่สะดวก ถือว่า เป็นการกักขัง ผลแห่งคดีจึงแตกต่างกัน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๓๐/๒๕๓๒ สามีกับภรรยาเคยอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยทำพิธี แต่งงานกัน ตามศาสนาอิสลาม และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนต่อมาได้แยกกันอยู่ ขอให้จึงจริงไม่ ปรากฏชัดว่าจำเลยหย่าขาดกับภรรยาตามกฎหมาย อิสลามการที่จำเลยพาภรรยาไปเพื่อ การทำอนาจารและข่มขืน กระทำซ้ำเราจึงอาจเป็นการที่จำเลยกระทำไปโดยเขาใจว่ามีสิทธิ กระทำกับภรรยาซึ่งมีบุตรด้วยกันอันเสมือนกับทำโดยวิสาสะ ยอมไม่ เขาลักษณะกระทำโดย เจตนาร้าย จึงไม่มีความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อ การอนาจาร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๔ หน่วงเหนี่ยว กักขังตามมาตรา ๓๑๐ และข่มขืนกระทำซ้ำเราผู้เสียหายตามมาตรา ๒๗๖

องค์ประกอบภายนอก

เหมือนมาตรา ๓๑๐

องค์ประกอบภายใน

ประมาท คำอธิบาย

- ไม่เจตนา

- แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง ในภาวะ วิสัยและพฤติการณ์ เช่นนั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๗/๒๕๖๕

มาตรา ๓๑๑ “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุใหญ่ผู้อื่นถูกหน่วง เนี่ยว ถูกกักขัง หรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ต้องระวางโทษ...

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุใหญ่ถูกหน่วงเหนี่ยวถูก กักขัง หรือต้องปราศจาก เสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตายหรือรับ อันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๑ หรือ มาตรา ๓๐๐”

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๒๑/๒๕๓๙ จำเลยเป็นนายตำรวจ จับผู้ฉายภาพยนตร์โดยไม่ผ าน การตรวจของจำเลยไปขัง ความจริงพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์ พ.ศ.๒๕๓๓ มิได้ให้อำนาจ จับในกรณีเช่นนี้ เพียงแต่ห้ามฉายเท่านั้น จำเลยไม่มีเจตนา กักขังตามมาตรา ๓๑๐ เพราะเชื่อวามีอำนาจจับโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็น ความสำคัญผิดตามมาตรา ๖๒ แก้วใด แต่ควรจะรูว ่าไม่มี อำนาจ จึงเป็นความสำคัญผิดด้วยความประมาท เป็น ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง โดยประมาทตามมาตรา ๓๑๑

กำนันจับผู้เสียหายตามหมายจับของอำเภอ โดยไม่รูวว่า ผู้เสียหายได้ไปแก้คดีและมี ประกันตัวออกมาแต่อำเภอมิได้ ถอนหมายจับ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ากำนันไม่มีความผิดฐาน หน่วง เนี่ยวกักขังโดยประมาท

มาตรา ๓๑๒ “ผู้ใดเพื่อจะเอาคนลงเพนทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส นำเขาใน หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือหนวงเหนียวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด ต้องระวาง...”

มาตรา ๓๑๒ ทวิ “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๐ ทวิ หรือมาตรา ๓๑๒ เป็นการกระทำต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ...

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก หรือมาตรา ๓๑๐ ทวิ หรือ มาตรา ๓๑๒ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

องค์ประกอบภายนอก

นำเขา ส่งออก พามา ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือหนวง เหนียวกักขัง

องค์ประกอบภายใน

(๑) รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึง

(๒) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือ จำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี

(๓) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”

สิบห้าปี และปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

เจตนารมณ์

คำอธิบาย

นำเขาหรือส่งออก ฯ

พามาจากที่ใด

ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือ หนวงเหนียวกักขัง

เพื่อจะเอาคนลงเพนทาสหรือ ฐานะคล้ายทาส

เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๑๒ ทวิ และ ๓๑๒ ตรี

เจตนาพิเศษ เพื่อจะเอาคนลง เพนทาสหรือฐานะคล้ายทาส

มาตรา ๓๑๓ “ผู้ใดเพื่อให้ใดมาซึ่งค่าใด (๑) เอาตัวเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไป

มาตรา ๓๑๒ ตรี “ผู้ใดโดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ลอไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี แม้นผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบภายนอก

(๒) เอาตัวบุคคลอายุกว่าสิบห้าปีไป โดยใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้อำนาจ ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือ

(๓) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังบุคคลใด ต้องระวางโทษ... ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วง

เอาตัวเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปีไป

เอาตัวบุคคลอายุกว่า ๑๕ ปีไปโดย ไม่สมัครใจ

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

เจตนาพิเศษเพื่อได้มาซึ่งค่าไถ่

หน่วงเหนี่ยว หรือผู้ถูกกักขังนั้นรับอันตรายสาหัส หรือเป็นการกระทำโดยทรามาน หรือ โดยทารุณโหดร้าย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำนั้นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ...

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือผู้ถูกกักขังนั้นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต”

คำอธิบาย

- ไม่สมัครใจ

- หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ใด

- วรรค ๒ เหตุฉกรรจ์

- วรรคท้าย เหตุเพิ่มโทษหรือ เหตุฉกรรจ์

- มาตรา ๓๑๔, ๓๑๕ (เป็นคน กลาง) และ ๓๑๖

กฎหมายอาญา ภาควิชาความผิด ชุดที่ ๒ ความผิดต่อร่างกาย

นายแดงจับตัวเด็กชายขาว บุตรชายของนายดำไป โดยเพื่อ ต้องการให้นายดำถอนตัวออกจากการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ดังนี้ นายแดงมีความผิดตาม มาตรา ๓๑๓ หรือไม่ ?

ความผิดฐานเรียกค่าไถ่ เป็นความผิดสำเร็จเมื่อใด เมื่อจับตัว ??/ เมื่อมีการติดต่อบริหารคดี ?? หรือ /เมื่อมีการส่งมอบเงินค่าไถ่ ??

อาจารย์ปติ โพธิ์จิตร

คำถาม

ฎ.๒๕๔๘/๒๕๒๗ เมื่อจำเลยกับพวกปล้นทรัพย์ผู้เสียหายแล้ว ได้คุมตัว ผู้เสียหายไปเพื่อเรียกเงินค่าไถ่ ต่อมาอีกประมาณ ๓ ชั่วโมงจำเลยกับพวกได้ ปลอยตัวผู้เสียหาย เพราะทราบว่าการลงสมัครรับเลือกตั้งตาม แมจำเลยกับ พวกจะยังไม่ทันได้มาซึ่งเงินค่าไถ่ ก็เป็นความผิดฐานเอาตัวผู้เสียหายไป เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่อันเป็นความผิดสำเร็จแล้วและเป็นความผิดคนละกระทงกันกับความผิดฐานปล้นทรัพย์แต่ไม่ปรากฏว่าผู้เสียหายได้รับ อันตรายสาหัสหรือตกอยู่ในภาวะอันใกล้จะเป็นอันตรายต่อชีวิต ถือได้ว่า จำเลยกับพวกได้จัดให้ผู้เสียหายได้รับเสรีภาพก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา ตามมาตรา ๓๑๖

ฎ.๕๒๕๕/๒๕๓๔ จำเลยจับโจทกรรมไปหนองเหนียวกักขังแล้วบังคับให้ เขียนจดหมายถึง พ. มารดาของโจทกรรมให้อोनที่ดินที่จำนองเพื่อ ชำระหนี้แก่ ข. แมยายของจำเลยหรือจำเลยนั้น จำเลยมีเจตนาเพียงเพื่อ บังคับให้มารดาโจทกรรมชำระหนี้แก่แมยายจำเลยหรือจำเลยโดยจำเลย ซึ่งเป็นบุตรเขยเชื่อว่ากระทำได ดังนั้น ประโยชน์ที่จำเลยเรียกร้องจึง ไม่ใช่ค่าไถ่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๑๓)การกระทำของ จำเลยไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๑๓

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๖๑/๒๕๐๔

จำเลยถูกสลากกินรวบแล้วไปเอาเงินที่ผู้เสียหายซึ่งเป็น เจ้ามือ แต่ผู้เสียหายไม่ให้จำเลยกับพวกตามไปพบผู้เสียหายแล้ว พาผู้เสียหายขึ้นรถไปด้วยกัน จำเลยได้ให้ผู้เสียหายทำสัญญา เงิน เจตนาของจำเลยเพียงแคจะทวงเอาเงินซึ่งจำเลยถือว่าควรจะได้ เงินประเภทนี้จึงถือว่าไม่ใช่เงินสินไถ่หรือค่าไถ่ ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๓ การกระทำของจำเลยขาดเจตนาเพื่อ ค่าไถ่อันเป็นองค์ประกอบความผิดประการสำคัญตามมาตรา ๓๑๓ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานจับคนเพื่อไถมาซึ่งค่าไถ่ ตามมาตรา ๓๑๓

มาตรา ๓๑๓

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๒๗/๒๕๒๐

จับคนไปเพื่อเรียกค่าไถ่ ตามมาตรา ๓๑๓ เป็นความผิด สำเร็จเมื่อนำคนไปโดยเจตนาพิเศษเพื่อไถมาซึ่งค่าไถ่ แม้ยัง ไม่ได้ติดต่อเรียกค่าไถ่ก็ตาม

น ๒๑๑ กฎหมายอาญา ภาคความผิด ชุดที่ ๒ ความผิดต่อร่างกาย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๐๙/๒๕๒๑

จำเลยจับคนไปเรียกค่าไถ่ เอาโซลามขอลาผู้เสียหายไว้ กับเส้า ๑๐ วันแล้วพาไปลามโซไว้กับตนไม่ในปาบนรานไฉฉา เต็นทอีก ๔ วันจำเลยถูกจับแล้วพาตำรวจไปเอาผู้เสียหายคืนมา ดังนั้นเป็นการกระทำโดยทรามแต่ไม่ถึงกับเป็นอันตราย แก่กายหรือจิตใจ จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๓๑๓ วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา ๓๑๖ ไม่ผิดตามมาตรา ๓๑๓ วรรคสอง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๐๔/๒๕๒๒

จำเลยที่ ๑ ที่ ๒กับพวกอีก ๕ คนรวมกันจับเอาตัวผู้ตายไป เพื่อให้ไถมาซึ่งค่าไถ่ ระหวางที่ผู้ตายถูกพวกจำเลยทั้งสองควบคุม ตัวไถเพื่อให้ไถมาซึ่งค่าไถ่นั้นพวกของจำเลยทั้งสองได้ฆาผู้ตาย เพราะไม่ยอมเขียนจดหมายเพื่อให้บุตรผู้ตายนำเงินมาไถตัว ผู้ตาย แม่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒มิได้รู้เห็นในการฆาด้วยก็ต้องถือว่าเนื่อง ดวยในการกระทำผิดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ต้องรับโทษหนักขึ้นตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๓ วรรคท้าย

จำเลยที่ ๒ กับพวกจับตัว ข. และ ส. ไปเรียกค่าไถ่เมื่อ ส. นำเงินค่าไถ่ไปมอบให้จำเลยที่ ๒ และพวกนั้น จำเลยที่ ๑ ซึ่งมี อาวุธปืนโดยดวยโดยดวยช่วยรับและนับเงินค่าไถ่ หลังจากนั้นจึงได้ปล่อยตัว ข. ให้เป็นอิสระ ดังนั้นจำเลยที่ ๑ เป็นตัวการ รวมกระทำกับจำเลยที่ ๒ และพวก มีความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๓ ประกอบด้วยมาตรา ๘๓

มาตรา ๓๑๔ “ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น”

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๘/๒๕๒๑

ฮ. และ บ. ถูกจับตัวไปและคนรายเรียกค่าไถ่จาก บ. จำเลยรับตัว ฮ. ไปขังไว้มานาน เรียกค่าไถ่จาก ฮ. ก็เป็นการสนับสนุนให้ บ. จัดหาค่าไถ่ เร็วขึ้น จำเลยมีความผิดฐานสนับสนุนการเรียกค่าไถ่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๔

ข้อสังเกต โทษของผู้สนับสนุนการเรียกค่าไถ่นั้นมาตรา ๓๑๔ บัญญัติไว้เป็นพิเศษ กล่าวคือ บัญญัติให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการ กระทำความผิดฐานเรียกค่าไถ่ตามมาตรา ๓๑๓ มิใช่รับโทษสองในสามของ โทษตามมาตรา ๓๑๓ ตามหลักทั่วไปที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๖

ข้อสังเกต

ความผิดตามมาตรา ๓๑๕ มีได้ ต้องมีความผิดตามมาตรา ๓๑๓ เกิดขึ้นก่อน •คนกลางที่จะผิดตามมาตรา ๓๑๕ ต้องเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์

“ผู้ใดกระทำการเป็นคนกลาง โดยเรียก รับหรือยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างใดที่มีควรได้จากผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ หรือจากผู้ที่จะให้ค่าไถ่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบหาบถึงยี่สิบป และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาท ถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต” อย่างใดที่มีควรจะได้

ฎ.๑๒๒๐/๒๕๒๗ จำเลยที่ ๒ ติดต่อกับคนรายเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายซึ่งถูกจับไป

เรียกค่าไถ่โดยสุจริต ไม่มีพฤติการณ์ใดส่อไปในทำนองว่ามีสวนใดเสีย หรือรวมรู้เห็นเป็นใจกับคนราย ผู้เสียหายกับจำเลยอยู่คนละจังหวัด การ เดินทางไปติดต่อกับคนรายก็ดี ติดต่อกับผู้เสียหายก็ดีย่อมต้องเสียค่าใช้จ่าย การ ที่ผู้เสียหายมอบเงินจำนวนหนึ่งให้จำเลยเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว จึง ไม่ใช่ทรัพย์สินที่มีควรได้ตามความหมายของมาตรา ๓๑๕ แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของจำเลยที่ ๒ ไม่เป็นความผิด

ฎ.๖๗๗/๒๕๒๙ จำเลยที่ ๑ กับจำเลยคนอื่นรวมกันจับตัวผู้เสียหายไปเพื่อ เรียกค่าไถ่ ขณะที่บุตรชายของผู้เสียหายนำเงินค่าไถ่ไปให้จำเลยที่ ๑ มี จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นภรรยาของจำเลยที่ ๑ กับพวกอีก ๓ คนอยู่ในที่นั้นด้วยจำเลยที่ ๔ พุดกับบุตรชายของผู้เสียหายว่า‘เขาเอาเทาไหนก็ให้ เขาไปเสียจะได้หมดเวรหมดกรรมกัน’พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๔ เป็นการ ช่วยพุดให้บุตรชายผู้เสียหายหาเงินค่าไถ่มาให้ตามที่พวกจำเลยเรียกร้อง เขาลักษณะความผิดฐานกระทำการเป็นคนกลางเรียกทรัพย์สินจากผู้ที่ จะ ให้ค่าไถ่มิใช่เป็นเพียงผู้สนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าวเท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๙๔/๒๕๑๘

จำเลยเป็นคนรับเงินสินไถ ๓๐๐๐ บาทจากนายหนาของ ผู้เสียหายไปมอบให้คนร้าย แล้วรับตัวผู้เสียหายกลับคืนมา การที่จำเลยกระทำการเป็นคนกลาง เรียกและรับเงินค่าไถ ๓๐๐๐ บาทจากนาย ป. นั้นมีพฤติกรรมการสอว้างจำเลยมีส่วนได้ เสี่ยงร่วมกับคนร้าย หาใช่ช่วยเหลือผู้เสียหายโดยสุจริตไม่ดังจะ เห็นได้วาเมื่อนาย ป. มาขอไถนาย น. สืบหาผู้เสียหายนาย น. ก็พาตรงไปหาจำเลยและพูดกับจำเลยเพนนัยวาเอาอย่างเคย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๗/๒๕๒๓

หลังจาก ล. ถูกจับตัวไปแล้วจำเลยที่ ๓ นำจดหมายเรียก ค่าไถแสดงต่อภริยา ล. และเจรจาลดเงินค่าไถ จำเลยที่ ๒ ช่วยพูดสนับสนุนให้หาเงินมาไถ เมื่อรับเงินค่าไถแล้วจำเลย ที่ ๓ ชี้อรรถกรายายนต์ไปรับตัว ล. คืนมา จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มีความผิดตามมาตรา ๓๑๕ ประกอบด้วยมาตรา ๓๑๖

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๒๐/๒๕๒๗

จำเลยที่ ๒ ติดต่อกับคนร้ายเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายซึ่งถูกจับ ตัวไปเรียกค่าไถโดยสุจริต ไม่มีพฤติการณ์ใดสอไปในทำนองวา มีส่วนได้เสียหรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับคนร้าย ผู้เสียหายกับ จำเลย ที่ ๒ อยู่คนละจังหวัด การเดินทางไปติดต่อกับคนร้ายก็ดี ติดต่อกับ ผู้เสียหายก็ดี ยอมต้อง เสียค่าใช้จ่าย กรณีผู้เสียหายมอบเงิน จำนวนหนึ่งให้แกจำเลยที่ ๒ เป็นค่าใช้จ่าย เงินดังกล่าว มิใช่ ทรัพย์สินที่มีควรไต่ตามความหมายของมาตรา ๓๑๕ กระกระทำ ของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป้นความผิดฐานคนกลางในการเรียกค่าไถ ตามมาตรา ๓๑๕

มาตรา ๓๑๖ นี้ เป้นเหตุลดโทษให้แกผู้กระทำผิดและเป้นเหตุใน ลักษณะคดี

การจัดให้ได้รับเสรีภาพนี้ แม้จะเป้นการปล่อยตัวหลังจากได้รับ ค่าไถแล้วก็ได้ (ฎ. ๒๕๗/๒๕๒๓)

การจัดให้ได้รับเสรีภาพนี้ต้องเกิดจากการกระทำของผู้กระทำ ผิดเอง ไม่ใช่เกิดจากเหตุภายนอก เช่น ถูกตำรวจจับ หรือญาติ ของเด็กมาพบแล้วเอาตัวเด็กไป (ฎ. ๓๓๒/๒๕๓๐)

การจัดให้ได้รับเสรีภาพนี้อาจกระทำด้วยวิธีการใดก็ได้ เช่น แก มัดแล้วชี้ทางกลับบ้านให้ (ฎ. ๑๙๒๕/๒๕๓๐)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑/๒๕๒๑

มาตรา ๓๑๖ “ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๑๔ หรือ มาตรา ๓๑๕ จัดให้ผูกเอาตัวไป ผูกหนวงเหนี่ยวหรือผูก กักขังได้รับเสรีภาพก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา โดยผู้นั้นมิได้รับ อันตรายสาหัส หรือตกอยู่ในภาวะอันใกล้จะเป้นอันตรายต่อ ชีวิต ใหลงโทษนอยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ไม้นอยกว่ากึ่ง หนึ่ง”

จำเลยเอาตัวเด็กชายอายุ ๔ ป. เศษไปจากมารดาของเด็ก แล้วมีจดหมายถึงมารดาเด็ก ให้ยอมให้เงินแกจำเลยภายใน ๓ วัน ถ้าขัดขืนจะฆ่าเด็ก ต่อมาจำเลยปล่อยตัวเด็กก่อนถูกจับ ดังนี้ จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๓๑๓ ประกอบด้วยมาตรา ๓๑๖ บท หนึ่ง มีความผิดฐาน

พราบดีกว่าอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ตามมาตรา ๓๑๗ อีกบทหนึ่ง ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๑๓ ประกอบด้วยมาตรา ๓๑๖ อันเป็นบทหนัก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๗๑/๒๕๒๑

การปล่อยตัวผู้ถูกเอาตัวไปเรียกค่าไถ่ตามมาตรา ๓๑๖ แม่นรายซึ่งเป็นพวกของจำเลยก็ได้รับการลดโทษตาม มาตรา ๓๑๖ เพราะเป็นเหตุในลักษณะคดี
น ๒๑๑ กฎหมายอาญา ภาควิชาความผิด ชุดที่ ๒ ความผิดต่อร่างกาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๔๘/๒๕๒๗

จำเลยปล้นทรัพย์และคุมตัวผู้เสียหาย อ. ภริยา ผู้เสียหาย และ ง. ไปด้วย แล้วจึงปล่อยตัว อ. กับ ง. โดยสั่ง ให้นำเงินไปไถ่ตัวผู้เสียหาย พอพบวาทำรวจกำลังออก ติดตาม จำเลยก็ปล่อยตัวผู้เสียหาย ดังนี้ แม่นจะยังไม่ทัน ไตมาซึ่งเงินค่าไถ่อันเป็นความผิดสำเร็จ และถือได้ว่าจำเลย ได้จัดให้ผู้เสียหายได้รับเสรีภาพก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา ตามมาตรา ๓๑๖

บทที่ ๘

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

หมวด ๑

ความผิดฐานลักทรัพย์

๑. ความผิดฐานลักทรัพย์ ม.๓๓๔ – ม.๓๓๕
๒. ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ ม.๓๓๖ – ม.๓๓๖ ทวิ
๓. ความผิดฐานชิงทรัพย์ ม.๓๓๗ – ม.๓๓๗ ทวิ
๔. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ม.๓๔๐ – ม.๓๔๐ ตรี

ม. ๓๓๔ – ม. ๓๓๕

ภาพรวมความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ฐานมาจากความผิดฐานลักทรัพย์ = ความผิดฐานลักทรัพย์
ความผิดฐานวิ่งราว ทรัพย์ ม.๓๓๖ = ความผิดฐานชิงทรัพย์ ม.๓๓๗ + การฉกฉวยเอาซึ่งหนา
ความผิดฐานลัก ทรัพย์ = ความผิดฐานชิงทรัพย์
ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ม.๓๔๐

มาตรา ๓๓๔

การใช้อำลึง ประทุษร้ายฯ + รวมกันกระทำ ตั้งแต่สามคนขึ้นไป

“ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

องค์ประกอบภายนอก

- (๑) ผู้ใด
- (๒) เอาไป
- (๓) ทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

องค์ประกอบภายใน

- เจตนาธรรมดา
- เจตนาพิเศษ...โดยทุจริต

๑.๑ การเอาไป

- ก) ต้องมีการแยงการครอบครอง
- ข) ต้องมีการพาเอาทรัพย์นั้นเคลื่อนที่ไป
- ค) ต้องเป็นการเอาไปในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์

คำอธิบาย

เอาไป การครอบครองทรัพย์สิน ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยเจตนา โดยทุจริต

ก) ต้องมีการแย่งการครอบครอง คือ ทรัพย์สินนั้นในความครอบครองของคนอื่น เช่น ทรัพย์สินอยู่ในมือ อยู่ในบ้าน หรืออยู่ในรถ แม่ทรัพย์สินนั้นจะไม่ได้อยู่ในมือของเจ้าของก็ตาม แต่ในบางกรณีก็ยังไม่ถือว่าเจ้าของก็ยังไม่มีการครอบครองอยู่ได้

แต่หากเจ้าของทรัพย์สินได้ส่งมอบการครอบครองมาอยู่ที่ผู้ ยึดถือทรัพย์สินอยู่ ทำให้การครอบครองมาอยู่ที่ผู้ยึดถือ ทรัพย์สิน หากผู้ยึดถือทรัพย์สินเอาทรัพย์สินนั้นไป จะไม่เป็น ความผิดฐานลักทรัพย์ (เพราะไม่มีการแย่งการ ครอบครอง)

เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ (เพราะมีการเบียดบัง)

ทรัพย์สินสูญหาย ??

ผู้ที่เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินสูญหาย จะมีความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่ ??? เช่น นายแดงเดินจายกับข้าวที่ตลาด พบสร้อยดกอยู่หนึ่งเส้นจึงเก็บสร้อยเส้นนั้นไว้เป็นของตนเอง ดังนี้ นายแดงกระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่

การเอาไปต้องมีการทำให้ทรัพย์สินเคลื่อนที่

แต่หากเป็นกรณีที่ต้องมีการแย่งทรัพย์สินออกจากกันเสียก่อนใน ระหว่างที่ยังแย่งทรัพย์สินไม่สำเร็จ (แม้ทรัพย์สินจะเคลื่อนที่ทุกจุดแล้วก็ตาม) ก็ยังเป็นแต่เพียงการพยายามลักทรัพย์เท่านั้น เช่น ปลดเชือกที่ ผูกคอแล้ว แต่ยังไม่ทันพาคอหนีไป (ฎ.๑๖๘/๒๕๐๐)

แม้จะเป็นการเคลื่อนที่แต่เพียงเล็กน้อย (เรียกว่าเคลื่อนที่ ทุกจุด) ก็เป็นความผิดสำเร็จ การเอาไปต้องมีลักษณะเป็นการตัดกรรมสิทธิ์

ไซกรรไกรตัดสร้อยทองตกลงมาที่พื้นแล้ว แต่ยังไม่ไดหยิบเอา ไป (ฎ.๒๗๓/๒๕๔๔)

คนรายไข่มือลวงกระเป๋าหยิบธนบัตรของผู้เสียหาย พอมือพน กระเป๋าแล้วผู้เสียหายรู้ตัวจึงตบมือของคนรายทำให้ธนบัตรหล่น เป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จ (ฎ.๑๖๘๒/๒๕๐๐) แต่หากมือยังไม่ พนกระเป๋าเป็นแค่ขยับพยายาม

การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นโดยตั้งใจจะนำมาคืนในภายหลัง ไม่ใช่การเอาไปในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์ เช่น นายแดงเอาไม้ที่ปูพื้นเรือนของนายดำไปใช้เพื่อจัด งานศพชั่วคราว ไม่ได้เจตนาเอาไปเลย ไม่มีความผิดฐาน ลักทรัพย์ (ฎ.๑๕๓๓/๒๕๒๑)

คำว่า “ทรัพย์สิน” ตามประมวลกฎหมายอาญาน่าจะเข้าใจใน ความหมายเดียวกับคำว่า “ทรัพย์สิน” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่าง

๑.๒ “โดยทุจริต”

มาตรา ๑(๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า การแสวงหา ประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น (ฎ.๒๗๓/๒๕๔๔)

แต่ศาลฎีกาตีความหมายรวมถึงวัตถุที่ไม่มีรูปร่างด้วย เช่น กระแสไฟฟ้า (ฎ.๘๗๗/๒๕๐๑) สัญญาณโทรศัพท์ (ฎ.๑๘๘๐/๒๕๔๒ ปชญ)

การเอาไปที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์นั้นจะต้องเป็น การเอาไปโดยเจตนาทุจริต

แต่ไม่หมายรวมถึงการจูนสัญญาณโทรศัพท์มือถือ (ฎ.๕๓๕๔/๒๕๓๙)

การเอาทรัพย์ไปโดยถือวิสาสะ หมายความว่า คิดว่า เจ้าของคงอนุญาตเนื่องจากมีความคุ้นเคยกัน ย่อมไม่เป็น ความผิดฐานลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ

เช่น จับปลาในบ่อของวัดเพื่อนำมาประกอบอาหาร โดย ก่อนหน้านั้นเจ้าอาวาสเคยพูดเป็นนัยว่าให้ใช้ของวัดได้ หากขาดแคลน เป็นการกระทำโดยวิสาสะคิดว่ามีสิทธิทำ ได้ ขาดเจตนาทุจริตไม่เป็นลักทรัพย์ (ฎ.๗๕๗/๒๕๓๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๕๔/ ๒๕๑๘ จำเลยลอบเปิดกระเปาะที่ผู้เสียหายฝากจำเลยใหญ่แล ข้าวคราว แลเอาสร้อยกับธนบัตรไป เป็นความผิดฐาน ลักทรัพย์ไม่ไช่ยกยอก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๕/ ๒๕๒๗ (ญ) ศ. ทำกระเปาะบรรจุธนบัตร ๑,๘๑๐บาท เช็ก และของ เบ็ดเตล็ดตกระหว่างทาง ๓ เส้น ศ. กลับมาทันที แต่ จำเลยเก็บไปก่อนโดยควรรูวอายุระหว่างเจ้าของติดตาม หาเป็นการเอาไปจากการครอบครองของเจ้าทรัพย์ จำเลย คืบแต่กระเปาะ ปฏิเสธว่าไม่มีเงิน เป็นการลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๕๔/๒๕๓๙ จำเลยเช่าที่ดินของโจทก์ทำไร่แล้วจำเลยขุดเอาดินจาก ที่ดินนั้นไปขายโดยทุจริต จำเลยมีความผิดฐานลักทรัพย์ ไม่ผิดฐานยกยอก เพราะการเช่าที่ดินนั้นผู้ให้เช่าให้เขา ทรัพย์สินในสภาพที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ เมื่อที่ดินถูกขุด ขึ้นมาแล้วยอมเปลี่ยนสภาพเป็นสังหาริมทรัพย์จึงถือ ไม่ไดวาเป็นทรัพย์เขา ดินที่ถูกขุดขึ้นมาจึงคงอยู่ในความครอบครองของผู้ให้เช่า เมื่อจำเลยเอาดินนั้นไปขายโดย ทุจริต จำเลยจึงมีความผิดฐานลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๘๐/ ๒๕๔๒ (ญ) จำเลยนำโทรศัพท์มือถือมาปรับจูนและก๊อปปี้ คลื่นสัญญาณของโทรศัพท์ของผู้เสียหาย ไซ้รับส่งวิทยุ คมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาต เปนเพียงการแย่งชิง คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิ มิใช่ เป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยทุจริต ไม่เป็นความผิด ฐานลักทรัพย์

คำว่า โทรศัพท์ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนอธิบายว่า โทรศัพท์เป็นเครื่องแปลงเสียงพูดให้เป็นกระแสไฟฟ้าแล้ว สงกระแสไฟฟ้ากลับเป็นเสียงพูดอีกครั้งหนึ่ง สัญญาณโทรศัพท์จึงเป็นกระแสไฟฟ้าที่แปลงมาจากเสียงพูด เคลื่อนที่ไปตามสายลวดตัวนำจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การที่จำเลยลักเอาสัญญาณโทรศัพท์จากตู้โทรศัพท์ สาธารณะไปไซ้เพื่อประโยชน์ของจำเลยโดยทุจริตจึงเป็น คามผิดฐานลักทรัพย์เช่นเดียวกับการลักกระแสไฟฟ้า

มาตรา ๓๓๕ “ผู้ใด ลักทรัพย์ (๑) ในเวลากลางคืน (๒) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่ หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัย แกรงไฟ หรือ ยานพาหนะอื่นที่ ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกัน หรืออาศัยโอกาสที่มี เหตุเช่นนั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตรายใด ๆ

(๓) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือ โดยผานสิ่งเขวนานั้นเขาไปดวยประการใด ๆ

(๔) โดยเขา ทางช่องทางซึ่งใดทำขึ้นโดยไม่ได้อำนาจให้เปนทางคน เขาหรือเขาทางช่องทางซึ่งผู้เป้นใจเปิดไว้ให้

(๕) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหนำหรือทำดวย ประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหนำได้

(๖) โดยลงวาเปนเจ้าพนักงาน

(๗) โดยมีอาวุธ หรือโดยรวมกระทำความผิดดวยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(๘) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อบริการสาธารณะที่ตนได้เขาไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(๙) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในยวดยานสา

(๑๐) ที่ใช่หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๑๑) ที่เปนของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(๑๒) ที่เปนของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เปนผลิตภัณฑ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มา จากการกสิกรรมนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ สองพันบาทถึง หนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๓๕ ถ้าความผิดตามวรรคแรกเปนการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะ ดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิด ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่ง หมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๓๓๕ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เปนการกระทำ โดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมี ราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๓๔ ก็ได้”

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเปนการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพัน บาทถึงสองหมื่นบาท

องค์ประกอบภายนอก

ลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ มีเหตุฉกรรจ์ตาม (๑) ถึง (๑๒)

องค์ประกอบภายใน

โดยเจตนา

คำอธิบาย

ในเคสสถาน สถานที่ราชการ ๖ (๘) ที่บูชาสาธารณะ ทาอากาศยาน ๖ (๙) ที่ใช้-มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ (๑๐) ที่เป็นของนายจ้าง หรืออยู่ในความครอบครอง ๖ (๑๑) ที่เป็นของผู้อาศัยพักสักรรรม ๖ (๑๒)

คำอธิบาย

ในเวลากลางคืน (๑) ในที่หรือบริเวณที่มีเพลิงไหม้ ๖ (๒) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกัน ๖ (๓) โดยเขาทางช่องทางพิเศษ ๖ (๔) โดยแปลงหรือปลอมตัว ๖ (๕) โดยลงวาเป็นเจ้าพนักงาน (๖) โดยมีอาวุธหรือรวมกันตั้งแต่ ๒ คน (๗)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๒๒/๒๕๓๒ จำเลยกลับพวกเขาไปลักทรัพย์ของผู้เสียหายในเวลากลางคืน แล้วจำเลยถือมีดปลายแหลมเดินเข้าไปในหอนอนผู้เสียหาย แต่ผู้เสียหายตะโกนเรียกให้บิดาช่วยทันทีที่เห็นจำเลย จำเลย ผละวังหนีออกจากหอนอน ในขณะนั้นโดยไม่ปรากฏจำเลยใด ไขมีดจ้องจี้หรือแสดงท่าทีให้เห็นว่าเป็นการขู่เข็ญว่าจะใช้กำลัง ประทุษร้ายผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิด ฐานชิงทรัพย์ คงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานใน เวลากลางคืนโดยมีอาวุธ ตามมาตรา ๓๓๕(๑)(๗) และ (๘) เท่านั้น

จำเลยลักทรัพย์โดยมิได้ใช้ลูกกุญแจไขกุญแจรถซึ่ง ใส่ไว้ เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ ไม่เป็น ความผิดฐานลักทรัพย์โดยองค์ประกอบพิเศษตามมาตรา ๓๓๕(๓) เพราะกุญแจรถที่ใส่ไว้ไม่ใช่สิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์เหมือนเช่นรั้วหรือลูกกรง หนาตาประตู ทั้งการใช้กุญแจก็หาใช่เป็นการทำอันตราย แก่ตัวกุญแจอันจะเขาเกณฑ์ตามอนุมาตรา ๓ ดังกล่าวไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔๓/๒๕๓๕ จำเลยเอาปืนของผู้เสียหายไปเพื่อยิงทำร้าย ส. ซึ่งถอยคำที่ว่า ที่ตนเขาไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕(๘) นั้นหมายความว่าผู้กระทำจะต้องเขาไปใน เคสสถานทั้งตัวมิใช่เพียงแตร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งของ ผู้กระทำลงล้าเขาไปในเคสสถาน เมื่อปรากฏว่าจำเลย เพียงแต่ยื่นมือผ่านบานเลื่อนไม่เขาไปในห้องพักของผู้เสียหายแล้วทุบกระต่ายอ้อมสินของผู้เสียหายลักเอาเงินไป โดยจำเลยมิได้เขาไปในห้องพักของผู้เสียหาย จึงไม่เป้น ความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๓๕(๘)

เป็นชู้กับภริยาของจำเลยด้วยความบันดาลโทสะที่ เห็น ส. นั่งอยู่กับภริยาของจำเลย มิได้มีเจตนาที่จะ เอาปืนของผู้เสียหายไปเป็นของตนโดยทุจริต จึงไม่ เป้นความผิดฐานลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๒๕/๒๕๔๕ จำเลยเป็นลูกจ้างธนาคารโจทกรวม อาศัยโอกาสใน หน้าที่ของจำเลยทำเอกสารใบถอนเงินของธนาคาร โจทกรวมเขาบัญชีของ ส. พวกจำเลย

หลังจากนั้นก็เขา รวมกันเบิกเงินดังกล่าวไป เป็นการลักทรัพย์นายจาง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๑๑)ไม่ใช้ ข้อ ๑๐

มาตรา ๓๓๕ ทวิ “ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถาปัตยกรรมนั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชนหรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูปหรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกใดกระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการ หรือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง สิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่น บาท”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๒/๒๕๑๕ จำเลยลักพระเครื่องยอดธงโดยลงเอาไปจากกระเป๋าสีของ ผู้เสียหาย เหตุเกิดในบริเวณวัด พระพุทธรูปนี้เป็นแต่พระเครื่อง อันเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของผู้เสียหาย ไม่อาจถือว่าเป็น พระพุทธรูปที่เป็นที่สักการบูชาของประชาชน แม้เหตุลักทรัพย์ จะเกิดในบริเวณวัดก็ไม่เป็นการลักพระพุทธรูปที่มีไว้ สักการบูชาของประชาชนในวัด จะลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ หาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๔/๒๕๑๘ พระพุทธรูปกับสิ่งสำคัญซึ่งชุดใดและเก็บรักษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๕/๒๕๒๐ ส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป ในประมวลไว้เอง มีเพื่อนบ้านมาบูชา ไม่ใช่ทรัพย์สินที่สักการบูชา ของประชาชนหรือสมบัติของชาติตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ

กฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ ทวิ หมายถึงส่วนที่ ประกอบขึ้นเป็นรูปร่างพระพุทธรูป เช่น พระเศียร พระหัตถ์ พระกร และพระบาท เป็นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๑๒/๒๕๒๗ พระพุทธรูปบูชา หนาตักกว้าง ๕ นิ้ว ตั้งอยู่บนโต๊ะหมู่บูชาในหอสวดมนต์ในวัด เป็นพระพุทธรูปบูชา ธรรมดาทั่วไป ไม่ใช่ทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๑๔/๒๕๓๑ พระพุทธรูปของกลางเป็นของวัด การที่จำเลยทั้งสอง กับพวกรวมกันซื้อพระพุทธรูปจากพระภิกษุ ข. ซึ่งจำ วัดอยู่ในวิหารโดยรู้อยู่แล้วว่ามีทรัพย์สินของ พระภิกษุ ข. ก็เพื่อมิให้พระภิกษุ ข. ขัดขวางจำเลยทั้งสองกับพวกเท่านั้น เมื่อจำเลยทั้งสองกับพวกเอา พระพุทธรูปของกลางไปจากวิหาร จำเลยทั้งสองยอมมี ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ

มาตรา ๓๓๖ “ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหนา ผู้นั้นกระทำความผิด ฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท

ถาการวิ่งราวทรัพย์สินเหตุใหญ่ผู้อื่นรับอันตรายกายหรือ จิตใจ ผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปีและ ปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

องค์ประกอบภายนอก

ลักทรัพย์ตาม ม.๓๓๔ โดยฉกฉวยเอาซึ่งหนา

ถาการวิ่งราวทรัพย์สินเหตุใหญ่ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หก พันบาทถึงสองหมื่นบาท

องค์ประกอบภายใน

ถาการวิ่งราวทรัพย์สินเหตุใหญ่ผู้อื่นถึงแกความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่ หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

ความผิดฐานลักทรัพย์การฉกฉวยเอาซึ่งหนา

ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน

ปัญหา หากการฉกฉวยเอาทรัพย์สินนั้นไม่ได้กระทำ ดาหนาของผู้เสียหาย จะเปความ ผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน หรือไม

ฎ.๑๓๑๕/๒๕๑๓ กระตุกสรอยจากดาหลัง แต่กระตุกไป โดยเร็ว ก็เปความผิดฐาน วิ่งราวทรัพย์สินได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๑๙/๒๕๐๓ จำเลยเขาไปในรานขายสุรา เจ้าของรานบอกวาหมด

คำพิพากษาฎีกาที่นาสนใจ เวลาขายแล้ว ขายไมได้ จำเลยพูดวาไมขายก็เอาไป กินเฉย ๆ จะทำอะไรเขา แล้วจำเลยหยิบขวดสุรา ออกจากรานไป ดังนี้เปการลักทรัพย์โดยฉกฉวย เอาซึ่งหนา ผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๓๖

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๑๕/๒๕๑๓ จำเลยที่ ๑ กระชากสรอยคอผู้เสียหายได้แล ยิงขึ้นโปนั่งชอนทวยรถจักรยานยนต์ซึ่งจำเลยที่ ๒ ติดเครื่อง รอยอยู่ในระยะหาง ๑๐ วาเศษ แล วจำเลยที่ ๒ รวมกับจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๐๐/๒๕๒๑ จำเลยรวบคอผู้เสียหายเพื่อใหรูวาสวมสรอยคอยู แลกระตุกสรอยคอทองคำหนัก ๒ สลึง สรอยบาด คอเปแผลไม่ถึงเปอันตรายกาย ไมเป นการชิง ทรัพย์สิน เปการฉกฉวยเอาซึ่งหนา

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๘๖/๒๕๓๔ ผู้เสียหายซื้อฉลากกาชาด ฎกรางวัลรถจักรยาน ยนต์ จำเลยแยงฉลากกาชาดฉบับดังกล่าวจากมือผู้เสียหาย แลนำไปขอรับรถจักรยานยนต์ที่ ฎกรางวัล ดังนี้เป การลักทรัพย์สลากาชาดโดยฉกฉวยเอาซึ่งหนา จำเลยมีความผิดฐานวิ่ง ราวทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๓๖

มาตรา ๓๓๖ ทวิ ผู้เสียหายเปเจาพนักงานตำรวจเขาทำการจับกุมผู้เลนาการพนัน ขณะเขาจับกุมผู้เสียหายใช้กลองถายรูปผู้เลนาการพนันครั้งจะ ถายรูปภาพที่สอง จำเลยที่ ๑ ได เขาไปกระชากกลองถายรูปจาก มือผู้เสียหายไป และตอวาผู้เสียหายพรอมกับรวมกับพวกกลุ่ม

รุมทำร้ายผู้เสียหายโดยผู้เสียหายไม่ได้รับกล้องถ่ายรูปลื่น ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มี ควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ลักษณะการกระทำ ของจำเลยจึงเป็นการฉกฉวยเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปซึ่งหนาโดย ทุจริต จึงเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๖

“ผู้ใด กระทำความผิดตาม มาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ มาตรา ๓๓๕ ทวิ หรือ มาตรา ๓๓๖ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่า เป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยโฆษณาพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำ ผิด หรือการพาทรัพย์สินนั้นไป หรือเพื่อโฆษณาการจับกุม ต้องระวาง โทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๑๒/๒๕๒๑ จำเลยขับรถยนต์บรรทุกทุกคนโดยสารขนาดเล็กไปจอดท้าย รถจี๊ปของผู้เสียหาย เห็นมีถังน้ำมันอยู่ท้ายรถ จำเลยกับ พวกจึงลักทรัพย์สินถังน้ำมันจากท้ายรถจี๊ปดังกล่าวนำมาไว้ที่ รถจำเลย ดังนั้นการกระทำของจำเลยเป็นการลักทรัพย์สินโดย โฆษณาพาหนะเพื่อความสะดวกแก่การพาเอาทรัพย์สินไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๙๒/๒๕๓๒ จำเลยนำรถจักรยานยนต์จอดหางบ้านเจ้าทรัพย์สิน ๑ กิโลเมตร แล้วเขาไปลักทรัพย์สินเสร็จแล้วกลับไปที่รถ แบ่งทรัพย์สินกันแล้วนั่งรถจักรยานยนต์หลบหนี ไม่ เป็นการโจรกรรมจักรยานยนต์เป็นพาหนะเพื่อสะดวกแก่ การกระทำผิดหรือพาทรัพย์สินไป ไม่ผิดตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๗๔/๒๕๔๑ จำเลยเอาพระพุทธรูปบูชาของผู้เสียหายลงไปดูกลางแดดที่ พื้นดินหนาบาน แล้วอุ้มพระพุทธรูปวิ่งหนีไปขึ้นรถยนต์ปอ๊อฟ ซึ่งพวกจำเลยจอดอยู่ โดยมีการวางแผนการมาก่อน แล้ว หลบหนีไปกับรถยนต์ดังกล่าว ไม่เป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน เพราะไม่ได้ฉกฉวยเอาซึ่งหนา แต่มีความผิดฐานลักทรัพย์สินโดย รวมกันตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป ตามมาตรา ๓๓๕(๗) ประกอบด้วย มาตรา ๓๓๖ ทวิ

กระดาชคราฟต์ที่จำเลยกับพวกลักนั้นได้บรรทุกบนรถพวงซึ่ง ถูกลากจูงโดยรถบรรทุกเพื่อขนส่งไปยังสถานที่สงถ่ายอยู่ก่อน แล้ว การที่จำเลยกับ ฉ. รวมกันลักกระดาชคราฟต์โดยใช่รถ ขาของตนซึ่งบรรทุกกระดาชคราฟต์มาแต่แรก และ ฉ. เป็นลูกจ้างผู้ มีหน้าที่ขับรถคันดังกล่าว ดังนั้นการกระทำของจำเลยกับ ฉ. จึง มิใช่เป็นลักทรัพย์สินโดยโฆษณาพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำ ผิดหรือพาทรัพย์สินนั้นไป กรณีนี้ไม่เป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๖ ทวิ

กฎหมายอาญา ภาคความผิด

Criminal Law : Offense

อาจารย์วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล
อาจารย์ชุตินันท์ อาจารย์ยะศิริกุล